

วษจ/๗๔๘๔

5170

ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงาน
แผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

บุณทริกกา ไชยริบูรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางบุณฑริกกา ไชยริบูรณ์ แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ นิกรพิทยา)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

.....
(อาจารย์ ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล)

กรรมการ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ สุทธิชัย)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

.....
(อาจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ จีระสมบัติ)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท ดีเมืองซ้าย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน 9 พ.ย. 2558.....

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และตำบลที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของคณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมแยกเป็นรายด้านที่มีค่าความถี่สูงสุด ดังนี้ ควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อจะได้ทราบความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนชุมชนแล้วควรมีการแจ้งให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งทราบทุกครั้ง สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการจัดทำแผนชุมชน ให้มีการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนชุมชน เพื่อจะได้ทราบปัญหาและหาแนวทางแก้ไข

TITLE : Guidelines on operational development of sub-district plan working groups in srisongkram district of nakonphanom province

AUTHOR : Boontarikka chairibun **DEGREE :** M.P.A. (Public Administration)

ADVISORS : Assist. Prof. Dr. Watcharin Sutthisai Major Advisor

Dr. Songsak Jeerasombat Co-advisor

Assist.Prof. Dr. Somkiet Kietchareon Co-advisor

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2015

ABSTRACT

This research aims to study and compare the opinions of the working community plan to guide development of the community plan, the district level. Si Songkhram NakhonPhanom By level of education, occupation and place of residence. Including recommendations to the district level community development implementation plan. Si Songkhram NakhonPhanom The samples used in the study. The working group plans the parish community Si Songkhram NakhonPhanom 159 using simple random sampling (Simple random sampling) were used in the study was a questionnaire. The five-level scale The confidence of the questionnaire. 92 The statistics used for data analysis. Frequency (Frequency), percentage (Percentage) Average (Mean), standard deviation (Standard deviation) and test hypotheses. Statistical comparison Is a one-way analysis of variance (One way ANOVA: F-test) at the statistical level of significance. 05.

The results showed that

1. The opinions of the working plan for the parish community. Development of a community plan to guide the district level. Si Songkhram NakhonPhanom The overall level of classification and when it was found that in all aspects. Sort descending below average. The planning study and plan the implementation of the plan. And evaluation and reporting.
2. Compare the results of the work plan to guide community development implementation plan of the parish community. Si Songkhram NakhonPhanom By level of

education, occupation and district residents differently. Opinions on the development, implementation plan, the parish community. Si Songkhram Nakhon Phanom Overall differently Statistically significant. 05.

3. Develop recommendations on the implementation of the working plan for the parish community. Si Songkhram Nakhon Phanom Classified by side with the highest frequency. Should the public be involved in the planning community to be aware of the needs of real people. When an order appointing a committee to prepare a community plan should have let those who are chosen every time. Create public awareness of the importance of the community plan. To assess and report on the implementation of the plan for the community to know the problems and find solutions.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ สุทธิชัย ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ จีระสมบัติ ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ ที่ปรึกษาร่วม ตลอดจนคณาจารย์ในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ประสบการณ์ และคำปรึกษา ชี้แนะแนวทางในการจัดทำจนประสบความสำเร็จในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล ซึ่งให้ความกรุณาเป็นกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ชี้แนะแนวทางพร้อมทั้งให้ความรู้ความเข้าใจ และหลักการสำคัญในการจัดทำ วิจัย จนประสบความสำเร็จ

ขอขอบพระคุณ นายพิทักษ์ศิลป์ แก้วอุ่นเรือน พัฒนาการอำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัด สกลนคร นางอมรรัตน์ เขิงหอม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหาดแพง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม นางสาวประภาพร วรรณดี ครู โรงเรียนนาแกสามัคคีวิทยา อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบและปรับปรุง แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณนายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง ในเขตพื้นที่ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ และอนุญาตให้ทำการเก็บ รวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย อีกทั้งให้ความช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือในการตอบ แบบสอบถามในครั้งนี้

ขอกราบรำลึกพระคุณของคุณบิดา มารดา ญาติพี่น้อง ผู้ให้กำเนิด เลี้ยงดู การอบรม สั่งสอนสิ่งที่ดีงาม รวมทั้ง สามี บุตร ธิดา และขอขอบคุณผู้ที่อยู่เบื้องหลังทุกท่านที่ไม่ได้ กล่าวถึง ณ ที่นี้ ที่เป็นกำลังใจและแรงผลักดัน เป็นกำลังใจสำคัญของผู้วิจัยในการทำวิจัยจน ประสบความสำเร็จขอให้คุณค่า ความดีและประโยชน์จากการวิจัยฉบับนี้ จงเป็นประโยชน์ต่อ แผ่นดินต่อไป

บุญศรีภักดา ไชยริบูรณ์

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์จากการวิจัย.....	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริการและความคาดหวังของประชาชน.....	16
หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับแผนชุมชน.....	37
หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนชุมชน	38
แนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	42
บริบทอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	54
กรอบแนวคิดในการวิจัย	60

หัวข้อเรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	62
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
การวิเคราะห์ข้อมูล	66
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	67
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
ขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ	102
สรุปผลการวิจัย	102
อภิปรายผล	104
ข้อเสนอแนะ	107
บรรณานุกรม	109
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	116
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	123
ภาคผนวก ค ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม.....	126
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	129
ประวัติผู้วิจัย.....	133

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างขณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม.....	55
2	การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	70
3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของขณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน.....	71
4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของขณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านศึกษาปัญหาการจัดทำแผนโดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ.....	72
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของขณะทำงานแผนชุมชน ต่อแนวทางบทและพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมด้านการวางแผนโดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ.....	74
6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของขณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการดำเนินงานตามแผนโดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ.....	75
7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของขณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการรายงานผลและประเมินผลโดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ.....	76
8	เปรียบเทียบความคิดเห็นของขณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงาน แผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับ การศึกษา.....	78

9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	79
10	ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้านการศึกษابัญญาการจัดทำแผน.....	80
11	ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้านการวางแผน.....	81
12	ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้านการดำเนินงานตามแผน.....	82
13	ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้านการประเมินผลและรายงานผล.....	83
14	เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการ ดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบลอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอาชีพ.....	84
15	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนว ทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมจำแนกตามอาชีพ.....	87
16	ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่มีอาชีพต่างกัน ด้านการศึกษابัญญาการจัดทำแผน.....	86

17	ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่มีอาชีพต่างกัน ด้านการวางแผน.....	87
18	ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่มีอาชีพต่างกัน ด้านการดำเนินงานตามแผน.....	87
19	ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่มีอาชีพต่างกัน ด้านการประเมินผลและรายงานผล.....	88
20	เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงาน แผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามตำบล ที่อยู่อาศัยเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงาน.....	89
21	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อ แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมจำแนกตามตำบลที่อยู่อาศัย.....	90
22	ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่มีตำบลที่อยู่อาศัยต่างกัน ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน.....	91
23	ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่มีตำบลที่อยู่อาศัยต่างกัน ด้านการวางแผน.....	92
24	ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่มีตำบลที่อยู่อาศัยต่างกัน ด้านการดำเนินงานตามแผน.....	93

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดการวิจัย	61
---	--------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม รวมการจัดทำบริการสาธารณะ ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ ส่งเสริมและให้การศึกษแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชน ได้ใช้สิทธิ์เลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ยังคงกำหนดมาตราสำคัญในการพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 และฉบับที่ 9 โดยให้ความสำคัญต่อการรวมพลังสังคมทุกภาคส่วนในการพัฒนาด้วยการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ และร่วมติดตามตรวจสอบ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10, 2550)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม

ร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศในทุก
 ขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ และทิศทางการ
 พัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกัน
 อย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” การพัฒนา
 ประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จึงเป็นการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้าง
 ภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจ
 ของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม
 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11, 2555) ปัจจุบันปัญหาความยากจนมีความ
 สลับซับซ้อน สาเหตุของปัญหามีความเชื่อมโยงกันจนไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่า ปัจจัยใด
 ปัจจัยหนึ่งเป็นสาเหตุของความยากจนที่แท้จริง สาเหตุของความยากจนมีทั้งปัจจัยส่วนบุคคล
 เช่น การขาดโอกาสทางการศึกษา การขาดทักษะในการประกอบอาชีพ การไม่มีที่ดินทำกิน
 มีภาระหนี้สินมาก เป็นต้น และปัจจัยเชิงโครงสร้าง เช่น โครงสร้างของระบบราชการยังไม่เอื้อ
 ต่อการแก้ไขปัญหาความยากจน โครงสร้างของกฎหมายยังปรับเปลี่ยนไม่ทันการเปลี่ยนแปลง
 และโครงสร้างการจัดการทรัพยากรธรรมชาติขาดประสิทธิภาพ ความเสมอภาคและความเป็น
 ธรรม ซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้งทางสังคมที่รุนแรงมากขึ้น เป็นต้น จากการดำเนินการแก้ไข
 ปัญหาความยากจนที่ผ่านมาทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาชุมชน และภาค
 ประชาชน รวมทั้งชุมชนเอง มุ่งเน้นให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการแก้ปัญหา ซึ่งมีตัวอย่างที่
 ประสบความสำเร็จทั้งในระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล กระจายอยู่ในพื้นที่ทั่วประเทศ
 โดยการแก้ปัญหาเริ่มต้นจากการให้คนในชุมชนค้นหาข้อมูลในชุมชนแล้วนำมาวิเคราะห์
 องค์กรประกอบต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่และความยากจนของคนในชุมชน
 เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางแก้ไขตนเอง โดยไม่หวังพึ่งพาหน่วยงานภายนอก แนวทาง
 ดังกล่าวคือการจัดทำแผนชุมชน (แนวทางการดำเนินงาน โครงการบูรณาการแผนชุมชนเพื่อ
 ความเข้มแข็งของชุมชนและเอาชนะความยากจน, 2545) ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี
 ราษฎรอาวุโส กล่าวในงานสัมมนาแผนชุมชนแก้ปัญหาความยากจน “ความเข้มแข็งของชุมชน

เกิดจากการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำ ทุกพื้นที่ ทุกองค์กรในทุกเรื่อง เพื่อให้เกิดพลัง 4 ประการ
 มาผนึกรวมกันคือ พลังทางสังคม พลังทางจิต พลังทางปัญญา พลังทางการจัดการ
 ซึ่งชุมชนที่เข้มแข็งจะต้องประกอบไปด้วย 1) กระบวนการวิจัยของชุมชน 2) กระบวนการ
 ทำแผนชุมชน 3) กระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างบูรณาการ”

แผนชุมชนเป็นแผนที่เกิดจากการจัดการ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ของคนใน
 ชุมชน โดยสมาชิกร่วมกันคิด ร่วมกันค้นหา เรียนรู้ ร่วมกันกำหนดกิจกรรมพร้อมทั้งดำเนินการ
 ตามแผนที่คิดขึ้นมาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและการแก้ไขปัญหาของชุมชน การทำแผนชุมชน
 จึงมีขั้นตอนและรายละเอียดที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่

ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในทีมงานจัดทำแผนชุมชนระดับตำบล และได้รับคำสั่ง
 จากหน่วยงานต้นสังกัด ในการร่วมจัดทำแผนชุมชนระดับตำบล พร้อมทั้งมีความสนใจที่จะ
 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานของคณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล ว่ามีการดำเนินงาน
 อยู่ในระดับใด มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานแตกต่างกันหรือไม่ ตามปัจจัยส่วนบุคคล
 ผลจากการศึกษาค้นคว้าที่ได้สามารถนำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนและกำหนด
 ทิศทางการดำเนินงานของคณะทำงานแผนชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิด
 ประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางการ
 ดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางการ
 ดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับ
 การศึกษา อาชีพ และตำบลที่อยู่อาศัย
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล
 อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

สมมติฐานของการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล ต่อแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับมาก
2. คณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล ที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และตำบลที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา 4 ด้าน โดยศึกษา แนวทางการดำเนินงานโครงการบูรณาการแผนชุมชนเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและเอาชนะความยากจน, 2545 ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาปัญหาการจัดทำแผน
 - 1.2 การวางแผน
 - 1.3 การดำเนินงานตามแผน
 - 1.4 การประเมินผลและรายงานผล
2. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย
 - 2.1 ประชากร ได้แก่ คณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำนวน 263 คน (ทะเบียนปกครองอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม, 2556)
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำนวน 159 คน โดยได้จากการคำนวณจากสูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1973:727)
3. ด้านตัวแปรของการวิจัย
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป

3.1.1 อาชีพ

3.1.2 ระดับการศึกษา

3.1.3 ตำบลที่อยู่อาศัย

3.2 ตัวแปรตาม คือ แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชน ระดับตำบล

อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ได้แก่ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2545)

3.2.1 ศึกษาปัญหาการจัดทำแผน

3.2.2 การวางแผน

3.2.3 การดำเนินงานตามแผน

3.2.4 การประเมินผลและรายงานผล

4. ด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านระยะเวลาในการทำวิจัย ตั้งแต่ เดือนกุมภาพันธ์ 2557 – เดือน พฤษภาคม 2557 รวมระยะเวลา 5 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้การศึกษานี้มีความชัดเจนเกี่ยวกับความหมายของคำที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษา จึงได้กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

แนวทางพัฒนา หมายถึง วิธีการที่ใช้เพื่อให้กระบวนการบรรลุผลความเหมาะสมของ วิธีการที่ตอบสนองข้อกำหนดหัวข้อต่างๆ ความมีประสิทธิภาพผลของการใช้วิธีการต่างๆ ระดับ ของการที่แนวทางนั้นนำไปใช้ได้ และอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลและสารสนเทศที่เชื่อถือได้ อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้นหรือมีการวางแผน กำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น

แผนชุมชน หมายถึง แผนการที่เกิดขึ้นจากคนในชุมชนที่มีการรวมตัวกันเพื่อจัดทำ แผนขึ้นมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเอง ให้เป็นไปตามความ ต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกันได้ โดยคนในชุมชนได้มาร่วมกันคิด ร่วมกำหนดแนวทาง และกิจกรรมการพัฒนาของชุมชน โดยยึดหลักการพึ่งพาตนเอง ลดการ พึ่งพิงภายนอก ด้วยการคำนึงถึงศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นเป็นหลัก

การดำเนินงานของคณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล หมายถึง การดำเนินงานของ คณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบลประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาปัญหาการจัดทำแผน หมายถึง การศึกษาสภาพและปัญหาที่เป็นจริงของการดำเนินงานของคณะกรรมการจัดทำแผนชุมชนระดับตำบล ในอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ได้แก่ บทบาทของคณะกรรมการจัดทำแผนชุมชนระดับตำบล การส่งเสริมการจัดทำแผนชุมชนของหน่วยงานที่กำกับดูแล การรวบรวมสภาพปัญหาและความต้องการ ของการจัดทำแผนชุมชนที่ผ่านมา การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน การวิเคราะห์สภาพปัญหา เพื่อแก้ไขปัญหาและกำหนดแนวทางพัฒนา สภาพปัญหา และความต้องการของการจัดทำแผนชุมชนที่ผ่านมา การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาของการจัดทำแผนชุมชน

2. การวางแผน หมายถึง สภาพและปัญหาการพิจารณาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยข้อมูลการประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบงาน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การออกคำสั่งแต่งตั้งและได้รับแจ้งคำสั่งให้ทราบ การจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนชุมชน เพื่อวางแผนการดำเนินงาน การแจ้งกำหนดการประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนชุมชนระดับตำบล เพื่อวางแผนการดำเนินงานล่วงหน้า การให้ความสำคัญของการวางแผน และเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผน การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

3. การดำเนินงานตามแผน หมายถึง สภาพและปัญหาขั้นตอนที่คณะกรรมการดำเนินงาน โดยมีกรควบคุม กำกับ ประสานงาน และช่วยเหลือให้ปฏิบัติตามกิจกรรมให้เป็นไปตามขั้นตอน ได้แก่ การร่วมประชาสัมพันธ์การดำเนินการจัดทำแผนชุมชน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการประชุมการจัดทำแผนชุมชนในระดับหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าประชุมเพื่อจัดทำแผนชุมชน การมีส่วนร่วมในการชี้แจงสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำแผนชุมชน การมีส่วนร่วมในการสรุปสภาพปัญหาจากการจัดทำแผนชุมชนของหมู่บ้านเพื่อจัดทำแผนงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์แผนงานเพื่อรวบรวมเป็นแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการรวบรวมแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการเสนอแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาต่อไป

4. การประเมินผลและรายงานผล หมายถึง สภาพและปัญหาการตรวจสอบผลงาน ที่ได้กระทำโดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไข การดำเนินงานของคณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้จัดให้มีการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานจากแผนชุมชน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานจากการจัดทำแผนชุมชน แผนงานตามแผนชุมชนสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ประชาชนได้รับประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาจากการจัดทำแผนชุมชน จากการจัดทำแผนชุมชน สามารถแก้ไขปัญหาประชาชนได้อย่างยั่งยืน ประชาชนสามารถมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการแก้ไขปัญหา ที่มาจากแผนชุมชน แผนชุมชนสามารถใช้บูรณาการกับแผนงานของหน่วยงานอื่น นอกจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

คณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล หมายถึง คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งจาก นายอำเภอให้มีหน้าที่ตามกรอบงานของแผนชุมชน

อาชีพ หมายถึง อาชีพที่คณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ทำเป็นประจำเพื่อหาค่าใช้จ่ายมาดำรงชีพ

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของคณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ตำบล หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ในที่นี้หมายถึง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้แนวทางพัฒนาการดำเนินงานของคณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
2. ได้ข้อสนเทศ สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงพัฒนา และแก้ไขปัญหาในด้านการจัดทำแผนชุมชนระดับตำบล ในเรื่องการพัฒนาการดำเนินงาน

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ตำราเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริการและความคาดหวังของประชาชน
3. หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับแผนชุมชน
4. หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนชุมชน
5. แนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. บริบทอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ
8. กรอบแนวคิดของการวิจัย

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีการกระจายอำนาจ และการปกครองท้องถิ่น

1. หลักการแนวคิดทฤษฎีการกระจายอำนาจ เป็นแนวคิดพื้นฐานที่เปรียบเสมือนกับกรอบความคิดใหญ่ในการจัดระบบการปกครองท้องถิ่นนั้น คือ แนวคิดที่ว่าด้วย การกระจายอำนาจ (Decentralization) ได้มีนักวิชาการให้ความหมายที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจไว้หลายท่านดังนี้

สาโรช กัษมาตย์ (2554 : 8) ได้ให้คำจำกัดความหมายของหลักการกระจายอำนาจไว้ว่า เป็นการที่รัฐบาลในส่วนกลางยินยอมมอบอำนาจการปกครองและการบริหารในกิจการต่างๆ ให้กับประชาชนในแต่ละท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ โดยประชาชนจะเลือกผู้แทนของตนเองเข้าไปทำหน้าที่ดังกล่าว การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการ

กระจายอำนาจนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอิสระอย่างเต็มที่ในการดำเนินงานไม่ต้องตกอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของใคร

วิวรรณ ชันเพี้ยแก้ว (2553 : 4) การกระจายอำนาจ หมายถึง การกระจายอำนาจทางการเมือง การปกครอง และการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งจะมีผลทำให้การกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจ กระจายความมั่นคง (Distribution of wealth) กระจายความเจริญไปสู่ชุมชนที่ด้อยความเจริญ และกระจายอำนาจทางสังคมยอมรับความสำคัญของสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ

การกระจายอำนาจในความหมายกว้าง ๆ คือ การจัดสรรหรือแบ่งปันอำนาจการตัดสินใจ (หรือในภาษากฎหมายของไทยเรียกว่า การวินิจฉัยสั่งการ) อันเกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะ (Public Affairs) ของรัฐส่วนกลาง ไปยังหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ

ในรูปแบบของการกระจายอำนาจมีอยู่ด้วยกันหลายระดับ และหลายรูปแบบการกระจายอำนาจ ควรเป็นเรื่องของ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในระบบการเมืองหนึ่ง ๆ สามารถแจกแจงขอบข่ายหรือรูปแบบของการกระจายอำนาจได้ 5 ลักษณะ ได้แก่

1. การกระจายอำนาจโดยจำเป็นหรือโดยปริยาย (Decentralization by Default) เกิดจากสถานการณ์ที่สถาบันหรือองค์กรของรัฐเกิดความล้มเหลวในการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ มีอาจสามารถจะเข้าไปใช้อำนาจหรืออิทธิพลในดินแดนที่ตนปกครองอยู่ได้ และจากสถานะที่ประชาชนในระดับรากหญ้าเกิดความไม่เชื่อใจในรัฐบาล เหล่านี้จึงเป็นผลให้ประเทศที่มีภาคประชาสังคมมีความตื่นตัวและเข้มแข็ง จำเป็นต้องลุกขึ้นมาดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อชุมชนของตนด้วยตนเอง โดยที่รัฐบาลเองก็ไม่ได้ตั้งใจให้เกิดขึ้น

2. การแปรรูปกิจการของภาครัฐ (Privatization) ได้แก่ การ โยกโอน (Handover) กิจการบางอย่างที่เคยจัดทำโดยหน่วยงานของรัฐไปให้ภาคเอกชนเป็นผู้จัดทำแทน เช่น กิจการขนส่งมวลชน กิจการโทรคมนาคม การไฟฟ้า และการประปา เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจภายใต้หลักการแบ่งอำนาจ (Deconcentration) หมายถึง การแบ่งอำนาจของรัฐบาลกลางไปยังองค์กรในระดับรองที่ออกไปทำงานในพื้นที่นอก ศูนย์กลางหรือท้องถิ่น โดยที่องค์กรภายใต้หลักการแบ่งอำนาจนี้จะมีอิสระตามสมควรในการตัดสินใจต่าง ๆ ภายในพื้นที่ที่ตนดูแล แต่ทั้งนี้อำนาจการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายต่างๆ ยังคง

อยู่ที่ส่วนกลาง บางครั้งจึงเรียกการกระจายอำนาจในลักษณะนี้ว่า การกระจายอำนาจทางการบริหาร (Administration Decentralization)

4. การกระจายอำนาจภายใต้หลักการมอบอำนาจ (Delegation) มีระดับของการกระจายอำนาจที่ให้อิสระสูงกว่าการแบ่งอำนาจ การกระจายอำนาจเน้นในเชิง ภารกิจหน้าที่ มีการกำหนดภารกิจเฉพาะที่ชัดเจนให้องค์กรเหล่านั้นสามารถตัดสินใจและใช้อำนาจหน้าที่ภายในขอบเขตของตนได้โดยอิสระ แต่รัฐส่วนกลางก็ยังคงมีอำนาจอยู่เหนือองค์กรเหล่านี้ โดยอาศัยมาตรการทางกฎหมายเป็นกรอบในการควบคุมและกำกับบทบาทขององค์กรภายใต้หลักการมอบอำนาจ รวมถึงอำนาจในการจัดตั้งและยุบเลิกองค์กรภายใต้หลักการมอบอำนาจ

5. การกระจายอำนาจภายใต้หลักการโอนอำนาจ (Devolution) ถือเป็นการกระจายอำนาจที่สะท้อนให้เห็นถึงระดับของการกระจายอำนาจที่กว้าง ขวางมากที่สุด ถูกใช้เพื่ออธิบายถึงสถานะที่รัฐส่วนกลางมีการถ่ายโอนหรือยกอำนาจการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ไปยังองค์กรตัวแทนของพื้นที่ ชุมชน หรือท้องถิ่นต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ส่วนกลางจะไม่เข้ามาบีบบังคับหรือแทรกแซงการทำงานขององค์กรภายใต้หลักการ โอน อำนาจหรือการแทรกแซงจะเกิดขึ้นต้องเป็นไปอย่างจำกัด

ดังนั้น จึงมีการเรียกการกระจายอำนาจในลักษณะที่ 3 - 5 เป็นการกระจายอำนาจในทางการเมือง หรือการกระจายอำนาจที่เน้นความเป็นประชาธิปไตย (Political of Democratic Decentralization) ทั้งนี้ การโอนอำนาจเท่าที่ปรากฏมีอยู่ด้วยกันใน 2 ระดับ ได้แก่

1. การโอนอำนาจในทางการปกครอง (Administration Devolution) สอดคล้องกับการจัดรูปการปกครองท้องถิ่นตามหลัก การปกครองตนเอง (Local-self Government) เป็นหลักการที่เปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นของตนเอง โดยตนเอง และเพื่อตนเอง โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระเป็นอย่างสูงในการดูแลชีวิตความเป็นอยู่ และสามารถจัดทำกิจการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อปัญหาและความจำเป็นภายในชุมชนของตนได้อย่างกว้างขวาง อีกทั้งยังมีความเป็นอิสระทั้งในทางการคลังและบุคลากร

2. การโอนอำนาจในทางนิติบัญญัติ (Legislative Devolution) เป็นรูปแบบของการกระจายอำนาจขั้นสูงสุดที่เป็นไปภายใต้การจัดรูปแบบการ ปกครองในระบบ รัฐเดี่ยว (Unitary System) จนมีลักษณะเข้าใกล้กับระบบสหพันธรัฐ (Federal System) (Heywood, 2006 :

167-168) เป็นการถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางไปยังพื้นที่หรือท้องถิ่นหนึ่ง ๆ โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนที่ได้รับการโอนอำนาจสามารถที่จะกำหนดชะตากรรมในทางการเมืองได้ด้วยตนเอง (Home Rule) ผ่านการจัดตั้งสถาบันทางการเมืองในรูปแบบสภา (Assembly) ที่เป็นของตนเอง

จากรูปแบบการกระจายอำนาจทั้งห้าลักษณะ เมื่อนำมาใช้ภายใต้บริบทของการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่น การกระจายอำนาจจึงควรจะครอบคลุมเฉพาะรูปแบบที่สามถึงรูปแบบที่ห้าเท่านั้น ขณะที่สองรูปแบบแรกควรจัดแยกออกไป เนื่องจากว่าการกระจายอำนาจในรูปแบบแรก เป็นการเกิดขึ้นเองโดยประชาชนมิใช่เป็นผลจากการดำเนินการจัดสรรหรือแบ่งปัน อำนาจจากรัฐบาลส่วนกลาง ขณะที่การกระจายอำนาจในลักษณะของการแปรรูปกิจการภาครัฐนั้น ห้ายที่สุดมิได้นำไปสู่สถานะของการกระจายอำนาจที่เป็นจริง

2. แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐ ในระบบประชาธิปไตย โดยมุ่งลดบทบาทของรัฐส่วนกลาง (Decentralize) ลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่ต้องทำ เท่าที่จำเป็น และให้ประชาชนได้มีส่วนในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่น ตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้น การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น จึงเป็นการจัดความสัมพันธ์ทางอำนาจ หน้าที่ใหม่ ระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์บ้านเมือง ที่เปลี่ยนแปลงไปในสถานะที่สังคมมีกลุ่มที่หลากหลาย มีความต้องการและความคาดหวังจากรัฐที่เพิ่มขึ้น และแตกต่างกัน ขัดแย้งกัน ในขณะที่รัฐเองก็มีขีดความสามารถ และทรัพยากรที่จำกัด ในการตอบสนองปัญหาความต้องการ ที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่นได้ทันต่อเหตุการณ์ และตรงกับความต้องการของท้องถิ่น การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นจากส่วนกลางให้กับท้องถิ่น เป็นการกระจายสิ่งต่อไปนี้ (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542)

2.1 หน้าที่ เป็นการกระจายหน้าที่ที่เป็นประโยชน์โดยตรงกับท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นรับผิดชอบดำเนินการเอง

2.2 อำนาจการตัดสินใจ เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจดำเนินการตามหน้าที่ที่ส่วนกลางกระจายไปให้ท้องถิ่นดำเนินการ

2.3 ทรัพยากรการบริหาร เป็นการกระจายบุคลากร งบประมาณ เทคโนโลยี ที่เหมาะสมให้กับท้องถิ่น

2.4 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นการกระจายความรับผิดชอบต่อภารกิจ หน้าที่ที่รัฐกับผู้บริหารท้องถิ่น และประชาชน ร่วมกันรับผิดชอบ

2.5 ความพร้อม เป็นการกระจายความพร้อม ที่มีอยู่ในส่วนกลางให้กับท้องถิ่น เพื่อสร้างขีดความสามารถให้แก่ท้องถิ่น เป็นการทำให้ท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เป้าหมายของการกระจายอำนาจ

3.1 เพื่อให้บริการต่าง ๆ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนมากขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีกรณีศึกษาโอนภารกิจ เป็นเครื่องมือหนึ่งในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว รูปแบบการกระจายอำนาจ การจัดบริการสาธารณะ จึงไม่ควรจำกัดอยู่ที่การโอนภารกิจแต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรให้ความสำคัญกับรูปแบบที่สามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ทั้งสองประการเป็นหลัก

3.2 พึงระลึกว่า “การกระจายอำนาจ” ไม่ใช่เครื่องมือวิเศษ ที่จะสามารถแก้ไขปัญหาทุกปัญหาได้ เพราะการกระจายอำนาจอาจก่อให้เกิดปัญหาความไม่เท่าเทียมกัน ที่เกิดจากระดับการพัฒนาที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่ การขาดผู้บริหารที่มีความสามารถเพียงพอที่จะรองรับระบบที่มีการกระจายอำนาจได้

จากแนวคิด การกระจายอำนาจจะเห็นได้ว่า การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาคท้องถิ่น และชุมชน จะทำให้ท้องถิ่นมีการพัฒนาศักยภาพ และการกระจายอำนาจการตัดสินใจให้ท้องถิ่น และมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการสาธารณะ ตลอดจนแก้ไขปัญหาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อบรรลุตามเป้าหมายและความต้องการได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล และประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

ดังนั้น เพื่อเป็นการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย จึงได้จัดทำ “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่า

ด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546” ขึ้น (โดยได้ยกเลิก ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541)

โดยได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรเองเป็น 2 ประเภท คือ

1. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาระยะยาว
2. แผนพัฒนา เป็นแผนพัฒนาแบบหมุนเวียน (Rolling Plan) ที่ต้องมีการทบทวนและจัดทำทุกปี ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542)

การปกครองท้องถิ่น ความหมายการปกครองท้องถิ่น ได้มีนักวิชาการทั่วไปได้ให้ความหมายไว้ ดังต่อไปนี้

วรุฒิ สิงห์นิล (2550 : 18) ได้ให้ความหมายว่า การปกครอง คือ การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร อำนาจการปฏิบัติหน้าที่ต้องไม่มากจนในผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐเพราะชุมชนในท้องถิ่นที่ไม่ใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมายและมีองค์กรที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเองเพื่อสนองความต้องการของส่วนรวม

มหาวิทยาลัยทักษิณ (รายงานประจำปี 2548-2549) ให้ความหมายว่า การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบ ซึ่งปลอดจากการควบคุมของหน่วยการบริหารส่วนกลาง หรือส่วนภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ยังต้องอยู่ภายใต้บังคับของอำนาจสูงสุดของรัฐอยู่ มิได้เป็นรัฐอิสระรัฐใหม่แต่อย่างใด

วิลเลียม เอ โรบสัน (William A. Robson, 1953 : 574) ให้ความหมายว่า เป็นส่วนหนึ่งของประเทศซึ่งมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร อำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องไม่มากจนมีผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐเพราะองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย และมีองค์การที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น หรือ การปกครองส่วนท้องถิ่น (Local government) คือ หน่วยทางการปกครองชนิดหนึ่ง ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดรูปแบบหนึ่ง โดยปกติการปกครองท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้นๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือ ผู้บริหารท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจอิสระในการบริหารจากรัฐได้ในระดับหนึ่งตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด (Autonomy) ในประเทศไทย มีรูปแบบการปกครองท้องถิ่น 2 รูปแบบใหญ่ๆ คือ 1) รูปแบบการปกครองท้องถิ่นทั่วไปและ 2) รูปแบบการปกครองท้องถิ่นพิเศษ โดยปกติองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีระบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น 2 รูปแบบ คือ 1) การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง และ 2) การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยอ้อม

จากการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองตนเองของท้องถิ่นตามที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนให้ประชาชนดำเนินการปกครอง โดยมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนาและการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวนี้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและดำเนินกิจการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตน

แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ (2545 : 192-193) อธิบายเกี่ยวกับแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจปกครองไปสู่ท้องถิ่น รวมทั้งยังกำหนดว่า รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ โดยรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายในกรอบกฎหมายและเพื่อกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลดังกล่าวมีส่วนทำให้ต้องมีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ขึ้น ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการระหว่างรัฐกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรระหว่างรัฐกับองค์การปกครองส่วน

ท้องถิ่น โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นการยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ไม่เป็นแผนที่เบ็ดเสร็จ มีกระบวนการที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับวิธีการให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ (2550 : 11) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ (Decentralization) คือ การโอนกิจการบริการสาธารณะบางเรื่องจากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนกลางไปให้ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศ หรือหน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากองค์กรปกครองส่วนกลาง

กรอบแนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ได้ยึดหลักการและสาระสำคัญ 3 ด้าน คือ

1. ด้านความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ คือ มีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคลและการเงินการคลังของตนเอง

2. ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น คือ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึงตนเองและตัดสินใจในกิจการของตนเองได้มากขึ้น โดยปรับบทบาทและภารกิจของราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคและเพิ่มบทบาทให้ส่วนท้องถิ่นเข้าดำเนินการแทน

3. ด้านประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ให้ประชาชนได้รับบริการที่ดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมดำเนินงานและติดตามตรวจสอบ

เป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีทั้งสิ้น 5 ประการ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ, 2545 : 198 -199)

1. ให้มีการโอนถ่ายภารกิจในการบริการของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองให้ชัดเจน โดยให้ดำเนินการภายใน 4-10 ปี ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. กำหนดการจัดสรรภาษีและอากรเงินอุดหนุนและรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่อย่างเหมาะสม โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลภายในปี พ.ศ. 2544 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลภายในไม่เกิน พ.ศ. 2549 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 โดยเพิ่มสัดส่วนตามระยะเวลาที่เหมาะสม

3. การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดบริการในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. จัดระบบของการถ่ายโอนบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจถ่ายโอนภารกิจ

5. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนอำนาจและหน้าที่

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริการและความคาดหวังของประชาชน

การให้บริการเป็นการที่บุคคล กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการให้บริการ ซึ่งอาจจะเป็นของรัฐหรือเอกชนมีหน้าที่ในการส่งต่อการให้บริการแก่ประชาชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนโดยส่วนร่วมมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ มีสถานที่และบุคคลที่ให้บริการ มีปัจจัยที่นำเข้าหรือทรัพยากรในการบริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการและกิจกรรม เพื่อให้เกิดผลผลิตหรือตัวบริการ และมีช่องทางการให้บริการดังกล่าว โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อผู้รับบริการด้วย

ศศิธร พูลสุข (2548 : 58) ให้ความหมายของการให้บริการว่าเป็นการให้บริการในฐานะที่เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่มีอำนาจกระทำเพื่อตอบสนองต่อความต้องการเพื่อให้เกิดความพอใจ จากความหมายนี้เป็นการพิจารณาให้บริการว่าประกอบด้วยผู้ให้บริการและผู้รับบริการ โดยฝ่ายแรก ถือเป็นปฏิบัติเป็นหน้าที่ที่ต้องให้บริการ เพื่อให้ฝ่ายหลังเกิดความพึงพอใจ

สรุปว่า การบริการ คือ การให้บริการของหน่วยงานโดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ให้บริการต่างๆ แก่ประชาชน

1. หลักการจัดบริการ

โครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศต่าง ๆ ทั้ง 4 ประเทศ ซึ่งมีการปกครองในรูปแบบ รัฐเดี่ยวและการศึกษาถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ของราชการบริหารแต่ละระดับแล้วและการศึกษาถึงหลักเกณฑ์การแบ่งการบริการระหว่างรัฐกับท้องถิ่น พบว่าแนวคิดพื้นฐานทั่วไปซึ่งเป็นสากลในการแบ่งแยกการจัดกิจการระหว่างรัฐบาลกลางและท้องถิ่น ได้แก่ ศศิธร พูลสุข (2548 : 58)

1.1 หลักผลประโยชน์มหาชน(Public interest) ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะได้แก่

1.1.1 ประโยชน์มหาชนของรัฐ ได้แก่ ประโยชน์ที่เป็นส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงของพลเมืองกลุ่มใหญ่ที่สุดของรัฐ เป็นความต้องการส่วนรวมของประชาชนทั่วทั้งประเทศที่มีลักษณะเหมือน ๆ กันและมีความสำคัญต่อความเป็นเอกภาพของรัฐ ดังนั้น จึงต้องอาศัยองค์กรกลางเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ หรือหากรัฐมอบให้ท้องถิ่นดำเนินการ รัฐก็ต้องเป็นผู้ควบคุม นโยบายให้ท้องถิ่นดำเนินการตามนโยบายเพื่อผลประโยชน์ของรัฐหรือความเป็นเอกภาพของรัฐ เช่น การป้องกันประเทศ การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศและความสัมพันธ์กับต่างประเทศ เป็นต้น

1.1.2 ประโยชน์มหาชนของท้องถิ่น ได้แก่ ประโยชน์ซึ่งเป็นส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงของพลเมืองที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นหนึ่ง โดยเฉพาะ

1.2 ประสิทธิภาพในการจัดการ เป็นการพิจารณาในเรื่องของคุณภาพของบริการที่จัดทำขึ้น กล่าวคือ การจัดทำบริการอย่างหนึ่งควรจะต้องก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนได้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากภารกิจในการจัดบริการบางอย่างจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีระดับสูง เป็นกิจการขนาดใหญ่หรือเป็นกิจการที่จำเป็นต้องมีการประสานงานระหว่างองค์กรต่าง ๆ หลายหน่วยงาน แต่ภารกิจในการจัดทำบริการบางอย่างเป็นกิจการที่ไม่สลับซับซ้อน หรือมีเทคนิคมากนัก จึงต้องมีองค์กรที่มีความเหมาะสมทั้งทางด้านการเงิน บุคลากรและความสามารถด้านอื่น ๆ ที่จะจัดทำบริการให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

1.3 หลักความรับผิดชอบในการจัดบริการ (Accountability) กิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของหน่วยชุมชนระดับใด ควรมอบให้หน่วยการปกครองระดับนั้นเป็นเจ้าของ และเป็นผู้ดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ สนองตอบความต้องการของประชาชนในชุมชนได้ดีที่สุด อยู่ภายใต้การควบคุมตรวจสอบของชุมชนนั้น ๆ แต่หากเป็นกิจกรรมที่ต้องสนองตอบความต้องการของหน่วยชุมชนที่สูงขึ้นไปหรือเป็นกิจกรรมที่มุ่ง

สนองตอบปัญหาความต้องการของผู้คนทั้งประเทศหรือปัญหาของชาติโดยรวม ก็ควรมอบให้เป็นหน้าที่ของรัฐบาลระดับที่สูงขึ้นไปตามความเหมาะสม

1.4 หลักความสามารถของท้องถิ่น (Local capability) เกิดจากพื้นฐานแนวคิดว่าการดำเนินกิจกรรมสาธารณะทั้งหมดเป็นหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นในระดับล่างสุดเสมอ หน่วยการปกครองท้องถิ่นในระดับสูงขึ้นไปจะเลือกดำเนินกิจกรรมสาธารณะใด ๆ ก็ต่อเมื่อท้องถิ่นระดับล่าง ไม่มีศักยภาพที่จะดำเนินการได้ หรือหากดำเนินการได้ก็อาจเกิดปัญหากระทบกับท้องถิ่นอื่น ๆ หรือเป็นผลเสียหายต่อประเทศชาติโดยรวม

1.5 หลักการกำหนดระดับของหน่วยจัดบริการที่มีความรับผิดชอบสูงสุด (Optimal accountability) หน่วยจัดบริการที่มีความรับผิดชอบสูงสุดในที่นี้ หมายถึง หน่วยจัดบริการในระดับใด ๆ ก็ตามที่มีคุณสมบัติ 2 ประการ ดังต่อไปนี้ ประกอบกันมากที่สุด

1.5.1 เป็นหน่วยจัดบริการระดับล่างสุด มีความใกล้ชิดกับผู้ใช้บริการมากที่สุดที่มีความสามารถในการวางแผน จัดการผลิตและหารายได้มาใช้จ่ายในการจัดบริการได้อย่างสมบูรณ์

1.5.2 เป็นหน่วยจัดบริการที่มีพื้นที่การให้บริการครอบคลุมประชากร หรือพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์และผลกระทบจากการให้บริการ โดยสมบูรณ์และประชาชนผู้มีส่วนได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการจัดบริการทั้งหมดสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนการผลิตและควบคุมตรวจสอบผลการดำเนินงานของหน่วยจัดบริการนั้น ๆ ได้โดยตรงมากที่สุด

หลักการกำหนดขนาดของการจัดบริการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด (Optimal efficiency of scale) ขนาดของการจัดบริการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในที่นี้หมายถึง ขนาดของชุมชน (จำนวนประชากรในชุมชน) ในระดับใด ๆ ก็ตาม ที่เอื้ออำนวยให้สามารถจัดบริการประเภทนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด หรืออีกนัยหนึ่งเป็นจำนวนประชากรที่เอื้ออำนวยให้มีการจัดบริการที่ต่ำที่สุดนั่นเอง โดยการกำหนดหน่วยจัดบริการ โดยคำนึงถึงขนาดของการจัดบริการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดนี้มาจากหลักประสิทธิภาพ (The principle of management efficiency) ในการจัดบริการที่ว่า การจัดการใด ๆ ควรต้องประหยัด ถ้าสามารถใช้เงินจำนวนน้อยที่สุดเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้คนจำนวนมากได้ก็นับว่าเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด

หลักการจำแนกหน่วยกำหนดนโยบายและหน่วยจัดบริการออกจากกัน (Separation of policy operation units) เป็นการนำหลักเกณฑ์หลักการกำหนดระดับของหน่วยจัดบริการที่มีความรับผิดชอบสูงสุด (Optimal Accountability) และหลักการกำหนดขนาดของการจัดบริการ

ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด (Optimal Efficiency of Scale) มาพิจารณาร่วมกันวิเคราะห์บริการแต่ละประเภทและจัดสรรบริการลงไปในกลุ่มชนระดับต่าง ๆ ซึ่งอาจเกิดกรณีที่หน่วยจัดบริการที่น่าจะมีความสามารถและมีความรับผิดชอบต่อผู้ที่ได้รับประโยชน์สูงสุด ไม่สามารถจัดบริการให้มีต้นทุนต่ำที่สุด (หรือมีประสิทธิภาพที่สุด) ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยจัดบริการหรือหน่วยการปกครองที่ใกล้ชิดกับผู้ใช้บริการมากที่สุดและสามารถหารายได้มาใช้ช่วยในการจัดบริการได้นั้น มักจะมีจำนวนประชากรน้อยเกินไป โดยจำนวนที่จะสามารถจัดบริการให้มีต้นทุนต่ำที่สุดก็อาจเป็นประชากรของหลาย ๆ ตำบล หรือหลาย ๆ อำเภอ ประกอบกัน ซึ่งทางเลือกที่น่าจะเหมาะสม คือ การให้มีหน่วยกำหนดนโยบายและจัดบริการที่มีความรับผิดชอบต่อสูงสุดและให้หน่วยจัดบริการที่มีต้นทุนต่ำที่สุด โดยหน่วยงานทั้ง 2 อาจเป็นหน่วยงานเดียวกัน หรือคนละหน่วยงานก็ได้

หลักการกำหนดหน้าที่จัดทำบริการตามขนาดของกิจการบริการ สามารถ แบ่ง ได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. บริการที่เป็นกิจการขนาดใหญ่ หมายถึงกิจการที่ต้องใช้เทคโนโลยี เงินทุนและบุคลากรที่มีความสามารถระดับสูง ดังนั้นผู้จะมีอำนาจตัดสินใจจัดทำกิจการดังกล่าวจึงต้องเป็นองค์กรขนาดใหญ่ ที่มีขีดความสามารถพร้อมที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การศึกษาระดับสูง การคมนาคมทางอากาศ การชลประทานหลวง การขุดเจาะน้ำมันเชื้อเพลิง และทรัพยากรธรรมชาติ การศึกษาวิจัย การวิเคราะห์ประเมินผล เป็นต้น

2. บริการที่เป็นกิจการที่ไม่สลับซับซ้อนเป็นกิจกรรมที่ไม่สลับซับซ้อน หรือมีเทคนิคมากนักและมักเป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชน ซึ่งหากได้พนักงานท้องถิ่นที่รู้ถึงสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผู้จัดทำ จึงจะมีประสิทธิภาพมากกว่าให้รัฐซึ่งเป็นผู้วางนโยบายดำเนินการในวงกว้างเป็นผู้จัดทำ นอกจากนี้การจัดทำบริการประเภทนี้ยังเป็นการดำเนินการที่ใช้งบประมาณไม่มากนัก เช่น การให้มีสุสานและฌาปนสถาน การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดการขนส่งสาธารณะในเขตท้องถิ่น การให้มีสถานสินเชื่อท้องถิ่น การจัดให้มีโคมไฟตามถนนหนทาง เป็นต้น

หลักการแบ่งตามประเภทขององค์กรในการเป็นผู้ให้บริการ

บริการที่อยู่ในอำนาจของรัฐ เป็นบริการที่มีความสำคัญต่อความเป็นเอกภาพของรัฐซึ่งต้องพิจารณาถึงลักษณะสำคัญ 2 ประการ ได้แก่

1. เป็นภารกิจที่ประชาชนทั้งประเทศมีส่วน ได้ส่วนเสียเหมือน ๆ กัน จึงต้องอาศัยองค์กรกลางเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกันทั่วประเทศ

2. เป็นภารกิจที่รัฐสามารถจัดทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าดังได้กล่าวไปแล้วจึงพอที่จะสรุปภารกิจขั้นพื้นฐานของรัฐ ได้เป็น 4 ประเภท คือ

- 2.1 หน้าที่ด้านการป้องกันประเทศ
- 2.2 หน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน
- 2.3 หน้าที่ในการรักษาความมั่นคง หรือเสถียรภาพในทางเศรษฐกิจ
- 2.4 หน้าที่ของรัฐในการเป็นตัวแทนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

บริการที่อยู่ในอำนาจขององค์กรปกครองท้องถิ่น เป็นกิจการที่เกี่ยวกับท้องถิ่น โดยเฉพาะและเป็นไปเพื่อสนองความต้องการของคนในท้องถิ่น โดยมีลักษณะ คือ เป็นกิจการที่เป็นไปเพื่อสนองความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้น ที่สามารถแยกออก หรือมีลักษณะที่แตกต่างจากท้องถิ่นอื่นได้ เป็นกิจการที่ใกล้ชิดกับคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของคนในท้องถิ่นดังได้กล่าวไปแล้ว จึงพอจะจำแนกประเภทของบริการที่อยู่ในอำนาจของท้องถิ่น ได้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการของคนในท้องถิ่น โดยตรง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม และการอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น

การจัดทำบริการท้องถิ่นในรูปองค์กรร่วม ในการจัดทำบริการท้องถิ่นนั้น ท้องถิ่นอาจโอนอำนาจหน้าที่บางอย่างของตนให้แก่องค์กรร่วมดำเนินการได้ เช่น การจัดให้มีสหการ หรือการจัดตั้งบริษัทจำกัดของท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นต้น การโอนอำนาจหน้าที่บางอย่างเช่นนี้ทำให้ท้องถิ่นที่เข้าร่วมในองค์กรร่วมนั้นสามารถตัดทอนภาระหน้าที่โอนไปให้แก่องค์กรร่วมรับผิดชอบได้

บริการที่รัฐและท้องถิ่นร่วมกันดูแล เนื่องจากมีบริการบางประเภทเป็นเรื่องที่กระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวมทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยไม่อาจแยกประโยชน์ของมหาชนทั้งสองให้ออกจากกันได้เด็ดขาด การจัดทำบริการที่รัฐและท้องถิ่นร่วมกันดูแลนี้อาจแบ่งแยกได้เป็นลำดับขั้นของกิจการ โดยอาศัยหลักเกณฑ์เช่นเดียวกันกับการแบ่งแยกการจัดทำบริการระหว่างรัฐกับท้องถิ่น โดยอาศัยหลักทั่วไป คือ หลักประโยชน์มหาชนและหลักประสิทธิภาพซึ่งบริการเหล่านี้เป็นภารกิจลำดับรองที่ทั้งรัฐและท้องถิ่นต้องแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบดำเนินการ เช่น การจัดการศึกษา ความต้องการบริการทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นความต้องการของส่วนรวมของคนทั้งประเทศ โดยกำหนดนโยบายและวางแผนการศึกษาไว้เป็นหลักเกณฑ์ทั่วไป ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการศึกษาขั้นต่อไปและการวัดมาตรฐานการศึกษาซึ่งต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งระบบ ในขณะที่เดียวกันการศึกษาในชั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นความต้องการของคนในท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันไปด้วย เช่น

การสร้างโรงเรียน การจัดการศึกษาเสริมที่สอดคล้องกับสภาพของชุมชนในแต่ละท้องถิ่น จึงเป็นหน้าที่ของท้องถิ่นที่จะจัดทำในส่วนนี้ ส่วนการจัดการศึกษาระดับสูงจึงเป็นหน้าที่ของรัฐในการจัดทำและสำหรับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะและฝึกฝนฝีมือเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องผลประโยชน์มหาชนท้องถิ่นจึงเป็นหน้าที่ในการดำเนินกิจการ หรือหน้าที่ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมซึ่งรัฐและท้องถิ่นในการดูแลร่วมกัน

หลักสำคัญในการจัดบริการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากหลักการสากลดังกล่าวข้างต้น พบว่าภายใต้แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีสาระสำคัญ เกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจหน้าที่ที่รัฐดำเนินการอยู่ในปัจจุบันให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหลักสำคัญซึ่งคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้เป็นหลักการสำคัญในการประกอบการพิจารณาเพื่อการถ่ายโอนภารกิจหน้าที่ประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญ ได้แก่

1. หลักผลประโยชน์มหาชนของรัฐ (Public interest) โดยหลักความรับผิดชอบของท้องถิ่นแต่ละระดับกับรัฐบาลกลางนี้จะสะท้อนให้เห็นว่ามีภารกิจบางประเภท หรือบางอย่างที่รัฐยังคงต้องสงวนไว้สำหรับดูแล รับผิดชอบและปฏิบัติเอง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่คนส่วนรวม และเพื่อเสถียรภาพและความมั่นคงของประเทศ อาทิ (1) ภารกิจด้านการป้องกันประเทศ เช่น กิจการทหาร (2) ภาระหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน เช่น กิจการตำรวจ (3) ภารกิจด้านการรักษาความมั่นคง หรือเสถียรภาพในทางเศรษฐกิจ (4) ภารกิจด้านการเป็นตัวแทนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น กิจการทางการทูต ภารกิจดังกล่าวข้างต้นถือเป็นภารกิจรวมของชาติ ซึ่งรัฐบาลส่วนกลางยังคงต้องดำเนินการต่อไป ส่วนภารกิจที่ถือว่าเป็นความรับผิดชอบโดยตรงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล ก็ควรจะเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นนั้น โดยเฉพาะและเป็นไปเพื่อสนองตอบความต้องการของคนในท้องถิ่น โดยมีลักษณะคือ เป็นกิจการที่เป็นไปเพื่อสนองความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้น ที่สามารถแยกออก หรือมีลักษณะที่แตกต่างจากท้องถิ่นอื่นได้ เช่น การจัดการขยะมูลฝอย การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำและทางระบายน้ำและการจัดการศึกษาขั้นต่ำ เป็นต้น

2. หลักความรับผิดชอบของท้องถิ่นในการจัดบริการ (Local accountability)

หลักการทั่วไปที่จะทำให้สามารถแบ่งภารกิจระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทในสังคม จะมีความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างไร หลักการทั่วไปประการหนึ่งที่จะ

ซึ่งให้เห็นว่าภารกิจใดจะส่งมอบให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบใด จะต้องพิจารณาหลักสำคัญ ซึ่ง ได้แก่ ผลที่เกิดขึ้นหรือผู้ได้รับผลประโยชน์จากบริการนั้นตั้งอยู่ในถิ่นฐานอยู่ในเขตพื้นที่ใด ยกตัวอย่างเช่น ถ้าบริการใดส่งผลกระทบต่อคนในเขตพื้นที่ท้องถิ่นนั้น โดยเฉพาะ ก็ควรจะมีการถ่ายโอนการให้บริการสาธารณะดังกล่าวให้โดยตรง เช่น โอนไปให้องค์การบริหารส่วนตำบล หรือ เทศบาล แต่ภารกิจใดที่เป็นภารกิจที่ต้องมีผลกระทบต่อคนจำนวนมากมากกว่าเขตพื้นที่ท้องถิ่นก็ควรส่งมอบภารกิจนั้น ๆ ให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นต้น

3. ความสามารถของท้องถิ่น (Local capability) หลักความสามารถของท้องถิ่น เป็นหลักการที่กล่าวถึงเรื่องความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าการจัดสรรกิจกรรมหรือภารกิจใดก็ตาม ไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทนั้น ต้องคำนึงถึงความพร้อมของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยและแม้ว่าความพร้อมของท้องถิ่นไม่ได้เป็นเงื่อนไขของการมอบภารกิจนั้น ๆ ไปให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากแต่เป็นเงื่อนไขในการกำหนดเงื่อนไขและความพยายามที่จะเพิ่มขีดความสามารถให้กับท้องถิ่นในการจัดการ ฉะนั้น ถ้าบอกว่าท้องถิ่นยังไม่พร้อมในการจัดการ ก็มีความจำเป็นที่ส่วนราชการจะต้องมีแผนพัฒนาความพร้อมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับบริการเพื่อให้สามารถจัดการบริการเหล่านั้นได้

ฉะนั้น ความพร้อมจะไม่ใช่มูลเหตุของการที่บอกว่ากิจการนั้น ๆ จะไม่สามารถถ่ายโอนไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ นอกจากนั้นในเรื่องของหลักความสามารถแล้ว การจัดโครงสร้างเพื่อรองรับการบริหารงานใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาพในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นทิศทางในอนาคต โครงสร้างต่าง ๆ หรือการจัดองค์กรต่าง ๆ ของท้องถิ่นต้องเปลี่ยนแปลงไป เพราะภารกิจจำนวนหนึ่งได้ส่งมอบเพื่อรองรับการกระจายอำนาจและภารกิจใหม่ไปด้วย แต่อย่างไรก็ตาม โครงสร้างที่จะรองรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรองรับภารกิจอันใหม่นั้น จะต้องจัด โครงสร้างเท่าที่จำเป็น ซึ่งอาจจะไม่จำเป็นที่จะต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีโครงสร้างขนาดใหญ่มากเกินไปที่จะไปทำให้การทำงานเกิดความซับซ้อน หรือกลายเป็นปัญหาภาระค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร ฉะนั้น โครงสร้างที่จะเกิดขึ้นใหม่จะเป็น โครงสร้างเท่าที่จำเป็น ที่ถือว่าเป็นงานหลัก หรือเป็นงานพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่หากท้องถิ่นใดมีความต้องการที่จะจัดงานบางเรื่อง ที่อาจเป็นงานเฉพาะ เช่น งานท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถที่จะดำเนินการได้เอง ซึ่งอาจไม่อยู่ในโครงสร้างหลักที่ต้องเหมือนกันทั่วประเทศ ขึ้นอยู่กับความต้องการ หรือ

ความจำเป็นในแต่ละพื้นที่เป็นหลัก ฉะนั้นในเรื่องหลักความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็จึงเป็นเรื่องการสร้างความพร้อม การเตรียมความพร้อมและการจัดโครงสร้างเพื่อการรองรับ

4. หลักประสิทธิภาพในการจัดบริการ (Management efficiency) หลักประสิทธิภาพในการจัดบริการ (Management efficiency) เป็นหลักที่ให้ความสำคัญกับการประหยัด ขนาดของการลงทุน หรือการคำนึงถึงต้นทุนในการให้บริการ การจัดการสาธารณะเมื่อถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการแทนรัฐบาล หรือหน่วยงานราชการแล้วนั้น ต้องคำนึงและพิจารณาด้วยว่าจะทำให้ต้นทุนแพงขึ้นมากน้อยขนาดไหน หากเป็นต้นทุนที่แพงขึ้นมาก ๆ แนวทางก็คือ จำเป็นต้องมีการร่วมกันมากขึ้นระหว่างท้องถิ่นอื่น ไม่ว่าจะป็นท้องถิ่นรูปแบบเดียวกัน หรือรูปแบบอื่น ๆ กิจกรรมบางอย่าง หรืองานบางอย่างที่มีการถ่ายโอน หรือจะมีการส่งมอบให้กับท้องถิ่นแล้ว ท้องถิ่นอาจมีความจำเป็นที่ต้องหายุทธศาสตร์ในการทำงานร่วมกันให้มากขึ้น เพื่อให้ขนาดของการลงทุนถูกลง

นอกจากนั้นในเรื่องของหลักประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยรวมยังคงต้องพิจารณาถึงการสร้างหลักประกันด้านคุณภาพในการจัดบริการ กล่าวคือ เมื่อราชการส่วนกลาง หรือบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาคยุติการให้บริการบางอย่างลงและส่งมอบบริการสาธารณะให้กับท้องถิ่นเพื่อดำเนินการ สิ่งสำคัญที่เป็นหลักการทั่วไป คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการจัดการนั้นให้มีคุณภาพ ไม่น้อยกว่าสิ่งที่ราชการส่วนกลางเคยทำ ฉะนั้น หลักประกันด้านคุณภาพการจัดการจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องยึดถือไว้ หลักเกณฑ์มาตรฐานซึ่งถือว่าเป็นมาตรฐานในส่วนของราชการ หรือเป็นมาตรฐานทางวิชาการก็ยังคงมีความสำคัญในการที่จะไปกำหนดว่าท้องถิ่นจำเป็นต้องทำให้ถึงขั้นต่ำของมาตรฐานนั้นอย่างไร

การกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลบังคับใช้ จะเห็นว่ามีคามจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลง บทบาทและภารกิจของตน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ จะต้องดำเนินการเพิ่มขึ้นกว่าเดิมเนื่องจากมีภารกิจจำนวนหนึ่งซึ่งราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคได้ถ่ายโอน หรือมอบหมายให้ดำเนินการ ถ้าพิจารณาจากกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะป็นพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2541 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 พบว่าการกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ มักจะกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ในลักษณะที่กว้าง เช่น พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2541 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 กำหนดว่า อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามมาตรา 45 ได้แก่

1. ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย
2. จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
3. สนับสนุนตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
4. ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
5. แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
6. อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 เฉพาะภายในเขตสภาตำบล
7. คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี ของท้องถิ่น
8. จัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกิจกรรมนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
9. จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและนอกจากนี้ยังมีการกำหนดว่ามีกิจกรรมบางอย่างซึ่งได้มีการกำหนดว่าราชการส่วนท้องถิ่นอื่นสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมดำเนินการ หรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ตามกฎกระทรวง (พ.ศ. 2541) อาทิ
 - 9.1 จัดให้น้ำเพื่ออุปโภค บริโภคและการเกษตร
 - 9.2 กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
 - 9.3 บำบัดน้ำเสีย
 - 9.4 บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

9.5. วางผังเมือง เป็นต้น

และนอกจากนี้ถ้าพิจารณาอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 11 พ.ศ. 2543 ยังได้กำหนดว่าเทศบาลแต่ละประเภทมีอำนาจหน้าที่ที่ต้องดำเนินการแตกต่างกัน โดยเทศบาลนครจะมีอำนาจหน้าที่มากที่สุดและยังได้มีการกำหนดว่ามีบางภารกิจหน้าที่ที่เทศบาลตำบล เทศบาลเมืองและเทศบาลนครจะดำเนินการหรือไม่ดำเนินการก็ได้ดังตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเห็นว่าด้วยลักษณะของการกำหนดข้อกำหนดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่เป็นการกำหนดไว้กว้าง ๆ และเป็นกำหนดในลักษณะที่ท้องถิ่นอาจจะดำเนินการหรือไม่ดำเนินการก็ได้ ทั้งนี้จึงส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นได้รับการบริการที่แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับความพร้อมความสามารถและแผนการปฏิบัติงานของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะดำเนินการหรือไม่

ภายใต้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 หมวด 2 ว่าด้วยการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการ มาตรา 16 และมาตรา 17 และมาตรา 18 ได้กำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัดและกรุงเทพมหานครไว้ โดยกำหนดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองและกำหนดไว้โดยละเอียด ทั้งนี้อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ จะมีผลอย่างสมบูรณ์ต่อเมื่อแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลบังคับใช้และประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมด้านการปกครอง การบริหาร การเงิน การตัดสินใจอย่างอิสระและการกำหนดนโยบายของท้องถิ่นตนเองโดยปราศจากการแทรกแซงและอยู่ภายใต้การควบคุม กำกับ ดูแลของรัฐบาลเท่าที่จำเป็น

2. ทฤษฎีแห่งความคาดหวัง

แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง (Expectation theory)

พัชรี มหาลาก (2548 : 13-17) ความคาดหวังภายในตัวบุคคลนั้นๆ บุคคลมีความต้องการและมีความคาดหวังในหลายสิ่งหลายอย่างดังนั้นจึงต้องพยายามกระทำการด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการหรือสิ่งที่คาดหวังไว้ ซึ่งเมื่อได้รับการตอบสนองตามที่ตั้งความหวังไว้ หรือคาดหวังไว้นั้นบุคคลก็จะได้รับ ซึ่งเมื่อได้รับการตอบสนองแล้วตามที่ตั้ง

ความหวังไว้หรือคาด หวังนั้นบุคคลก็จะได้รับความพึงพอใจและขณะเดียวกันก็จะคาดหวังในสิ่งที่สูงขึ้นไปอีกเรื่อยๆ

การที่บุคคลจะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะมีความคาดหวังว่า จะได้รับความสำเร็จเป็นผลตอบ แทนการกระทำ เช่น ความคาดหวังว่า เมื่อเรียนสำเร็จแล้วจะได้รับปริญญา ความคาดหวังจึงเป็นสิ่งที่เกิดก่อนการกระทำ จึงเป็นเหตุของการกระทำ เพราะพฤติกรรมมนุษย์เกิดจากความคาดหวังที่จะได้รับผลสำเร็จจากการกระทำนั้นๆ

แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง หรือ V.I.E Theory ประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

V = Valance หมายถึง ความพึงพอใจโดยแนวคิดเกี่ยวกับ Valance หมายถึง ความพึงพอใจของมนุษย์ที่มีต่อผลลัพธ์ (Outcomes) ของการกระทำ ลักษณะสำคัญที่สุดของความพึงพอใจของมนุษย์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ที่เกิดจากการทำงาน คือ ระดับความพึงพอใจที่มนุษย์คาดหวังที่จะได้จากผลลัพธ์นั้น ไม่ได้เกิดจากการเห็นคุณค่าของผลลัพธ์นั้นเสมอไป เช่น การเลือกที่ทำงานในบริษัทเอกชนที่มีอัตราเงินเดือนสูงกว่าระบบราชการ เพราะต้องการค่าจ้างที่สูงขึ้น ไม่ใช่เลือกเพราะตรงกับความตั้งใจที่วางไว้

I = Instrumentality หมายถึง เครื่องมือ อุปกรณ์ วิธีทางที่จะนำไปสู่ความพึงพอใจ Vroom อธิบายว่า Instrumentality หมายถึง ความเชื่อถือ วิธีการในการเชื่อมโยงผลลัพธ์อย่างหนึ่งไปสู่ผลลัพธ์อีกหลายอย่าง เช่น นักเรียนเชื่อว่าการเรียนเป็นวิธีการไปสู่การสอบได้ การสอบได้ที่หนึ่งไปสู่การได้รับประกาศนียบัตรและทั้งการสอบได้และได้รับประกาศนียบัตรจะนำไปสู่การบรรจุเข้าทำงาน โดยสรุปทั่วไป หมายถึง วิธีการที่มนุษย์เชื่อว่าจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจและสามารถนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้สำเร็จ

E = Expectancy หมายถึง ความคาดหวังของบุคคลนั้นๆ บุคคลที่มีความต้องการหลายสิ่งหลายอย่าง ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค หากความต้องการพื้นฐานเหล่านี้ได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะมีความต้องการในระดับสูงขึ้น

บุคคลจะพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่ โดยจะเลือกทางเลือกที่เชื่อว่าจะนำไปสู่การตอบแทนหรือรางวัลที่มีการตอบแทนสูงที่สุด ทฤษฎีที่ทำนายว่า บุคคลแต่ละคนจะเลือกทางเลือกที่มีผลตอบแทนที่สูงที่สุด ทฤษฎีมีข้อสังเกต คือ บุคคลใดจะได้รับการจูงใจที่จะใช้ความพยายามในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพหรือให้สำเร็จต่อเป้าหมายก็ต่อเมื่อเชื่อในความสามารถของตนเองว่า ความพยายามในการปฏิบัติงานก็จะมีผลในทางดีและการปฏิบัติงานจะช่วยให้ได้ผลตอบแทนตามที่ต้องการ หรือพึงปรารถนา หรืออาจสรุปได้ว่า

การที่จะโน้มน้าวให้จิตใจคนทำงานขึ้นอยู่กับความคาดหวัง ที่เชื่อว่า ความพยายามของคนจะสัมฤทธิ์ผลออกมาเป็นระดับผลงาน ดังนั้น บุคคลจะทำงานให้สำเร็จหรือไม่ประการใดๆ ย่อมขึ้นอยู่กับจิตภาพและความเชื่อของเขาว่า เขาต้องการหรือ ไม่ต้องการและจะใช้กลยุทธ์อะไร ในอันที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามที่เขาเลือกทางเดินเอาไว้

การที่มนุษย์จะเลือกตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีสาเหตุหรือแรงจูงใจโดยอาศัยเหตุผลและปัจจัยหลายๆ อย่างประกอบกัน มิให้เกิดจากปัจจัยเพียงปัจจัยหนึ่งปัจจัยเดียว โดยที่บุคคลนั้นจะต้องมีความคาดหวังดังต่อไปนี้

1. ผลตอบแทนที่จะได้รับ
2. ความพอใจไม่พอใจต่อผลตอบแทนที่ได้รับ
3. ผลตอบแทนที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่น
4. โอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนตามความคาดหวัง

ทั้งนี้ มนุษย์ทุกคนมีความโน้มเอียงเข้าหาความสุขและพยายามหลีกเลี่ยงความทุกข์ทั้งปวงเท่าที่จะทำได้และเพราะมนุษย์เป็นสัตว์โลกที่ใช้ปัญญา ใช้ความคิดหลักการและเหตุผลในการตัดสินใจว่าจะทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยสนองความต้องการของตนเองจึงเกิดข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้

1. พฤติกรรมของมนุษย์ถูกกำหนดขึ้นจากแรงผลักดันทั้งภายในและภายนอก
2. มนุษย์แต่ละคนนั้นมีความต้องการ ความปรารถนาและเป้าหมายต่างกัน
3. การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์เกิดเนื่องจาก การประเมินคุณค่าของผลลัพธ์ที่จะ

เกิดขึ้นภายหลังการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ

ความคาดหวังของบุคคลประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1. ความคาดหวังในความพยายามต่อการกระทำหรือการปฏิบัติการเป็นการประมาณการหรือการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าว่า มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดต่อการแสดงพฤติกรรมหรือการลงมือทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งว่าจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ โดยพิจารณาระหว่างความสามารถของตนกับความพร้อมแต่ละด้านในสถานการณ์ต่างๆ

2. ความคาดหวังในความพยายามต่อการกระทำหรือการปฏิบัติงานเป็นการคาดการณ์หรือการประมาณการล่วงหน้า ก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมหรือลงมือทำงานว่าถ้ากระทำแล้วจะได้รับผลลัพธ์อย่างไร

3. ความคาดหวังในคุณค่าของผลลัพธ์หรือรางวัล เป็นการคาดการณ์ หรือประมาณการในการให้คุณค่าของผลลัพธ์ หรือรางวัลจากการกระทำนั้นๆ ซึ่งบุคคลจะมีความคาดการณ์

หรือการประมาทในการให้คุณค่าของผลลัพธ์แตกต่างออกไปแต่ละบุคคลและหากสิ่งใดที่มีการให้คุณค่าสูงก็จะเป็นการจูงใจให้บุคคลเกิดการตัดสินใจเลือก

ความคาดหวังเป็นปรารถนาที่จะได้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออยากที่จะอยู่ในสภาพอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะสิ่งหรือสภาพเหล่านั้นจะนำซึ่งความสุข หรือความสะดวกสบายในด้านความเป็นอยู่ของตน เพื่อให้ทัดเทียมกับผู้อื่นหรืออื่นๆ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าความคาดหวังเป็นความรู้สึกนึกคิดหรือคาดการณ์ การประเมินค่าจึงอาศัยมาตรฐานของตนเป็นเครื่องวัด การคาดการณ์ของแต่ละคนจึงแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้แล้วแต่ภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจ และเห็นคุณค่าความสำเร็จ

สุเชษฐ์ ทวีพันธ์ (2549 : 12) กล่าวถึง ทฤษฎีความคาดหวัง Ted robertgurr ว่าเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะการณ์ด้านจิตใจของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยเสนอใช้คำศัพท์ Relative deprivation ซึ่งหมายถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างความคาดหวัง ด้านคุณค่ากับความสามารถที่จะบรรลุถึงคุณค่า ความคาดหวังด้านคุณค่า ได้แก่ สภาพชีวิตและทรัพย์สินที่มนุษย์เชื่อว่าตนมีสิทธิครอบครอง สำหรับความสามารถที่จะบรรลุถึงคุณค่า ได้แก่ สภาพชีวิตและทรัพย์สินที่มนุษย์มีไว้ครอบครองโดยถูกต้องตามกระบวนการที่ยอมรับกันในสังคมที่ระดับเฉลี่ยของความคาดหวังได้เพิ่มสูงขึ้นโดยที่ความสามารถของผู้ที่ถูกคาดหวังมิได้เพิ่มสูงตามขึ้นไปด้วย แล้วจะทำให้ความไม่พอใจรุนแรงยิ่งขึ้น

เฉลิมเผ่า อจตะนันท์ และคณะ (2547 : 8) กล่าวว่า การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งบุคคลยอมมีความคาดหวัง (Expectancy) ว่าจะได้รับสิ่งจูงใจเป็นผลตอบแทนการกระทำ เช่น คาดหวังว่าเมื่อมีโครงการพัฒนาเกิดขึ้นจะส่งผลให้มีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้น ความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น ความคาดหวังนี้เกิดก่อนที่จะมีโครงการพัฒนา

ปัจจัยของความคาดหวังสามารถแยกออกเป็น 2 ประเด็น คือ

1. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ความต้องการในด้านร่างกายซึ่งจำเป็นจะต้องตอบสนองทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก
 2. ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ ความต้องการลำดับที่สูงขึ้นไปเกี่ยวกับความยอมรับในสังคม การได้รับการยกย่อง การประสบความสำเร็จต่างๆ (อภิัญญา สุมา, 2548 : 17-19)
- ความหมายของความคาดหวัง (Expectancy)

อรรถาธิบาย รัตน์หิรัญกร (2547 : 34) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังว่า หมายถึง ระดับผลงานที่บุคคลกำหนดหรือคาดหวังว่าจะทำได้และความคาดหวังนั้นเป็นระดับที่บุคคลปรารถนาจะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการทำงานแต่ละครั้ง

ชิษณุกร พรภาณวิษณุ (2540:6) อธิบายว่า ความคาดหวังหมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น การรับรู้ การตีความ หรือการคาดการณ์ต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่ยังไม่เกิดขึ้นของบุคคลอื่นที่คาดหวังในบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการหรือคาดหวังเอาไว้

วงศ์จันทร์ จันทรวงศ์ (2544 : 12-14) สรุปว่า ความคาดหวัง คือ ความคิดเห็นหรือสิ่งที่คาดหวังไว้ว่าจะเกิดขึ้น หรือสามารถจะกระทำได้และปรารถนาจะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า ความคาดหวัง เป็นความรู้สึกนึกคิดและคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยสิ่งนั้นๆ อาจจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ ความรู้สึกนึกคิดหรือคาดการณ์ของแต่ละบุคคล แม้จะเป็นการให้ต่อสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมชนิดเดียวกันก็อาจจะแตกต่างกันออกไปได้ ทั้งนี้แล้วแต่ภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจและการเห็นคุณค่าของความสำเร็จของสิ่งนั้นๆ

อภิญา สุมา (2548 : 17-18) ได้เสนอทฤษฎีแห่งความคาดหวัง (Expectancy theory) เป็นการศึกษาจิตวิทยาของบุคคลในองค์กร พบว่าการที่บุคคลจะกระทำสิ่งใด ๆ ก็ตามขึ้นอยู่กับตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ผลตอบแทนที่เขาได้รับนั้นเหมาะสมกับบทบาทที่เขาเป็นอยู่เพียงใด
2. ความพอใจหรือไม่พอใจต่อผลที่เขาจะได้รับ
3. เมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่นแล้ว เขาเชื่อว่าเขาจะต้องเป็นผู้ได้รับผลนั้นอย่างแน่นอน
4. เขามีโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนความคาดหวัง หรือได้รับล่วงหน้า

ความพอใจต่อสิ่งเหล่านั้นจะเพิ่มขึ้น เมื่อได้รับผลตอบแทนเพิ่มขึ้นและจะลดลงเมื่อได้รับผลตอบแทนลดลง ความสัมพันธ์ของความพอใจกับผลตอบแทนจะหายไป เมื่อบุคคลไม่สนใจต่อผลตอบแทนต่างๆ แต่ถ้าความสัมพันธ์เป็นไปในทางตรงข้าม นั่นก็ชี้ให้เห็นว่าบุคคลไม่พอใจต่อผลตอบแทนที่ได้ นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่าเป็นผลจากบุคคลนั้นๆ เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือเข้าไปรับรู้แล้วเกิดความพอใจ จึงจะเห็นได้ว่าทฤษฎีนี้มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ วราจคณา ชาวเชียร (2540 : 64-65) คือ

1. Valence คือ ความพึงพอใจ

2. Instrumentality ความเป็นเครื่องมือ คือ สื่อ เครื่องมือ วิธีทางนำไปสู่ความพึงพอใจ

3. Expectancy คือ ความคาดหวังภายในตัวบุคคลนั้นๆ บุคคลมีความต้องการและมีความคาดหวังในหลายสิ่งหลายอย่าง ดังนั้นจึงต้องกระทำด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการ การหรือสิ่งที่คาดหวังเอาไว้ ซึ่งเมื่อได้รับการตอบสนองตามที่ตั้งความคาดหวังหรือคาดหวังเอาไว้ บุคคลก็จะได้รับความพึงพอใจและในขณะเดียวกันก็จะคาดหวังในสิ่งที่สูงขึ้นไปอีกเรื่อยๆ

จากแนวคิดนี้จะเห็นได้ว่า ประชาชน ผู้ซึ่งเลือกตั้งคณะผู้บริหารเทศบาลเข้ามาขอมต้องการที่จะได้รับผลตอบแทนด้านบริการจากคณะผู้บริหารตามที่ตนเองคาดหวังไว้ คือ คาดหวังเมื่อได้รับเลือกตั้งเข้ามาแล้วจะสามารถดำเนินการต่างๆ ให้เป็นไปตามนโยบายและภารกิจที่เคยเสนอไว้ก่อนการเลือกตั้ง

ความต้องการของประชาชนต่อบริการสาธารณะ 6 ด้าน

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้จัดแบ่งกรอบการให้บริการสาธารณะออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
2. ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต
3. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย
4. ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว
5. ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
6. ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้มีคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการชุดดังกล่าวพิจารณาและให้ความเห็นชอบการถ่ายโอนภารกิจทั้ง 6 ด้าน รวมถึงการถ่ายโอนทั้งสิ้น 244 เรื่อง มีส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจ 50 กรม ใน 11 กระทรวง ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐานการให้บริการสาธารณะในเรื่องถนน แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อการประกอบอาชีพส่งผลิตสู่ตลาดภายนอกได้รวดเร็ว ไฟฟ้า ประปา เป็นต้นซึ่งมีเนื้อหาของงานเกี่ยวกับ

1.1 การคมนาคมและการขนส่ง

1.1.1 ทางบก อาทิ การก่อสร้างและบำรุงรักษาถนนและสะพาน การดูแล จัดตั้งสถานีขนส่งและการจัดการจราจรในเขตพื้นที่

1.1.2 ทางน้ำ เช่น การบำรุงรักษาทางน้ำ การก่อสร้างและดูแลสถานีขนส่งทางน้ำ (ท่าเทียบเรือ)

1.2 สาธารณูปโภค

1.2.1 แหล่งน้ำ/ระบบประปาชนบท อาทิ การดูแล รักษา พัฒนา ซ่อมบำรุง แหล่งน้ำ และระบบประปาชนบท

1.3 สาธารณูปการ

1.3.1 การจัดให้มีตลาด อาทิ การจัดให้มีและการควบคุมตลาด

1.3.2 การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง

1.3.3 การผังเมืองอาทิจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดและการวางและปรับปรุงผังเมืองรวม

1.3.4 การควบคุมอาคาร อาทิ การควบคุมอาคารและการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

จากงานทั้งหมดที่อยู่ภายใต้กรอบงานด้าน โครงสร้างพื้นฐานข้างต้น พบว่างานที่จะมีการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวน 88 เรื่อง มีส่วนราชการที่ต้องถ่ายโอนภารกิจจำนวน 16 กรม ใน 7 กระทรวง

2. ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตการส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการสังคมสงเคราะห์โดยใช้งบประมาณของเทศบาลตำบล เป็นต้น

2.1 การส่งเสริมอาชีพ อาทิ การฝึกอบรม ส่งเสริม พัฒนา กลุ่มอาชีพต่าง ๆ

2.2 งานสวัสดิการสังคม

2.2.1 การสังคมสงเคราะห์พัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา ผู้ด้อยโอกาส อาทิ งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนพิการ และการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ เป็นต้น

2.3 นันทนาการ

2.3.1 การส่งเสริมการกีฬา อาทิ การจัดหาอุปกรณ์กีฬา การก่อสร้าง บำรุงรักษา สนามกีฬา

2.3.2 การจัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ อาทิ การบริหารจัดการ ดูแล บำรุงรักษาสวนสาธารณะ

2.4 การศึกษา

2.4.1 การจัดการศึกษาในระบบ อาทิ การจัดการศึกษาก่อนวัยเรียน หรือปฐมวัย การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการจัดการศึกษาสงเคราะห์

2.4.2 การศึกษานอกระบบ อาทิ การบริการการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ และการจัดการศึกษาระดับเขต งานห้องสมุดประชาชน เป็นต้น

2.5 การสาธารณสุข

2.5.1 การสาธารณสุขและการรักษาพยาบาล อาทิ การส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตและการส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก การพัฒนาอนามัยบนพื้นที่สูง

2.5.2 การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ อาทิ การควบคุมโรคติดต่อ งานสนับสนุนเงินอุดหนุนในการสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อน ค่าสังคมสงเคราะห์และค่าอุปถัมภ์ การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและที่อยู่อาศัย อาทิ การแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย งานที่จะมีการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวน 102 เรื่อง มีส่วนราชการที่ต้องถ่ายโอนภารกิจจำนวน 2.7 กรม ใน 7 กระทรวง

3. ด้านการจัดระเบียบชุมชนและการรักษาความสงบเรียบร้อยการส่งเสริมหรือสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานด้านการจัดระเบียบชุมชนสังคมและความสงบเรียบร้อยในเรื่องนี้ต่อไปหรือไม่ เช่นการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เป็นต้น

3.1 การส่งเสริมประชาธิปไตยความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพของประชาชน อาทิ งานตรวจมาตรา ชั่ง ตวง วัดและการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคแก่ผู้บริโภค

3.2 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น อาทิ การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

3.3 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อาทิ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยเบื้องต้น

3.4 การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อาทิ การทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนและงานจัดทะเบียนสัตว์พาหนะ

สรุปแล้วจะพบว่างานที่จะมีการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวน 18 เรื่อง มีส่วนราชการที่ต้องถ่ายโอนภารกิจจำนวน 9 กรม ใน 6 กระทรวง

4. ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว การส่งเสริมหรือสนับสนุนงบประมาณดำเนินการด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความ

ยากจน เช่น การเกษตรผสมผสานตามแนวทฤษฎีใหม่การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

4.1 การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น อาทิ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การประสานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการจัดระบบข้อมูลเพื่อการวางแผน

4.2 การพัฒนาเทคโนโลยี อาทิ การบริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรชุมชน

4.3 การส่งเสริมการลงทุน อาทิ งานบริการข้อมูลนักลงทุนและงานเผยแพร่และชักจูงการลงทุน

4.4 การพาณิชย์กรรม อาทิ งานทะเบียนพาณิชย์

4.5 การพัฒนาอุตสาหกรรม อาทิ การกำกับดูแลโรงงาน การอนุญาตให้ตั้งโรงงาน

4.6 การท่องเที่ยว อาทิ การวางแผนการท่องเที่ยว การปรับปรุงดูแล บำรุงรักษาสถานที่ท่องเที่ยวและจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์พบว่า งานที่จะมีการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวน 88 เรื่อง มีส่วนราชการที่ต้องถ่ายโอนภารกิจจำนวน 16 กรม ใน 7 กระทรวง

5. ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมหรือสนับสนุนงบประมาณด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเช่น การรณรงค์ให้ประชาชนเห็นคุณค่าและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

5.1 การคุ้มครองดูแล บำรุงรักษา ใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ งานพัฒนาป่าชุมชน การควบคุมไฟป่า เป็นต้น

5.2 การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ อาทิ การติดตาม ตรวจสอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมลพิษ งานสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม งานตรวจสอบคุณภาพน้ำ งานตรวจสอบคุณภาพอากาศและเสียงและการบำบัดน้ำเสีย

5.3 การดูแลรักษาที่สาธารณะ อาทิ การดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณะประโยชน์

งานที่จะมีการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวน 18 เรื่อง มีส่วนราชการที่ต้อง ถ่ายโอนภารกิจจำนวน 9 กรม ใน 44 กระทรวง

6. ด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ศาสนา จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นการส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณด้านศิลปวัฒนธรรม ศาสนา จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่นการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการส่งเสริมประเพณีและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

การดูแลรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุและศิลปวัตถุชุมชนที่มีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม
ท้องถิ่นเป็นต้น

6.1 การจัดการดูแลโบราณสถาน โบราณวัตถุ อาทิ การบำรุงรักษาโบราณสถาน

6.2 การจัดการดูแลพิพิธภัณฑสถานและหอจดหมายเหตุ

สรุปแล้วจะพบว่างานที่จะมีการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวน 2
เรื่อง มีส่วนราชการที่ต้องถ่ายโอนภารกิจจำนวน 1 กรม ใน 1 กระทรวง

บทบาทหน้าที่ของราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคในอนาคตเมื่อจะต้องมี
การปรับเปลี่ยน ถ่ายโอนงานการบริการสาธารณะจากราชการส่วนภูมิภาคและราชการ
ส่วนกลาง ให้กับท้องถิ่นดังนั้นบทบาทการบริหารส่วนภูมิภาคและราชการส่วนกลาง
ในอนาคต พบว่าภารกิจของส่วนกลางและส่วนภูมิภาคสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่
ภารกิจในฐานะผู้ปฏิบัติ ซึ่งหมายถึงภูมิภาคยังคงปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวแทนในการปฏิบัติงาน
ดำเนินการบางอย่างในฐานะตัวแทนของราชการส่วนกลางและภารกิจที่ภูมิภาคจะต้อง
ดำเนินการเมื่อมีการถ่ายโอน หรือ การมอบอำนาจให้กับท้องถิ่นในการดำเนินการบริการ
สาธารณะ ในกรณีนี้ราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคควรมีบทบาท ดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ เป็นการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน
ทางวิชาการ โดยการหาความรู้ เทคนิคและวิธีการพัฒนาและดำเนินการใหม่ ๆ และถ่ายทอด
ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ การถ่ายทอดองค์ความรู้ (Know how) การวิจัยและ
พัฒนา (Research & Development) ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติงาน
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. งานอำนวยความสะดวก เช่น ระบบทะเบียน ระบบการใช้ที่ดิน ระบบการจดทะเบียนรถ การ
จดทะเบียนสัตว์ ทั้งนี้แม้ว่าจะมีการมอบอำนาจให้กับท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการแล้ว แต่ระบบ
อำนวยความสะดวกต้องมีศูนย์กลาง ต้องมีจุดรวมที่จะบริหารและเห็นภาพรวมและเป็นกลไกสำคัญ
ของรัฐบาลในการมองเห็นภาพเหล่านี้ เพราะฉะนั้นลักษณะของการอำนวยความสะดวกที่จะมีฐานข้อมูล
เห็นภาพรวมของประเทศในแต่ละเรื่อง แต่ละด้านก็ยังคงมีความจำเป็นอยู่

3. งานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นการให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในท้องถิ่น
ผู้บริหารท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องมาจากสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่
กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ จะทำให้เกิดการเคลื่อนไหวตัวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการให้
ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นก็เพื่อให้ภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็ง ซึ่งจะทำให้เกิดการ
คานอำนาจกันระหว่างท้องถิ่นกับผู้รับผลประโยชน์ในท้องถิ่น ซึ่ง ได้แก่ ประชาชน

4. งานกำกับ ตรวจสอบการใช้อำนาจของท้องถิ่น ในการกำกับ ดูแล ตรวจสอบเป็น การตรวจสอบในเชิงมาตรฐาน ซึ่งจะต้องมีมาตรฐานกลาง อันเป็นมาตรฐานพื้นฐานที่มีความ จำเป็น เพื่อให้ท้องถิ่นปฏิบัติให้ได้อย่างน้อยให้ถึงมาตรฐานขั้นต่ำ แต่ทั้งนี้ท้องถิ่นสามารถ ปฏิบัติงาน ดำเนินการให้สูงกว่ามาตรฐานของรัฐได้และการกำกับดูแล ตรวจสอบอีกลักษณะ หนึ่งเป็นการตรวจสอบ กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการใช้อำนาจ ซึ่งราชการ ส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคจะต้องทำหน้าที่ในการตรวจสอบ กำกับดูแลองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

5. การสร้างระบบสนับสนุน (Back up) ให้กับท้องถิ่น ระบบการสนับสนุนเป็นการ สนับสนุนให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการสร้างระบบ ประกันให้กับผู้รับบริการ หรือ ประชาชนว่า ประชาชนจะได้รับบริการที่ดี

6. การส่งเสริมประสิทธิภาพท้องถิ่น การส่งเสริมประสิทธิภาพท้องถิ่นเป็นบทบาท ของราชการส่วนภูมิภาคในช่วงเปลี่ยนผ่าน ซึ่งจะต้องสร้างความเข้มข้นในการส่งเสริมขีด ความสามารถของท้องถิ่นให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการดำเนินการให้บริการสาธารณะในอนาคต ตาม พ.ร.บ.กำหนดแผนและ ขึ้นตอนฯ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในมาตรา 16 มาตรา 17 และมาตรา 18 นั้น จะเห็นได้ว่าเป็นอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะที่มีขอบเขต กว้างขวางกว่าเดิมและในมาตรา 30 กำหนดให้มีการถ่ายโอนงานบริการสาธารณะที่เป็นการ ดำเนินการซ้ำซ้อนระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภารกิจที่รัฐจัดให้บริการใน เขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตองค์กรปกครอง ส่วน ท้องถิ่นและส่งผลกระทบต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือภารกิจที่เป็นการดำเนินการ ตามนโยบายรัฐบาล ภารกิจทั้งหมดนี้ต้องถ่ายโอนภายใน 4 ปี (พ.ศ. 2544 - 2547) และอาจให้ แยกต่างกันได้แต่ไม่เกิน 10 ปี (พ.ศ. 2553) ดังกล่าวแล้วข้างต้นว่าจะมีภารกิจในหลายรูปแบบ ที่รัฐถ่ายโอนให้ท้องถิ่นดำเนินการ ซึ่งรูปแบบการมอบหมายภารกิจหรือบริการสาธารณะใน อนาคตที่จะเกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 และ พ.ศ. 2546 เป็นต้นไป มีรูปแบบอยู่ 3 รูปแบบ ได้แก่

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง เมื่อรัฐบาลหรือส่วนราชการยุติ บทบาทการให้บริการสาธารณะ ซึ่งเป็นบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต และการจัดโครงสร้างพื้นฐานและถ่ายโอนหรือส่งมอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการเอง ซึ่งสามารถดำเนินการได้ใน 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นรับมอบแล้ว ไม่ว่าจะองค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) หรือ เทศบาล เมื่อรับโอนภารกิจ

ต่าง ๆ แล้ว สามารถบริหารจัดการด้วยตนเองภายใต้ความสามารถของตนเอง 2) ภารกิจที่ต้องร่วมกันดำเนินการระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากมีภารกิจบางประการอาจต้องคำนึงถึงความร่วมมือ ดังนั้นภารกิจบางอย่างต้องมีลักษณะการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทเดียวกัน หรือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างประเภทกันและ 3) ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการเอง แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถซื้อบริการ มอบหมายหรือจัดซื้อจัดจ้างให้เอกชนดำเนินการแทนได้

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานราชการร่วมกันดำเนินการในการดำเนินการบริการสาธารณะบางภารกิจต้องมีการปรับเปลี่ยน เช่น การปรับบทบาทของราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใหม่ โดยท้องถิ่นอาจจะเป็นผู้ดำเนินการหลักในการดำเนินการบริการสาธารณะบางภารกิจ แต่อีกหลายภารกิจยังคงอยู่ภายใต้การกำกับหรือการบริหารจัดการหรือการดำเนินงานของส่วนราชการ

3. ภารกิจที่รัฐไม่ได้ถ่ายโอนไป แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ ภารกิจบางประการไม่ได้มีการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การจัดการศึกษาสูงกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดต้องการจัดการศึกษาดังกล่าวก็สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาอยู่แล้ว แต่ทั้งนี้จะต้องอยู่ภายใต้การพิจารณามาตรฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนด

ดังนั้นในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผนการกระจายอำนาจฯ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการของการกระจายอำนาจของประเทศไทยซึ่งต้องการกลไกและมาตรการที่จะพัฒนาขึ้นในอนาคตเพื่อให้การกระจายอำนาจบรรลุผลสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องการความเข้าใจที่ตรงกันและความมุ่งมั่น เชื่อมมั่นต่อปรัชญาและคุณค่าของการกระจายอำนาจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นับแต่รัฐบาลส่วนราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนที่พร้อมจะร่วมกันพัฒนาการกระจายอำนาจ โดยผ่านกระบวนการการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและมั่นคง

ความสำคัญของการบริการสาธารณะ

การให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ถือเป็นภารกิจสำคัญของรัฐบาลและข้าราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย ซึ่งได้มีการพัฒนาทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ตามแนวคิดของเสรีนิยม ภารกิจของรัฐแต่เดิม มุ่งเน้นในเรื่องการรักษาความสงบ

เรียบง่ายและความมั่นคงของประเทศเป็นสำคัญ จึงต้องหันมาเน้นที่การให้บริการสาธารณะ แก่ประชาชนควบคู่กันไปด้วยนอก จากนี้ศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ ยังมีผลโดยตรง ต่อการพัฒนาประเทศซึ่งหากระบบราชการที่รัฐควบคุมดูแลอยู่ไม่สามารถจัดการให้บริการที่ สอดคล้องกับความต้องการของเอกชนแล้วระบบราชการก็จะกลายเป็นอุปสรรคในการพัฒนา ความเจริญเติบโตของประเทศไปในที่สุด (ชวงส์ ฉายะบุตร, 2536 : 8-11)

ประเทศไทยกำลังพยายามก้าวไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ซึ่งจะต้อง ปรับปรุงทั้งระบบและโครงสร้างต่างๆ หลายประการ นอกจากปรับปรุงในโครงสร้างพื้นฐาน ทางเศรษฐกิจแล้ว สิ่งหนึ่งที่ถือได้ว่าสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ก็คือ การบริการประชาชน ในระบบราชการเพราะระบบราชการจะเป็นกลไกของรัฐ ที่จะแปรนโยบายของรัฐไปสู่ ภาควิปฏิบัติ ซึ่งมีประชาชนเป็นผู้รับผลการปฏิบัตินั้น การที่ผู้รรับผลจะเกิดความพึงพอใจ หรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับบริการที่รวดเร็ว ถูกต้องและเป็นธรรม (บุญเอื้อ บัวสว่าง, 2542 : 16)

หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับแผนชุมชน

แผนชุมชน หมายถึง กิจกรรมพัฒนาที่เกิดขึ้นจากคนในชุมชนที่มีการรวมตัวกันเพื่อ จัดทำแผนขึ้นมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเองให้เป็นไปตามที่ ต้องการและสามารถแก้ปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกันได้ โดยคนในชุมชนได้มาร่วมกันคิด ร่วมกำหนดแนวทาง และกิจกรรมการพัฒนาของชุมชน โดยยึดหลักการพึ่งพาตนเอง ลดการ พึ่งพิงภายนอก ด้วยการคำนึงถึงศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งบางกิจกรรมที่ชุมชนไม่สามารถทำเองได้ ก็สามารถขอรับ การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกได้ โดยชุมชนเสนอแผนชุมชนเข้าเป็นแผนขององค์การ บริหารส่วนตำบล (อบต.) หรือแผนงาน/โครงการของราชการได้ (คณะทำงานประสานแผน ชุมชนระดับจังหวัด, 2546 : 5)

แผนชุมชน หมายถึง แผนปฏิบัติการระดับตำบลที่เกิดขึ้นจากการจัดการและ กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน ซึ่งชุมชนร่วมกันคิดร่วมกันกำหนดกิจกรรมขึ้นมาเอง รวมทั้งชุมชนร่วมกันดำเนินการตามแผน โดยเน้นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของ ชุมชนและเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นหลัก หากมีกิจกรรมที่เกินศักยภาพที่ ชุมชนจะดำเนินการเองได้ อาจจะขอการสนับสนุนจากภาครัฐหรือองค์การภายนอก (กรมการ พัฒนาชุมชน, 2550 : 8)

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า แผนชุมชน หมายถึง กิจกรรมพัฒนาที่เกิดขึ้นจากคนในชุมชนที่มีการรวมตัวกันเพื่อจัดทำแผนขึ้นมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเอง ให้เป็นไปตามความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกันได้ โดยคนในชุมชนได้มาร่วมกันคิด ร่วมกำหนดแนวทาง และกิจกรรมการพัฒนาของชุมชน โดยยึดหลักการพึ่งพาตนเอง ลดการพึ่งพิงภายนอก ด้วยการคำนึงถึงศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นเป็นหลัก

ปัจจุบันปัญหาความยากจนมีความสลับซับซ้อน สาเหตุของปัญหาที่มีความเชื่อมโยงกันจนไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่า ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเป็นสาเหตุของความยากจนที่แท้จริง สาเหตุของความยากจนมีทั้งปัจจัยส่วนบุคคล เช่น การขาดโอกาสทางการศึกษา การขาดทักษะในการประกอบอาชีพ การไม่มีที่ดินทำกิน มีภาระหนี้สินมากเป็นต้น และปัจจัยเชิงโครงสร้าง เช่น โครงสร้างของระบบราชการยังไม่เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาความยากจน โครงสร้างของกฎหมายยังปรับเปลี่ยนไม่ทันการเปลี่ยนแปลง และโครงสร้างการจัดการทรัพยากรธรรมชาติขาดประสิทธิภาพ ความเสมอภาคและความเป็นธรรม ซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้งทางสังคมที่รุนแรงมากขึ้น เป็นต้น จากการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนที่ผ่านมาทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาชุมชน และภาคประชาชน รวมทั้งชุมชนเอง มุ่งเน้นให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการแก้ปัญหา ซึ่งมีตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จทั้งในระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล กระจายอยู่ในพื้นที่ทั่วประเทศ โดยการแก้ปัญหาเริ่มต้นจากการให้คนในชุมชนค้นหาข้อมูลในชุมชน แล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่และความยากจนของคนในชุมชน เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางแก้ไขกันเอง โดยไม่หวังพึ่งพาหน่วยงานภายนอก แนวทางดังกล่าวคือการจัดทำแผนชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2545)

หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยการส่งเสริมกระบวนการประชาคมในหมู่บ้าน ตั้งแต่ปี 2540 และเป็นเครื่องมือ ในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง ต่อมาในปี 2544 รัฐบาลได้กำหนดนโยบายแก้ปัญหาความยากจนเป็นวาระแห่งชาติ และจัดทำยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาความยากจน กรมการพัฒนาชุมชนจึงได้เลือกให้แผนชุมชนเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชน และแก้ไขปัญหาความยากจน ในปี 2546 พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณให้จังหวัดดำเนินการส่งเสริม กระบวนการแผนชุมชนในหมู่บ้านต่าง ๆ มาโดยตลอด

ความสำคัญของแผนชุมชน

แผนชุมชน เป็นการสะท้อนปัญหา ความต้องการของชุมชนจากล่างขึ้นสู่บน (จากหมู่บ้านสู่จังหวัด) หรือเป็นลักษณะ Bottom Up

แผนชุมชน เป็นเครื่องวัดความเข้มแข็งของชุมชน

แผนชุมชน เป็นรากแก้วของการแก้ปัญหาชุมชน

แผนชุมชน เป็นโอกาสในการแสดงศักยภาพ โดยกระบวนการทำงานภายใต้หลักการวิธีการพัฒนาชุมชน

แผนชุมชน เป็นเครื่องมือในการสร้าง “วาระชุมชน” ปลุกกระแสให้ชุมชนตื่นตัวเพื่อพัฒนาตนเอง

เป้าหมายของการจัดกระบวนการแผนชุมชน

เพื่อสร้างเสริมให้คนใช้ชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการตนเองและชุมชนได้มีขั้นตอนสำหรับการทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน มีลักษณะ รายละเอียด โครงการ กิจกรรมที่ชุมชนปฏิบัติได้ด้วยความสามารถและศักยภาพของชุมชนเอง โดยพึ่งพาภายนอกให้น้อยที่สุด มีหลักมีแนวทางในการปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมาย คือ ชุมชนพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน หรือแม้กระทั่งสามารถนำเสนอแผนต่อหน่วยงานและรับการสนับสนุนงบประมาณวิชาการหรือเรื่องอื่นใดในส่วนที่เกินความสามารถของชุมชน เพื่อให้ดำเนินกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์

องค์ประกอบของแผนชุมชน แผนชุมชนอาจมีเนื้อหา ประกอบด้วย

1. ข้อมูลสภาพพื้นที่
2. ตำนาน ความเป็นมา วิถีชีวิตและแนวทางปฏิบัติของชุมชน
3. ศักยภาพ ทรัพยากร ได้แก่ ภูมิหลัง ทูตทางสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น โอกาส การพัฒนา

พัฒนา

4. สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันของชุมชน สะท้อนความต้องการและปัญหาส่วนร่วมของชุมชน

5. วิธีการ รูปแบบการวิเคราะห์และผลการวิเคราะห์ข้อมูล การเชื่อมโยงสถานการณ์แวดล้อมภายนอก การคาดหมายเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ในอนาคต

6. เป้าหมายความสำเร็จที่ชุมชนต้องการให้เกิดขึ้น สำหรับการเตรียมการ ป้องกันแก้ไขและรับมือกับสถานการณ์ในอนาคต

7. กรองแนวทาง ยุทธศาสตร์ในการทำให้เป้าหมายที่ต้องการเกิดขึ้นจริงในอนาคต

8. วิธีการในการทำให้กรอบแนวทางและการไปถึงเป้าหมายได้อย่างแท้จริง หมวดยุทธศาสตร์ และประเภทของกิจกรรมหรือโครงการที่ดำเนินการตามลำดับความสำคัญเร่งด่วน

9. องค์กร กลุ่ม หรือบุคคลที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการกิจกรรม/โครงการ

แผนชุมชน เป็นกิจกรรมพัฒนาที่เกิดขึ้นจากคนในชุมชนที่มีการรวมตัวกันเพื่อจัดทำแผนขึ้นมาใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเอง ให้เป็นไปตามความต้องการ และสามารถแก้ไขปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกันได้โดยคนในชุมชนได้มาร่วมกันคิด ร่วมกันกำหนดแนวทาง และกิจกรรมพัฒนาของชุมชน โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพิงภายนอกด้วยการคำนึงถึงศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นเป็นหลัก เป็นแผน ที่เกิดจากการแสดงความคิดเห็น การระดมความคิดที่เกิดจากประชาชนในชุมชน ที่สะท้อนถึงสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง ว่ามีสิ่งใดที่เป็นปัญหาในการดำเนินชีวิต สภาพปัญหาคือด้านต่าง ๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณสุข สภาพแวดล้อม ด้านความมั่นคงในชีวิต เป็นต้น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, แนวทางการสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชน, 2552 : 1)

แผนชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารจัดการชุมชนที่แสดงถึงประสิทธิภาพของความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนของตนเอง วิธีการพัฒนาจึงต้องเน้นริเริ่มโดยชุมชน ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสนับสนุนซึ่งกันและกัน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในกระบวนการชุมชนคนทั้งชุมชน ที่ตลอดกระบวนการดังกล่าวชุมชนจะมีการและเปลี่ยนแปลงเรียนรู้ ร่วมใจ (แรงบันดาลใจ) ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมสรุปบทเรียน และร่วมรับผลประโยชน์ การเรียนรู้ที่ต่อเนื่องทำให้ความเชื่อมั่นในศักยภาพและภูมิปัญญาของตนเองเพิ่มขึ้นตามเวลาที่ผ่านไป เกิดพลังอำนาจในการจัดการกับสถานการณ์ปัญหาของตนเองได้อย่างมั่นใจ มีระบบข้อมูลที่เพียงพอในการตัดสินใจ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2547 : 51)

นอกจากนี้ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด 14 การปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชน/หมู่บ้าน ได้กำหนดสิทธิและหน้าที่การดำเนินการพัฒนา โดยรัฐจะต้องให้ความสำคัญ อิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์

ของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความเข้มแข็งในการบริหารงานได้โดยอิสระและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่นให้จัดบริการสาธารณะได้โดยครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่ จัดตั้งหรือร่วมกันจัดตั้งองค์การเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าเป็นประโยชน์ และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) กำหนดให้แผนชุมชนเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ตามยุทธศาสตร์การสร้าง ความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย กำหนดนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติโดยใช้แผนชุมชนเป็นเครื่องมือในการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ในระดับพื้นที่ทั้งส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายในการสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านชุมชนเป็นรากฐานการพัฒนา กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วยข้อมูลจากแผนชุมชน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และกำหนดพันธกิจ ในการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นทั้งในระดับองค์กร และชุมชน โดยใช้แผนชุมชน เป็นเครื่องมือในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ที่มีความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, โครงการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจผู้บริหารเทศบาลในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยกระบวนการแผนชุมชน, 2550 : 1)

การส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำ ทบทวนและปรับปรุงแผนชุมชน เป็นกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนในการมีส่วนร่วมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และเชื่อมโยง สู่การวางแผนพัฒนาจังหวัด โดยการสนับสนุนให้ประชาชนในหมู่บ้าน ชุมชน รวมตัวกันนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในหมู่บ้าน ชุมชนมากำหนดเป็นกิจกรรม จัดทำเป็นแผนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นรากฐานของการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาจังหวัด โดยยึดหลักการพึ่งพาตนเอง สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมในหมู่บ้าน ชุมชนและท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2554 : 1)

แนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดให้เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการจัดทำแผนชุมชน โดยกำหนดฝึกอบรม โครงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจผู้บริหารเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยกระบวนการแผนชุมชน ซึ่งรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของชุมชน ตามแนวทางการพัฒนาประเทศ โดยใช้แผนชุมชนเป็นเครื่องมือในการบูรณาการการทำงานร่วมกัน อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน โดยการใช้เพื่อให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขยายผลสู่การปฏิบัติ โดยใช้แผนชุมชนเป็นเครื่องมือ ซึ่งทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชน และการขับเคลื่อนการจัดทำ ทบทวนแผนชุมชน ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, แนวทางการสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชน, 2552 :)

หลักการและเหตุผล

การสนับสนุนการจัดทำและทบทวนแผนชุมชน เป็นกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนในการมีส่วนร่วมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และเชื่อมโยงสู่การวางแผนพัฒนาจังหวัด โดยการสนับสนุนให้ประชาชนในหมู่บ้าน ชุมชน รวมตัวกันนำข้อมูลที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตในหมู่บ้าน ชุมชนมากำหนดเป็นกิจกรรม จัดทำเป็นแผนเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชน เป็นรากฐานของการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาจังหวัด โดยยึดหลักการพึ่งพาตนเอง สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมในหมู่บ้าน ชุมชน และท้องถิ่น

บทบาทองค์กรและแนวทางการดำเนินงานสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัด/อำเภอ

1. ทำความเข้าใจกับหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด/อำเภอ ที่มีภารกิจส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชน ให้มีการบูรณาการความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกัน โดยกำหนดให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรหลักอำนวยความสะดวก กำหนดทิศทาง และแนวทางการทำงานร่วมกัน
2. ชี้แจงหรือสื่อสารทำความเข้าใจ กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เห็นความสำคัญของกระบวนการแผนชุมชนที่เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเป็น

รากฐานการพัฒนาท้องถิ่นและจังหวัด โดยขอความร่วมมือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง โดยเฉพาะเทศบาล สนับสนุนให้มีการจัดทำ หรือทบทวน ปรับปรุงแผนชุมชน ให้ครบทุกหมู่บ้าน ชุมชน และจัดให้มีเวทีบูรณาการยกระดับแผนชุมชนในระดับตำบล/เทศบาล จัดทำแผนชุมชนตำบล/เทศบาล เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาจังหวัด

เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล

ทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการบูรณาการการทำงานร่วมกันกับหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้มีการจัดทำหรือทบทวนพัฒนาคุณภาพแผนชุมชน ทั้งในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน และระดับตำบล/เทศบาล โดย

1. พิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนระดับตำบล หรืออาจใช้คณะทำงานอื่นในระดับเทศบาลหรือระดับตำบลที่มีอยู่แล้วและมีภารกิจที่เกี่ยวข้องเป็นองค์กรบูรณาการการทำงานร่วมกัน ทั้งการกำหนดแผนการดำเนินงาน พื้นที่เป้าหมาย รูปแบบแผนชุมชน กระบวนการจัดเวทีชุมชน การใช้ทรัพยากรการดำเนินงานร่วมกัน

2. พิจารณาจัดตั้งงบประมาณในการสนับสนุน ให้เกิดกระบวนการจัดทำทบทวนพัฒนาคุณภาพแผนชุมชน โดยอาจดำเนินการเอง หรือพิจารณาอุดหนุนให้กับคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการชุมชน หรือองค์กรภาคประชาชน หน่วยงาน ที่มีความชำนาญการในเรื่องนี้ เพื่อดำเนินการแทนได้

3. พิจารณาใช้กลไกคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการชุมชน และหรือกลุ่ม องค์กรและประชาชนอื่นที่อาสาเป็นกลไกหลักในการดำเนินงานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

4. พิจารณาใช้ศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชนระดับตำบล (ศอชต.) สภาองค์กรชุมชน ผู้แทนแผนชุมชน ในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน หรือกลไกภาคประชาชนอื่นในระดับตำบล เป็นกลไกบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล

ขั้นตอนการดำเนินงาน

การจัดทำและทบทวนแผนชุมชนระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

1. ตั้งคณะทำงานสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชน (อาจประยุกต์ใช้คณะทำงานที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่แล้ว)

2. เริ่มดำเนินการจากหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีความพร้อม และมีความเข้มแข็งเป็นลำดับต้นๆ เพื่อให้ชุมชน/หมู่บ้านอื่นเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

3. จัดเตรียมวิทยากร โดยอาจใช้ผู้นำชุมชนที่ผ่านการฝึกอบรมจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่น บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการอบรม

ความรู้เรื่องแผนชุมชน หรือบุคลากรจากหน่วยงานอื่นที่เหมาะสม บุคลากรสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ/จังหวัด ที่ผ่านการอบรมจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตามโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถท้องถิ่นอำเภอ/จังหวัด ในการแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือวิทยากรจากหน่วยงานอื่น

4 เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนประสาน

5 จัดเวทีประชุมชี้แจงประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน เป้าหมาย

6. หมู่บ้าน ชุมชน จัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล กำหนดเป็นแนวทางการพัฒนา และแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และวิถีชีวิตของชุมชน และจัดทำเป็นแผนงานโครงการ

7. ยกร่างแผนชุมชน

8. นำร่างแผนเสนอเวทีประชาคมในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้ความเห็น ขอมติ ร่วมกันและกำหนดความรับผิดชอบในการดำเนินงานระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชน กับเทศบาล หรือชุมชน/หมู่บ้าน กับหน่วยงานอื่นของรัฐ กรณีที่มีการจัดทำแผนชุมชนแล้วในปีงบประมาณที่ผ่านมา ให้จัดประชุมประชาคม เพื่อทบทวนปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพแผนชุมชนให้เป็นปัจจุบัน

แนวทางการบูรณาการแผนชุมชน ในระดับตำบล/เทศบาล

จัดประชุมแกนนำแผนชุมชน จากทุกหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานการณ์ตำบล/เทศบาล เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาตำบล/เทศบาล และแนวทางการพัฒนาจากข้อมูลที่แสดงให้เห็นปัญหา ความต้องการและศักยภาพของพื้นที่

2. วิเคราะห์ข้อมูล กำหนดแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหา

3. นำแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่กำหนดเป็นกิจกรรม โครงการสำหรับดำเนินงาน

4. นำกิจกรรมจากแผนชุมชนของแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชน มาเป็นกิจกรรมย่อยในกิจกรรมโครงการตามข้อ 3)

5. นำกิจกรรม โครงการ ในข้อ 3) จัดเรียงลำดับความสำคัญในการพัฒนา และแก้ไขปัญหา

6. จัดทำเป็นเอกสารแผนชุมชนระดับตำบล/เทศบาล ใช้เป็นแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และสนับสนุนเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

ด้านศึกษาปัญหาการจัดทำแผน

หมายถึง การที่ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมร่วมนำเสนอปัญหา และการให้ข้อมูล หรือนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของชุมชน การแสดงความคิด อภิปราย หรือพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูล การยอมรับฟังข้อคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อเสนอทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา สาเหตุของปัญหา และปัญหาความต้องการของท้องถิ่นที่เกิดขึ้นในชุมชน สร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น ร่วมสังเกตเพื่อประเมินพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและการค้นหาปัญหา เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน หรือเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงความต้องการของชุมชน ร่วมคิดหาสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชนร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือ โครงการหรือกิจกรรมเพื่อขจัดและแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการของชุมชน และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ทำให้ข้อมูลข่าวสาร ทั้งด้านที่เป็นข้อเท็จจริงและด้านที่เป็นความคิด ความรู้สึก ความคาดหวัง ได้ถูกแสดงออกอย่างหลากหลายลุ่มลึกและสมบูรณ์ครบถ้วนมากขึ้น ซึ่งจะทำให้การวินิจฉัยปัญหาและการเสนอทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย และตรงกับความต้องการมากขึ้น ผลที่ตามมาคือทำให้การตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย และการวางแผนดำเนินไปได้อย่างรอบรู้ รอบคอบและรอบด้านยิ่งขึ้น โดยการที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นที่จะต้องมีความรู้ และมีข้อมูลข่าวสารเพียงพอ ในนโยบายที่ตนต้องการมีส่วนร่วม ข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นของหน่วยงานที่เป็นผู้ริเริ่มนโยบาย บางส่วนเกิดจากการศึกษาของนักวิชาการและองค์กรพัฒนาเอกชน ดังนั้นประชาชนที่สนใจการมีส่วนร่วมกับนโยบายใดอาจไปขอความร่วมมือและข้อมูลจากบุคคล และองค์กรเหล่านั้น

ดังนั้น ด้านศึกษาปัญหาการจัดทำแผน ต้องเปิดโอกาสประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนืองสม่ำเสมอ เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้เกิดประสบการณ์ การเรียนรู้ใหม่ ความคิดใหม่ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนที่ก้าวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐจะต้องเตรียมประชาชนให้มีความพร้อมและเห็นประโยชน์ของการมีส่วนร่วมด้วยการให้ความรู้ และการสร้างความเข้าใจในบทบาทของการมีส่วนร่วมภาคประชาชน รวมทั้งมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างต่อเนือง โดยความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกจะเป็นตัวกำหนดที่สำคัญ ที่จะทำให้การมีส่วนร่วม

ของประชาชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะบ่งบอกถึงความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วม รวมทั้งจะทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าการเปลี่ยนแปลงจะเป็นไปในทิศทางที่พึงปรารถนา ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและสังคม

ด้านการวางแผน

ความหมายของการวางแผนคือ กระบวนการในการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการว่าจะทำอย่างไรให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น หากจะกล่าวในแง่ของสถานการณ์ การวางแผนเป็นกระบวนการในการเผชิญกับความไม่แน่นอน โดยการกำหนดการกระทำขึ้นล่วงหน้าเพื่อให้ได้ผลตามที่กำหนดไว้ การวางแผนจะเกี่ยวข้องกับ 2 อย่างคือ จุดหมายปลายทางกับวิธีการ จุดหมายปลายทางก็คือจะทำอะไร วิธีการก็คือจะทำอย่างไร

การวางแผนอาจเป็นเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องที่เป็นทางการ เมื่อผู้บริหารมีความคิดที่จะหาวิธีทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ความคิดนั้นอาจเป็นการส่วนตัวคือไม่ได้เขียนไว้ ไม่ได้ขอความคิดเห็นจากคนอื่นในองค์กร การวางแผนเป็นการส่วนตัวนี้อาจเป็นเรื่องของส่วนบุคคลหรือขององค์กรขนาดเล็ก การวางแผนส่วนตัวจะขาดความต่อเนื่องและขาดข้อมูล แต่การวางแผนที่เป็นทางการเป็นเรื่องยุ่งยากซับซ้อน จะต้องเขียนวัตถุประสงค์ไว้ จะต้องกำหนดวิธีการอย่างชัดเจน จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร ให้คนในองค์กรยอมรับ อาศัยข้อมูลจำนวนมากกำหนดระยะเวลาไว้และอื่นๆ

ความสำคัญของการวางแผน ถ้าจะถามว่าทำไมต้องมีการวางแผนอาจตอบได้ง่ายๆ ว่าเพื่อลดความไม่แน่นอนลงหรือลดความเสี่ยงให้เหลือน้อยที่สุด หากสถานการณ์ต่างๆ ในโลกมีความแน่นอนก็ไม่จำเป็นต้องมีการวางแผนคิดอยากจะทำอะไรก็ได้และก็ประสบผลสำเร็จตามต้องการด้วย แต่เพราะสถานการณ์ต่างๆ ไม่มีความแน่นอนหรือมีความเสี่ยงจึงต้องมีการวางแผน

วัตถุประสงค์ในการวางแผน

1. การวางแผนทำให้รู้ทิศทางในการดำเนินงาน เมื่อผู้ปฏิบัติงานรู้ทิศทางการทำงานก็สามารถประสานงานกัน รู้ว่าควรทำอะไรและทำอย่างไรจะได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ หากไม่มีการวางแผน นอกจากไม่รู้ว่าจะจุดหมายปลายทางอยู่ที่ไหนแล้วก็ยังคงก่อให้เกิดการสูญเสียหรือสิ้นเปลืองทรัพยากรอีกด้วย

2. การวางแผนทำให้ลดความไม่แน่นอนลง เพราะผู้บริหารจะมุ่งมั่น ไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างแน่วแน่ สามารถคาดคะเนการเปลี่ยนแปลงอันอาจเกิดขึ้น ได้ดียิ่งขึ้น สามารถ

ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงขณะเดียวกันก็เตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม

3. การวางแผนทำให้ลดความเสียหายการซ้ำซ้อนกันของงานที่ทำ เนื่องจากการวางแผนทำให้รู้ทั้งวิธีการและเป้าหมายของงานจึงทำให้มีความชัดเจนในการทำงาน รู้ว่ากิจกรรมใดควรทำก่อนหลังอย่างไร การซ้ำซ้อนและการสิ้นเปลืองจึงไม่เกิดขึ้น

4. การวางแผนทำให้รู้มาตรฐานในการควบคุม หน้าที่ขั้นสุดท้ายของการบริหารคือการควบคุมให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด กิจกรรมที่สำคัญของการควบคุมคือมาตรฐานที่ให้เปรียบเทียบกับปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริง การวางแผนจึงกำหนดมาตรฐานได้แน่นอนชัดเจน วางต้องให้ได้ผลงานอย่างไร

ข้อดีของการวางแผน การวางแผนจะต้องเผชิญกับปัญหาหลายอย่างในแง่ของปัจจัยภายนอกก็คือ ข้อกำหนดของรัฐ เทคโนโลยีที่ซับซ้อน และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลก การเปลี่ยนแปลงอัตราค่าแรงงาน การเคลื่อนไหวของเงินทุนและอื่นๆ ส่วนปัจจัยภายในองค์กรก็ได้แก่ ประสิทธิภาพในการบริหารงาน โครงสร้างองค์กรและระบบงาน ความหลากหลายทางด้านแรงงาน ความรู้ความสามารถของฝ่ายบริหาร การวิจัยและพัฒนา เครื่องจักรอุปกรณ์และชื่อเสียงขององค์กร เป็นต้น การวางแผนจะทำให้องค์กรสามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร ประโยชน์ของการวางแผนมีดังนี้

1. ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น การปรับปรุงการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารและพนักงานแยกได้เป็น 2 อย่างคือ ควรเน้นอะไรและควรยืดหยุ่นอย่างไร (focus and flexible) ทั้งสองอย่างจะช่วยสร้างอำนาจในการแข่งขันขององค์กร ควรเน้นอะไรนั้นทำให้องค์กรรู้ว่าจะทำอะไรจึงจะดีที่สุดต่อลูกค้าและควรให้บริหารแก่ลูกค้าอย่างไร ในแง่ของผู้ปฏิบัติงานก็รู้ว่าควรทำอะไร และทำอย่างไรจึงบรรลุเป้าหมายขององค์กร ควรยืดหยุ่นอย่างไรก็จะทำให้องค์กรสามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และสามารถเตรียมรับมือให้เข้ากับอนาคตที่กำลังจะเกิดขึ้น ในส่วนของพนักงานก็ทำให้รู้ว่าควรปรับตัวเองอย่างไรให้เข้ากับ โอกาสและอุปสรรคที่กำลังจะเกิดขึ้น

การปรับปรุงการปฏิบัติงานอาจสรุปได้ 4 หัวข้อคือ ประการแรกจะมุ่งไปทางไหนจึงจะบรรลุเป้าหมายสูงสุด ประการที่สอง ควรจะทำอะไรก่อนหลังจึงจะได้ประโยชน์สูงสุด ประการที่สาม จะจัดสรรทรัพยากรอย่างไรจึงจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ประการที่สี่ จะปรับตัวอย่างไรจึงจะสอดคล้องกับสถานการณ์และก่อให้เกิดผลดีที่สุด

2. ปรับปรุงการประสานงานให้ดีขึ้น ในองค์การย่อยประกอบด้วยระบบย่อยและกลุ่ม (subsystem and group) หลายระบบและหลายกลุ่ม แต่ละระบบแต่ละกลุ่มต่างมีเป้าหมายของตัวเองและต่างทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายของตัวเองทั้งนั้น การที่จะไม่ทำให้ระบบย่อยและกลุ่มต่างๆ ขัดแย้งกันก็ต้องอาศัยการวางแผนที่ดี การวางแผนได้จัดแยกวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายต่างๆ ของระบบย่อยและกลุ่มคนออกมาเป็นลำดับขั้นของวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายลดหลั่นกันลงมาตั้งแต่สูงสุดไปจนถึงต่ำสุด แต่ละเป้าหมายต่างๆ ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นของระบบใดกลุ่มใดและต้องอาศัยหน้าที่หรือกิจกรรมอย่างของแต่ละระบบและแต่ละกลุ่มจึงบรรลุเป้าหมายต่างๆ ที่กำหนดไว้ เมื่อมีการวางแผนอย่างดีกิจกรรมต่างๆ ของแต่ละระบบและแต่ละกลุ่มจะสอดคล้องกันอย่างเหมาะสม โดยเป้าหมายในระดับสูงเป็นเสมือนจุดหมายปลายทาง (end) และเป้าหมายในแต่ละระดับล่างเป็นเสมือนวิธีการ (mean)

3. ปรับปรุงการควบคุมให้ดีขึ้น กิจกรรมของการควบคุมก็คือ การวัดผลการปฏิบัติงาน และการแก้ไขการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น การวางแผนจะช่วยให้การควบคุมมีประสิทธิภาพเพราะการวางแผนจะต้องกำหนดเป้าหมายขึ้นมาก่อน นั่นก็คือ มาตรฐานที่ใช้วัดผลการปฏิบัติงาน หรือกำหนดว่าจะต้องทำอะไร ถ้าผลการปฏิบัติงานต่ำกว่ามาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐานก็ต้องแก้ไขที่การปฏิบัติงานและมาตรฐานที่ใช้วัดหรือระบบการควบคุมใหม่ ดังนั้น การวางแผนกับการควบคุมจะต้องทำหน้าที่กันอย่างใกล้ชิดในฐานะที่เป็นกระบวนการบริหาร หากไม่มีระบบการควบคุมที่ดี การวางแผนก็ขาดการติดตามว่างานบรรลุเป้าหมายหรือไม่ หากไม่มีระบบการวางแผนที่ดี การควบคุมก็ขาดกรอบการวัดผลงานว่า ได้มีการปฏิบัติงานดีขึ้นหรือไม่ ดังนั้น จึงมีเทคนิคการบริหารงานอีกอย่างหนึ่งที่เชื่อมต่อการวางแผนและการควบคุมเข้าด้วยกันคือ การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (MBO) ซึ่งจะกล่าวต่อไป ปรับปรุงการบริหารเวลาให้ดีขึ้น คนส่วนใหญ่จะประสบกับความยากลำบากในการใช้เวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำวิธีบริหารเวลาอย่างง่าย ๆ ก็คือ การกำหนดตารางเวลาไว้ในสมุดบันทึกหรือในปฏิทินเพื่อเตือนความจำว่าวันไหนจะต้องทำอะไร แต่ก็มีเหตุการณ์เกิดขึ้นบ่อยๆ ที่ผู้บริหารใช้เวลาไปกับกิจกรรมหนึ่งมากเกินไปและในอีกกิจกรรมหนึ่งน้อยเกินไป หรือลืมทำกิจกรรมบางอย่าง ก็มีการวางแผนก็ทำให้การใช้เวลาดีกว่าการไม่วางแผนมีการสมดุลของการใช้เวลามากขึ้นและการสูญเสียเวลาก็ลดลง อย่างไรก็ตาม การบริหารเวลาเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการวางแผน ดังนั้น จึงขอกกล่าวเรื่องการบริหารเวลาในหัวข้อต่อไป

ด้านการดำเนินการตามแผน

หมายถึง การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน โครงการ กิจกรรม ให้บรรลุเป้าหมาย และร่วมกิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์และระยะเวลาที่กำหนดไว้ ร่วมลงมือปฏิบัติในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองจะได้มา จากคำถามที่ว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากรการบริหารงาน และประสานงาน การให้ความช่วยเหลือด้าน แรงงานหรือข้อมูลเป็นต้น ร่วมการลงทุนในกิจกรรม โครงการของชุมชนตามขีดความสามารถ ของตนเองและของหน่วยงานร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุ ตามเป้าหมายที่วางไว้ ร่วมจัดเวทีประชาคมตำบล เพื่อรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะ เพื่อ นำไปปรับปรุงแผนพัฒนา ร่วมในการเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์ตามโครงการหรือ กิจกรรม ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่นว่าต้องการอะไรในอนาคตจะไปถึงเป้าหมาย ได้อย่างไร ร่วมไปสังเกตการณ์การทำงานของผู้รับจ้างในโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ร่วมรวบรวมปัญหาความสำคัญของท้องถิ่นเพื่อเสนอความต้องการของสาธารณชน และ จัดลำดับความสำคัญของปัญหา ร่วมเป็นกรรมการตรวจการจ้าง โครงการก่อสร้างต่าง ๆ ร่วม ลงมือปฏิบัติในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองและร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินงานตาม แผนงานหรือโครงการตาม

แผนพัฒนาท้องถิ่น

ดังนั้น ด้านการดำเนินการตามแผน ภาคประชาชนในลักษณะเครือข่ายคือ การที่ จะต้องมาทำความเข้าใจกัน มาฉีกกำลังกันเป็นหนึ่งในสิ่งสำคัญต้องเป็นไปเพื่อสร้าง ผลประโยชน์ในเชิงการทำงานร่วมในรูปกิจกรรม โครงการ แผนงาน ที่จะต้องอาศัยความ ร่วมมือกัน ต้องฉีกกำลังขอความร่วมมือ หรืออาศัยการทำกิจกรรมร่วมมือกันหลายองค์กร ซึ่งเครือข่ายความร่วมมือจะต้องเกิดขึ้นจากวิถีคิดของสมาชิก ผู้บริหาร และบุคคลในชุมชนเป็น หลัก โดยเครือข่ายความร่วมมือนั้น จำเป็นต้องให้มีตัวแทนของประชาชนมาพบปะพูดคุยเพื่อ ก่อตัวและกล่าวถึงวัตถุประสงค์ร่วมกัน ดังนั้น เครือข่ายการมีส่วนร่วมจึงเป็นกระบวนการ เชื่อมโยงสมาชิกในกลุ่มหรือเชื่อมโยงองค์กรการมีส่วนร่วมกับสมาชิก ประชาชน และกลุ่ม / องค์กรต่าง ๆ ในชุมชนเข้าด้วยกัน โดยมีรูปแบบความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมในเนวราบของ องค์กรการมีส่วนร่วมและชุมชน รวมทั้งเป็นกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนประชาชนให้ สามารถพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยอาศัยเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการทำงานของคนใน

ชุมชน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของคนและปัญหาส่วนรวมในชุมชน ซึ่งการดำเนินงานของเครือข่ายจะนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมที่ยั่งยืนได้ในที่สุด

ด้านการประเมินผลและรายงานผล

การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล หมายถึง การที่มีประชาชนได้รับแต่งตั้งเข้าเป็นกรรมการในการติดตาม ประเมินผล แผนงาน ร่วมติดตามผลการปฏิบัติงาน และร่วมทำการประเมินว่าการดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมากน้อยเพียงใด การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตก็คือ ความเห็น (views) ความชอบ (preferences) และความคาดหวัง(expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ และได้ การร่วมวิเคราะห์วิธีการติดตามประเมินผลที่เหมาะสม การมีส่วนร่วมกำหนดตัวผู้รับผิดชอบในการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมกำหนดวิธี วิเคราะห์ประเมิน และติดตามผลแผนงาน/โครงการ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ว่าขั้นตอนการประเมินนี้เป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญ เพราะชุมชนจะได้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ การดำเนินงาน เพื่อหาแนวทางแก้ไข ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการ และกิจกรรมที่ได้ทำไว้ ควบคุมและตรวจสอบ การใช้จ่ายเงินงบประมาณในการดำเนินการตามแผนงาน โครงการกิจกรรมว่ามีความคุ้มค่า และโปร่งใสของการบริหารงานตามแผนพัฒนาที่เงินงบประมาณที่เสียไปมากน้อยเพียงใด ร่วมติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการบริหารงาน ร่วมในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินโครงการ/กิจกรรมในชุมชนท้องถิ่นให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ในแผนพัฒนา ร่วมเป็นกรรมการประเมินผล โครงการตามแผนพัฒนา ร่วมติดตามผลความก้าวหน้า การจัดทำแผนพัฒนาต่อการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด ร่วมเป็นสมาชิกคณะกรรมการติดตาม ประเมินผลและสอดคล้องดูแลงานพัฒนาท้องถิ่น

ดังนั้น การประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการมีส่วนร่วม และถือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด องค์กรใดที่มีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เป็นธรรม โปร่งใส และจัดทัศนคติส่วนตัวออกได้มากที่สุด ถือว่าองค์กรนั้นใช้เครื่องมือนี้ได้อย่างได้ผลและเกิดประโยชน์ ในทำนองเดียวกันการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร ย่อมส่งผลถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรได้เช่นเดียวกัน ซึ่งผลของกระบวนการประเมินผลก็จะกลายเป็นปัจจัยนำเข้าไปในกระบวนการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผน เพื่อนำปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติมาปรับปรุง

แก้ไขและพัฒนาผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลงาน (Performance Appraisal) จึงต้องเริ่มตั้งแต่การเข้าร่วมควบคุม ร่วมติดตาม ร่วมประเมินผล ร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่จัดทำไว้ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

บริบทอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

อำเภอศรีสงครามเดิมเป็นเมืองอากาศอำนวยขึ้นกับเมืองนครพนม ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองท้องที่ เมืองอากาศอำนวยถูกลดฐานะลง เปลี่ยนจากเมืองเป็นอำเภอ เมืองอากาศอำนวยเป็น กิ่งอำเภออากาศอำนวย ขึ้นกับอำเภอท่าอุเทน เนื่องจากเขตพื้นที่กิ่งอำเภออากาศอำนวยมีอาณาเขตกว้างขวาง จึงโอนพื้นที่บางส่วน ไปขึ้นกับอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร และย้ายอำเภอมายังที่บ้านศรีเวินชัย ตำบลสามผง เนื่องจากทำเลบ้านศรีเวินชัยไม่เหมาะแก่การตั้งอำเภอ จึงย้ายมาตั้งที่บ้านท่าบ่อ ตำบลบ้านเช่า แล้วเปลี่ยนชื่อเป็น กิ่งอำเภอบ่อศรีสงคราม แต่เนื่องจากเกิดปัญหาน้ำท่วมบ่อยซ้ำซาก จึงได้ย้ายมาตั้งที่ตำบลนาเคื่อ บ้านปากอูนปัจจุบัน และได้เปลี่ยนชื่อเป็น อำเภอศรีสงคราม ในปัจจุบันอำเภอต่างๆ ที่แยกออกจากอำเภอศรีสงคราม มีอำเภอบ้านแพง อำเภอนาหว้า และอำเภอนาทม

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอศรีสงครามตั้งอยู่ทิศเหนือของจังหวัดนครพนม อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดนครพนม 67 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 711 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอข้างเคียง ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอนาทม อำเภอบ้านแพง และอำเภอท่าอุเทน ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอท่าอุเทน ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอโพนสวรรค์และอำเภอนาหว้า ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอนาหว้า และอำเภออากาศอำนวย (จังหวัดสกลนคร)

การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 10 แห่ง ได้แก่

1. เทศบาลตำบลศรีสงคราม ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลศรีสงคราม 5 หมู่บ้าน
2. เทศบาลตำบลบ้านเช่า ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านเช่าทั้งตำบล
3. เทศบาลตำบลหาดแพง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหาดแพงทั้งตำบล

4. เทศบาลตำบลนาคำ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลนาคำทั้งตำบล .
5. เทศบาลตำบลสามผง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสามผงทั้งตำบล
6. องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสงคราม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลศรีสงคราม 5 หมู่บ้าน
7. องค์การบริหารส่วนตำบลนาเดื่อ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลนาเดื่อทั้งตำบล
8. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านเอื้องทั้งตำบล
9. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าบ่อสงครามทั้งตำบล
10. องค์การบริหารส่วนตำบลโพนสว่าง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโพนสว่างทั้งตำบล

วัฒนธรรม

ประชากรชาวอำเภอศรีสงคราม ประกอบด้วยกลุ่มชนหลายเผ่า ซึ่งอพยพแยกย้ายมารวมตัวกัน เช่น ไทยลาว ไทยอู้อ แสก โส้ และผู้ไท ลักษณะการตั้งถิ่นฐานจึงมักตั้งตำบลหมู่บ้านอยู่ใกล้เคียงกัน ไม่กระจุกกระจาย และอาศัยอยู่บริเวณแหล่งน้ำธรรมชาติสำคัญ ๆ ซึ่งรวมเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำสงคราม วัฒนธรรมต่าง ๆ ได้ผสมผสานกันไปตามกาลเวลา

สภาพภูมิศาสตร์

อำเภอศรีสงครามมีเนื้อที่ประมาณ 671.317 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 419,573.12 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบและที่ลุ่ม สลับเนินสูงเป็นบางส่วน โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นทุ่งหญ้า ป่าละเมาะและป่าโปร่ง สภาพพื้นดินเป็นดินร่วนปนทราย เหมาะแก่การเกษตร แต่ในฤดูฝนมักเกิดภาวะน้ำท่วม ในพื้นที่ลุ่มเสมอ เนื่องจากสภาพพื้นที่มีลักษณะเป็นที่ราบน้ำท่วมถึง ซึ่งคล้ายทะเลสาบเขมร มีลำน้ำสำคัญ ได้แก่ ลำน้ำสงคราม ลำน้ำอูน

สภาพเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจ และมูลค่าการผลิตรวมของอำเภอศรีสงครามอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง การเกษตรกรรมเป็นสาขาหลักของการผลิต การพาณิชย์ทั่วไปเป็นการพาณิชย์ในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ ประชากรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยประชากร ในเขตเทศบาล 36,562 บาท/คน/ปี และนอกเขตเทศบาล 21,912 บาท/คน/ปี การเงินการธนาคาร มีธนาคารของรัฐ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มี

ธนาคารพาณิชย์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกสิกรไทย อุตสาหกรรมและการพาณิชย์
 โรงงานอุตสาหกรรม 1 แห่ง ได้แก่ บริษัทชั้นเทคกรุ๊ป จำกัด (มหาชน) บริษัท/ห้างหุ้นส่วน
 จำกัด จำนวน 30 แห่ง ร้านค้าทั่วไป จำนวน 448 แห่ง บิมน้ำมัน จำนวน 6 แห่ง มี
 อุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น การทอผ้า การแปรรูปอาหารจากปลา ป.ซูเปอร์สโตร์ เป็นต้น

สถานที่ท่องเที่ยว

หาดปากชีว-หาดกุดโต

เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ อยู่ที่บริเวณลำน้ำสงคราม บริเวณบ้านปากท่าบ่อ หมู่ที่ 4
 ตำบลท่าบ่อสงคราม เมื่อเวลาฤดูแล้ง น้ำแห้ง จะเป็นหาดทรายขาว เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจใน
 เวลากลางวัน และในช่วงเทศกาลสงกรานต์มีการแข่งขันเรือยาวประเพณี การแข่งขันฟุตบอล
 ประเพณี กุด โค้ช ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปี

หาดทรายปลาตอง

เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำอยู่ที่ลำน้ำสงคราม บริเวณบ้านปากยาม หมู่ที่ 1 ตำบล
 สามผง เมื่อเวลาฤดูแล้งน้ำแห้งจะเป็นหาดทรายขาว ขณะนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลสามผง
 กำลังพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เนื่องจากได้รับงบประมาณจากรัฐบาลตาม โครงการ
 กระตุ้นเศรษฐกิจ

แม่น้ำสงคราม

เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ ซึ่งเป็นที่ที่ศรัทธากับลำน้ำสงคราม บริเวณวัดป่าสันติ
 ธรรม บ้านโพนก่อ หมู่ที่ 6 ตำบลนาคำ ตอนเช้าเวลาประมาณ 06.00-07.00 น. จะมีลิงแสมป่ามา
 เล่นและหากินอาหารที่ชาวบ้านวางไว้ให้กิน ยิ่งในช่วงวันพระ 15 ค่ำ จะออกมาหากินมาก
 ปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ กำลังรอผลการอนุมัติโครงการ เนื่องจากขอรับการ
 สนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลตาม โครงการกระตุ้นเศรษฐกิจแผนการท่องเที่ยว ในตำบล
 ตำบลนาคำ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

อ่างเก็บน้ำห้วยคำไฮ

เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก เก็บน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร บรรเทาอากาศแล้งหรือพบบค้ำ
 สวยงามมาก รมรื่น สดชื่น และเมื่อถึงประเพณีลอยกระทงจะเป็นสถานที่ลอยกระทงของ
 ชาวบ้านในเขตตำบลนาคำ

วัดป่าดงขวาง

ตั้งอยู่บริเวณบ้านดงขวาง หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านเอื้อง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เป็นวัดป่าที่ร่มรื่น สงบ เน้นการปฏิบัติธรรมสำหรับพุทธศาสนิกชนทั่วไป

วัดดงคำสร้างฝื่อ

เป็นแหล่งอนุรักษ์สัตว์ทุกชนิด ตั้งอยู่บ้านดอนแดง หมู่ที่ 3 ตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

วัดศรีสงครามวิชัย

ตั้งอยู่บ้านท่าบ่อสงคราม หมู่ 4,6 ตำบลท่าบ่อสงคราม มีต้นยางใหญ่อายุไม่ต่ำกว่า 200 ปี

วัดอรุณญวิเวก (วัดหลวงปู่ตื้อ)

เป็นวัดที่ประดิษฐานอัฐิหลวงปู่ตื้อ ซึ่งเป็นพระที่ประชาชนทั่วไปจากทุกสารทิศให้ความเคารพนับถือ ศรัทธาเป็นอย่างมาก โดยช่วง 8 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี ชาวตำบลบ้านท่าจะประกอบกิจกรรมบุญประจำปี นมัสการหลวงปู่ตื้อ ซึ่งในปัจจุบันชาวตำบลบ้านท่าจะร่วมกันก่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์หลวงปู่ตื้อขึ้นมา โดยใช้งบประมาณจากประชาชนผู้มีจิตศรัทธาทั่วไป

วัดอรุณยานาโพธิ์

เป็นวัดที่หลวงปู่สนธิ์ เขมิโย เป็นเจ้าอาวาสและจำวัดอยู่ ซึ่งท่านเป็นพระที่มีผู้คนเคารพนับถือ และศรัทธามากมาย วัดตั้งอยู่บ้านท่า หมู่ที่ 8 ตำบล โพนสว่าง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ

อาริยา บุญเปลื้อง (2550:39) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ : เปรียบเทียบชาวไทยพื้ราบกับชาวไทยภูเขา พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยภาพรวมแล้ว อยู่ในระดับปานกลาง ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาความแตกต่างในแต่ละด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ทั้งชาวไทยพื้ราบและชาวไทยภูเขาและปัจจัยและความต้องการในการ

ตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (ดำเนินการ) ทั้งชาวไทยพื้นราบ และชาวไทยภูเขามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ พบว่า ผู้นำชาวไทยพื้นราบมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนชาวไทยภูเขา มีระดับการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในระดับน้อย การมีส่วนร่วมประเมินผลทั้งชาวไทยพื้นราบและชาวไทยภูเขามีมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้นำชาวไทยพื้นราบกับผู้นำชาวไทยภูเขาพบว่า มีความแตกต่างกันในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเกี่ยวกับการประสานยุทธศาสตร์การพัฒนาและ แนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาจังหวัดและอำเภอ และปัจจัยและความต้องการผลเกี่ยวกับการที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นได้แต่งตั้งผู้นำท้องถิ่นเป็นคณะกรรมการประเมินผลแผนงาน/โครงการ และร่วมตรวจสอบวิเคราะห์ และประสานแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับแผนพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนพัฒนาของ

สุรินทร์ นบมอบ (2550 : 72) ศึกษาเรื่อง การทำประชาพิจัยเพื่อการจัดทำแผนชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโลกยาง เพื่อศึกษากระบวนการทำประชาพิจัยเพื่อการจัดทำแผนแม่บทชุมชน และความคิดเห็นต่อความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรคต่อการทำประชาพิจัยแผนแม่บทชุมชน และความคิดเห็นต่อความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรคต่อการทำประชาพิจัยแผนแม่บทชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโลกยาง ผลการศึกษาพบว่า ความพร้อมของทรัพยากรที่ใช้ดำเนินงานมีความเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความต่อเนื่องในการเรียนรู้มีความเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย ด้านการมีส่วนร่วมจัดทำแผนแม่บทชุมชนมีความเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการยอมรับแผนแม่บทชุมชนให้การยอมรับในระดับสูงมาก ด้านความสามารถในการนำแผนแม่บทชุมชนไปปฏิบัติ มีความเห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติได้อยู่ในระดับสูง สำหรับความเห็นในการทำประชาพิจัยเพื่อการจัดทำแผนแม่บทชุมชนมีความเห็นว่าประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง

อดิศร ชัดสีใส (2551:49) การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ประชาชนมีปัจจัยในการตัดสินใจคัดเลือกโครงการกิจกรรม เสนอปัญหา และความต้องการในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น การทำประชาคม การมี

ส่วนร่วมในการใช้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบางครั้งเท่านั้น ทั้งนี้ประชาชนบางส่วนยังไม่ให้ความสำคัญใน ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากนัก มองว่าเป็นหน้าที่ของภาครัฐ และตนเองขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

จันทนา ทองแดง (2551 : 78) แนวทางพัฒนาศักยภาพในการทำแผนชุมชน เทศบาลเมืองพนัสนิคม ผลการศึกษาพบว่า การทำแผนชุมชน โดยผ่านกระบวนการอบรมการจัดทำแผนชุมชน สามารถแก้ไขปัญหาในชุมชนของตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยวัดได้จากการคิดค้นปัญหาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในชุมชน นำมากำหนดเป็นกิจกรรม โครงการ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการ พร้อมทั้งกำหนดให้มีการติดตามประเมินผลและพบว่า แผนชุมชนย่อยทั้ง 7 ชุมชนในเขตเทศบาล ได้รับการตอบสนองทั้งจากประชาชน ดำเนินการเอง ประชาชนดำเนินการร่วมกันกับหน่วยงาน และใน โครงการที่เกินศักยภาพต้องให้หน่วยงานดำเนินการ ก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนในทุกด้าน และตรงกับความต้องการที่ประชาชน และเป็นเรื่องที่ถูกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องสืบไป

วิธนา พงศ์พัฒนานนท์ (2551 : 67- 69) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทในการจัดทำแผนชุมชนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในเขตภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า (1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 45.63 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาส่งเสริมการเกษตร อายุราชการเฉลี่ย 21.14 ปี มีประสบการณ์ในการกิจเกษตรตำบลเฉลี่ย 18.75 ปี จำนวนตำบลที่รับผิดชอบต่อรายเฉลี่ย 1.99 ตำบล จำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบต่อรายเฉลี่ย 16.71 หมู่บ้าน ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนชุมชน การเป็นวิทยากรกระบวนการ และการบูรณาการแผนชุมชน มีประสบการณ์การจัดทำแผนชุมชนเฉลี่ย 6.77 ปี (2) ในด้านความรู้ ความพร้อม และทักษะในการจัดทำแผนชุมชนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก (3) บทบาทในกระบวนการจัดทำแผนชุมชน 4 ด้าน พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีการปฏิบัติตามบทบาทในภาพรวมได้ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ บทบาทด้านการจัดทีมงานทำแผนชุมชน บทบาทด้านการประชาสัมพันธ์แผนชุมชน และบทบาทด้านการแปรแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติ และมีการปฏิบัติตามบทบาทในภาพรวมได้ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล/การปรับแผนชุมชน (4) ด้านความพึงพอใจต่อทีมงานและ

ต่อกระบวนการจัดทำแผนชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่สำคัญได้แก่ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และการประสานงาน/การให้ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่/หน่วยงานต่าง ๆ

(4) ข้อเสนอแนะ ควรอบรมเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการจัดทำแผนชุมชน ควรตั้งทีมงานเพื่อปฏิบัติงานร่วมกันในการจัดทำแผนชุมชน แผนชุมชนควรมีแผนเดียว บูรณาการทุกหน่วยงานและมีเจ้าภาพรับผิดชอบชัดเจน ควรมีการสร้างความเข้าใจให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดทำแผนชุมชน และควรเน้นให้มีการแปรแผนชุมชนสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

โกมินทร์ วังอ่อน (2552 : 67) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ระดับปัญหาอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยที่ 3.45 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สอดคล้องกับภาพรวมทุกด้าน ส่วนระดับปัญหาอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.07 ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สอดคล้องกับภาพรวมทุกด้าน และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเพศมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล คือ รายได้และระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

มานพ ลีลาบุตร (2552 : 139) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ของกิ่งอำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการจัดพัฒนาตำบล โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากอยู่ 1 ข้อ คือ การนำปัญหาของหมู่บ้านไปหารือในที่ประชุมประชาคม ที่เหลืออีก 15 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ การตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบล มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล และเข้าร่วม โครงการจัดเวทีประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ มีบทบาทในการกำหนดปัญหาของหมู่บ้าน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบล พบว่าประชาชนมีความแตกต่างกันในเรื่อง

เพศ การศึกษา รายได้ อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และตำแหน่งในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในกิจกรรมจัดทำแผนพัฒนาตำบลในเขตกิ่งอำเภอนาเย็บ จังหวัดอุบลราชธานี ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ในเขตกิ่งอำเภอนาเย็บ จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเกี่ยวกับการทำประชาพิชัยเพื่อการจัดทำแผนแม่บทชุมชน ประชาชนไม่เข้าใจเรื่องของการทำประชาพิชัย จึงส่งผลให้ประชาชนไม่สนใจเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำประชาคมแต่ละครั้ง และการจัดทำแผนแม่บทของชุมชนเข้าใจว่าไม่ใช่บทบาทหน้าที่ของตนเองในการดำเนินการ ประกอบกับต้องมีภาระในการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงครอบครัว จึงทำให้ประชาชนไม่ให้ความสนใจ และไม่เข้าใจ ในกระบวนการจัดทำประชาพิชัยให้ประชาชน สมาชิกชุมชนส่วนใหญ่ไม่สนใจ ไม่เห็นความสำคัญ เพราะคิดว่าไม่เกี่ยวกับตนเอง ให้ความสำคัญกับเรื่องอื่น ๆ มากกว่า หน่วยงานราชการไม่ติดตามผล และยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่จะสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน จนทำให้ประชาชนในชุมชนนั้นขาดความเอาใจใส่ในเรื่องที่ทางการได้กำหนดไว้

ปัญหาและอุปสรรคปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นพบว่า ประชาชนขาดปัจจัย และความต้องการในการจัดทำแผนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนได้รับทราบและเข้าใจ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

อัครทาร์ (Ucktar, 2000, อ้างถึงใน สุริยา โพธิ์ศรี 2553 : 72-73) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประเทศที่กำลังพัฒนา พบว่า สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่โครงการพัฒนาชนบทของประเทศกำลังพัฒนาล้มเหลว คือ ประชาชนในชนบทไม่มีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของโครงการพร้อมกันนั้นยังเป็นสาเหตุให้ขาดการบำรุงรักษาหลังจากโครงการเสร็จสิ้นแล้ว

การอล แพทแมน (Garol Patman, 2000 : ออนไลน์) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ คือ ข้อมูลที่ประชาชนจะให้แก่ภาครัฐต้องมุ่งให้ทราบธรรมชาติและแนวคิดของชุมชน ข้อมูลซึ่งภาครัฐให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับโครงการต้องชัดเจนถูกต้อง ทันสมัย และเพียงพอ ประชาชน และภาครัฐต้องมีความเชื่อใจกันในการแลกเปลี่ยนข้อมูล

ข่าวสาร เทคนิคการมีส่วนร่วมควรใช้หลายรูปแบบโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์

มิสโคเวียก คาร์กราล (2000, อ้างถึงใน วิวรรณันท์ ชันเพ็ญแก้ว 2553 : 50) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ต้องมีเสรีภาพ คือ ความเป็นอิสระที่เข้าร่วมหรือไม่ก็ได้ การเข้าร่วมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจการถูกบังคับให้เข้าร่วม ไม่ว่าจะในรูปแบบใด ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม ต้องมีความเท่าเทียม คือประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมใดจะต้องมีสิทธิเท่าเทียมกับผู้เข้าร่วมคนอื่น ๆ ต้องมีความรู้ความสามารถ คือ ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายจะต้องมีความรู้ ความสามารถพอที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ หมายความว่า ในบางกิจกรรมแม้จะกำหนดว่าผู้ที่เข้าร่วมมีเสรีภาพและความเท่าเทียมแต่กิจกรรมที่กำหนดไว้มีความซับซ้อนเกินความสามารถของกลุ่มเป้าหมายการมีส่วนร่วมย่อมเกิดขึ้นได้

กาลอน (Kalon, 2000 : อ้างถึงใน วิวรรณันท์ ชันเพ็ญแก้ว 2553: 51) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์การปฏิรูปทางการเมืองตามแบบแผนในเซียร์รา ลีออน โดยเป็นการศึกษาแบบ Interpretive ของการปฏิรูปทางการเมืองตามแบบแผนที่ได้วางไว้ คือ การเผยแพร่ข่าวสารซึ่งคัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นของเซียร์รา ลีออน ผลการศึกษาพบว่า มีการพัฒนาเนื้อหาข่าวสารทางการเมือง คือ มีการสนับสนุนจากชุมชนทั้งนี้เพื่อเป็นการเอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมและเพื่อความอยู่รอด แต่จะเป็นการสูญเปล่าถ้าหากว่า ยังขาดการสนับสนุนจากรัฐบาลในการช่วยเหลือในการเผยแพร่ข่าวสารที่เป็นกลาง และการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการติดตามผลอย่างจริงจัง

ซูเลอร์ (Zulor, 2002, อ้างถึงใน ชานนท์ ปิยะนันท์ 2548 : 49) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัยมินนิโซตา สหรัฐอเมริกา โดยศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ผลปรากฏว่าการเข้ามีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพเกิดจากความบกพร่องในการติดต่อสื่อสารปัญหาการมีส่วนร่วมได้แก่ ระดับการมีส่วนร่วมการเข้าร่วมเพียงเรื่องเดียวการเข้าร่วมได้แก่ สถานการณ์ทั้งหมดขาดข้อตกลงเกี่ยวกับขอบเขตการมีส่วนร่วม เป็นต้น

เดลานีย์ (Delaney, 2004 : A, อ้างถึงใน วิวรรณันท์ ชันเพ็ญแก้ว 2553 : 52)

ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชน ในกระบวนการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง และพบว่า การใช้วิธีการสื่อสารสองทางจะเป็นประโยชน์ในกระบวนการตัดสินใจในการใช้สิทธิเลือกตั้ง และทำให้ไม่เกิดความขัดแย้งในชุมชน

เกรซ (Grace, 2005 : 45, อ้างถึงใน วิวรรณันท์ ชั้นเพี้ยแก้ว 2553 : 53) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการปฏิรูปกระบวนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในจาไมก้า ผลการศึกษาพบว่า มีการยอมรับมากขึ้นในด้านการศึกษาว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำชุมชนและประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ และปัจจัยในการพัฒนาการปกครองในบอบประชาธิปไตย และยังพบว่า เพศ และอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย

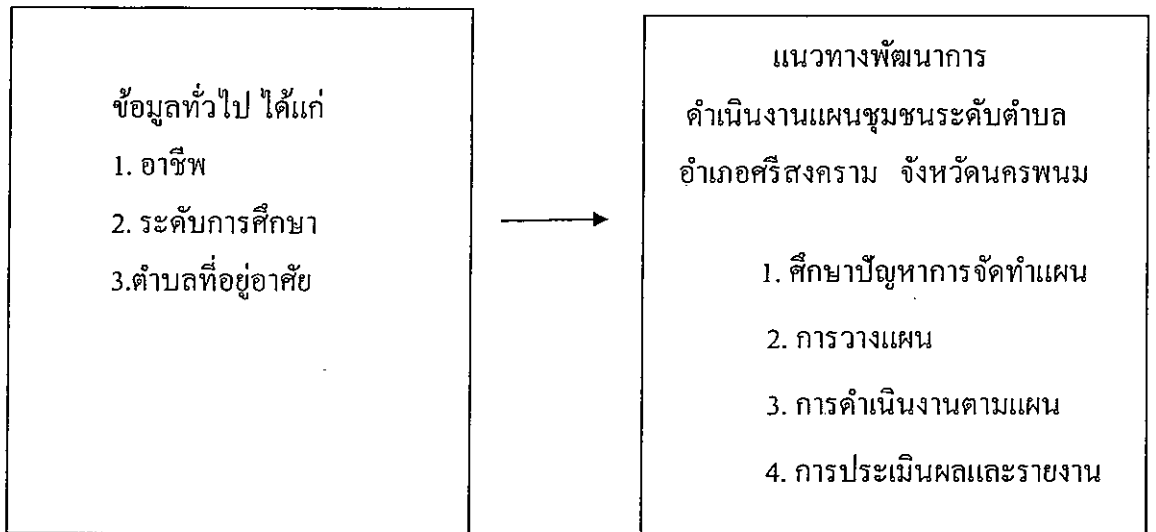
ซาโรจินี (2005, อ้างถึงใน วิวรรณันท์ ชั้นเพี้ยแก้ว 2553 : 54) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกี่ยวกับสาธารณูปโภคของชุมชนในประเทศอินโดนีเซีย พบว่าบทบาทผู้หญิงในชุมชนที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งน้ำสะอาดของชุมชน ความกระตือรือร้นของประชากรในชุมชนจะแสดงให้เห็นถึงความตระหนักในปัญหาความยากจน และเห็นว่าเป็นภาวะวิกฤติที่ต้องร่วมกันแก้ไขอย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของประชากรในชุมชนยังไม่เพียงพอจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถของผู้นำในการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งน้ำสะอาดและบุคคล ซึ่งมีทักษะความชำนาญและมีประสบการณ์เพื่อเข้ามาสร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้ประชากรเกิดความตระหนักและต้องการเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งบุคคลเช่นนี้อาจอยู่ในชุมชนเองหรือมาจากที่อื่น เช่น เจ้าหน้าที่ที่ทำงานเพื่อสังคม นักกิจกรรม นักวิจัยชุมชน เป็นต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้สรุปตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้แนวทางการดำเนินงานโครงการบูรณาการแผนชุมชนเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและเอาชนะความยากจน ปี 2545 ของกรมการพัฒนาชุมชน เป็นกรอบการวิจัย ซึ่งแสดงรายละเอียด ดังแผนภาพที่ 1 (กรมการพัฒนาชุมชน, 2545)

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยจะได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ คณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำนวน 263 คน (ทะเบียนปกครองอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม .2556)
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำนวน 159 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (Yamane,1973:727) และการใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร (263)

e แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ (โดยการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือระดับนัยสำคัญ (0.05) จึงแทนค่าสูตร ได้ดังนี้

$$n = \frac{263}{1 + 263 \times (.05)^2}$$

$$n = 158.67$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตร
 ทาโร ยามาเน่ คำนวณได้ 158.67 เพื่อการวิจัยมีความสมบูรณ์ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 เป็น 159 คน

3. การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling)

ผู้วิจัยกำหนดวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.1 กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละแห่ง โดยกำหนดเป็นร้อยละ

3.2 ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยการเขียนชื่อ

คณะทำงานแผนชุมชนใส่ในกล่องจำนวน 9 กล่องตามตำบลแล้วหยิบขึ้นมาทีละใบได้ใบใด
 แล้วทำการบันทึกไว้ จนกว่าจะครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรแล/ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ลำดับที่	ตำบล	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	สามผง	37	22
2	นาคำ	37	22
3	บ้านเอื้อง	37	22
4	บ้านข่า	31	19
5	นาเดื่อ	29	18
6	ศรีสงคราม	25	15
7	โพนสว่าง	25	15
8	หาดแพง	23	14
9	ท่าบ่อสงคราม	19	11
รวมจำนวน		263	159

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือแบบสอบถาม (Questionnaires) เกี่ยวกับความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตามตัวแปรต้น โดยผู้ตอบเลือกตอบตามความเป็นจริง แยกเป็นระดับการศึกษา อาชีพ และตำบลที่อยู่อาศัย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert Scale) มี 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของคณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เป็นข้อคำถามปลายเปิด

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบลและวิธีแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545:65)

2.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบที่ทำให้ทราบถึง ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม ทั้งแบบสอบถามปลายเปิด และแบบสอบถามปลายปิด

2.3 ร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบแก้ไขปรับปรุง เพื่อความเหมาะสม และความถูกต้องของแบบสอบถาม โดยพิจารณาและทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา การวัดและประเมินผล และพิจารณาความสอดคล้อง (Index of Item : Objective Congruence หรือ IOC)

3. การตรวจสอบเครื่องมือ

3.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (Item of Objective Congruence หรือ IOC) (ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539 :249) โดยกำหนดให้

เห็นด้วย มีค่าเท่ากับ +1 ข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ไม่แน่ใจ มีค่าเท่ากับ 0 ข้อคำถามนั้นไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ไม่เห็นด้วย มีค่าเท่ากับ -1 ข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

3.2 นำแบบสอบถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .67 ขึ้นไป มาทดลองใช้

3.3 ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

3.2.1 นายพิทักษ์ศิลป์ แก้วอุ่นเรือน วุฒิการศึกษา รป.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์) ตำแหน่ง พัฒนาการอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3.2.2 นางสาวประภาพร วรรณดี วุฒิการศึกษา ค.ม.(หลักสูตรและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้) ตำแหน่ง ครู โรงเรียนนาแกสามัคคีวิทยา อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3.2.3 นางอมรรัตน์ เชิงหอม วุฒิการศึกษา ค.ม.(การบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหาดแพง วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหาดแพง ตำบลหาดแพง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติการวัดและประเมินผล

3.4 นำแบบสอบถามนำไปทดลองใช้ (Try out) กับคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คนเพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

3.5 นำแบบสอบถามที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามถึงหัวหน้าคณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ส่งหนังสือพร้อมแบบสอบถามและแบบตอบรับ ไปให้กลุ่มเป้าหมาย 159 คน เพื่อตอบแบบสอบถามแล้วเก็บคืนบางส่วน
3. ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาพร้อมนัดวันเวลาการเก็บแบบสอบถามคืนและได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามทันที

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามทุกฉบับ
2. ลงรหัสตามแบบการลงรหัส(Coding Form)
3. ให้คะแนนระดับความคิดเห็นตามรายชื่อ ดังนี้(บุญชม ศรีสะอาด.2545 : 103)

มากที่สุด	กำหนดให้ 5 คะแนน
มาก	กำหนดให้ 4 คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้ 3 คะแนน
น้อย	กำหนดให้ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้ 1 คะแนน

4. นำแบบสอบถามไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้ (ประยุกต์จากบุญชม ศรีสะอาด.2545 : 103)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51-5.00	มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั่วไป สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ(Percentage)
2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้ F - test one way ANOVA ทดสอบระหว่าง 3 ตัวแปรขึ้นไป ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe')
4. การวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะ จะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา การแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถาม จำนวน 159 ชุด ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และวิเคราะห์ผล ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณา F -distribution
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่าความเบี่ยงเบน (Sum of squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบน (Mean squares)
Sig	แทน	ค่าสำคัญทางสถิติทดสอบ
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ระดับความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย

1. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม รายด้านและจำแนกเป็นรายข้อจำนวน 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ศึกษาปัญหาการจัดทำแผน

2.2 การวางแผน

2.3 การดำเนินงานตามแผน

2.4 การประเมินผลและรายงานผล

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามจำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และตำบลที่อยู่อาศัย

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล

อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้วยสถิติค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	61	38.4
มัธยมศึกษาหรือปวช.หรือปวส.	60	37.7
ปริญญาตรีขึ้นไป	38	23.9
รวม	159	100
อาชีพ		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	29	18.20
เกษตรกร	115	72.30
อื่น ๆ	15	9.40
รวม	159	100
ตำบลที่อยู่อาศัย		
ตำบลนาคำ	22	13.80
ตำบลบ้านเอื้อง	22	13.80
ตำบลสามผง	22	13.80
ตำบลบ้านข่า	19	11.90
ตำบลนาเดื่อ	18	11.30
ตำบลศรีสงคราม	15	9.40
ตำบลหาดแพง	15	9.40
ตำบลโพนสว่าง	15	9.40
ตำบลท่าบ่อสงคราม	11	6.90
รวม	159	100

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับศึกษาประถมศึกษา จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40

ระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 37.70 และระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 23.90 อาชีพส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 72.30 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 18.20 และอื่นๆ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40 ภูมิถิ่นอาศัยส่วนมากอยู่ตำบลนาคำ 22 คน คิดเป็นร้อยละ 13.80 และตำบลสามผง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 13.80 รองลงมาคือตำบลบ้านข่า จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90 ตำบลนาเคือ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30 ตำบลศรีสงครามจำนวน 15 คิดเป็นร้อยละ 9.40 ตำบลหาดแพง จำนวน 15 คิดเป็นร้อยละ 9.40 ตำบลโพนสว่าง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40 และตำบลท่าบ่อสงคราม จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยรวมรายด้านและรายข้อ

1. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

(n = 159)

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านศึกษาปัญหาการจัดทำแผน	3.94	.51	มาก
2. ด้านการวางแผน	4.00	.61	มาก
3. ด้านการดำเนินงานตามแผน	3.86	.54	มาก
4. ด้านการประเมินผลและรายงานผล	3.64	.45	มาก
รวม	3.86	.41	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.00$) ด้านศึกษาปัญหาการจัดทำแผน ($\bar{X} = 3.94$) ด้านการดำเนินงานตามแผน ($\bar{X} = 3.86$) และด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 3.64$)

2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม รายด้านและจำแนกเป็นรายชื่อ จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านศึกษาปัญหาการจัดทำแผน
- 2.2 ด้านการวางแผน
- 2.3 ด้านการดำเนินงานตามแผน
- 2.4 ด้านการประเมินผลและรายงานผล

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านศึกษาปัญหาการจัดทำแผน โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY (n = 159)

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ทราบบทบาทของคณะกรรมการจัดทำแผนชุมชนระดับตำบล	3.65	.59	มาก
2. ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ส่งเสริมการจัดทำแผนชุมชน	4.20	.74	มาก
3. ตำบลได้มีการรวบรวมสภาพปัญหาและความต้องการของการจัดทำแผนชุมชนที่ผ่านมา	3.96 4.02	.65 .69	มาก มาก
4. ได้ทำการวิจัยสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน	3.99	.72	มาก
5. มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาเพื่อแก้ไขปัญหาและกำหนดแนวทางพัฒนา			

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
6. ได้ทราบสภาพปัญหาและความต้องการของการจัดทำแผนชุมชน	3.94	.67	มาก
7. สามารถกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาของการจัดทำแผนชุมชนรวม	3.89	.68	มาก
รวม	3.94	.51	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านศึกษาปัญหาการจัดทำแผน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ส่งเสริมการจัดทำแผนชุมชน ($\bar{X} = 4.20$) ได้ทำการวิจัยสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน ($\bar{X} = 4.02$) มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาเพื่อแก้ไขปัญหาและกำหนดแนวทางพัฒนา ($\bar{X} = 3.99$) ได้มีการรวบรวมสภาพปัญหาและความต้องการของการจัดทำแผนชุมชนที่ผ่านมา ($\bar{X} = 3.96$) ได้ทราบสภาพปัญหาและความต้องการของการจัดทำแผนชุมชน ($\bar{X} = 3.94$) สามารถกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาของการจัดทำแผนชุมชน ($\bar{X} = 3.89$) และทราบบทบาทของคณะกรรมการจัดทำแผนชุมชนระดับตำบล ($\bar{X} = 3.65$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการวางแผน โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีคำสั่งแต่งตั้งและได้รับแจ้งคำสั่งให้ทราบ	4.25	.68	มาก
2. ได้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนชุมชนเพื่อวางแผนการดำเนินงาน	4.03	.72	มาก
3. ได้แจ้งกำหนดการประชุมคณะกรรมการระดับตำบลเพื่อวางแผนการดำเนินงานล่วงหน้า	3.98	.70	มาก
4. ได้ให้ความสำคัญของการวางแผนและเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผน	3.93	.74	มาก
5. ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการจัดทำแผนชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.85	.70	มาก
รวม	4.00	.61	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าความคิดเห็นของคณะกรรมการระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการวางแผนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้

มีคำสั่งแต่งตั้งและได้รับแจ้งคำสั่งให้ทราบ ($\bar{X} = 4.25$) ได้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนชุมชนเพื่อวางแผนการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.03$) ได้แจ้งกำหนดการประชุมคณะกรรมการระดับตำบลเพื่อวางแผนการดำเนินงานล่วงหน้า ($\bar{X} = 3.98$) ได้ให้ความสำคัญของการวางแผนและเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผน ($\bar{X} = 3.93$) และได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการจัดทำแผนชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.85$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง
พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
ด้านการดำเนินงานตามแผน โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ

(n = 159)

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1. ได้ร่วมประชาสัมพันธ์การดำเนินการจัดทำแผนชุมชน	3.65	.63	มาก
2. มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	3.90	.61	มาก
3. มีส่วนร่วมในการประชุมการจัดทำแผนชุมชนในระดับ หมู่บ้าน	4.13	.78	มาก
4. มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าประชุมเพื่อ จัดทำแผนชุมชน	4.08	.74	มาก
5. มีส่วนร่วมในการชี้แจงสร้างความเข้าใจในแก่ประชาชน ได้ตระหนักถึงความต้องการของการจัดทำแผนชุมชน	3.95	.70	มาก
6. ได้มีส่วนร่วมในการสรุปสภาพปัญหาจากการจัดทำแผน ชุมชนของหมู่บ้านเพื่อจัดทำแผนงานขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	3.86	.72	มาก
7. ได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์แผนงานเพื่อรวบรวมเป็น แผนชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.77	.73	มาก
8. ได้มีส่วนร่วมในการรวบรวมแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.72	.70	มาก
9. ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแผนชุมชนขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อดำเนินการ แก้ไขปัญหาต่อไป	3.73	.70	มาก
รวม	3.86	.54	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่าความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทางการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการดำเนินงานตามแผน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้

มีส่วนร่วมในการประชุมการจัดทำแผนชุมชนในระดับหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.13$) มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าประชุมเพื่อจัดทำแผนชุมชน ($\bar{X} = 4.08$) มีส่วนร่วมในการชี้แจงสร้างความเข้าใจในแก่ประชาชนได้ตระหนักถึงความต้องการของการจัดทำแผนชุมชน ($\bar{X} = 3.95$) มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.90$) ได้มีส่วนร่วมในการสรุปสภาพปัญหาจากการจัดทำแผนชุมชนของหมู่บ้านเพื่อจัดทำแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.86$) ได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์แผนงานเพื่อรวบรวมเป็นแผนชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.77$) ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแผนชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาต่อไป ($\bar{X} = 3.73$) ได้มีส่วนร่วมในการรวบรวมแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.72$) และได้ร่วมประชาสัมพันธ์การดำเนินการจัดทำแผนชุมชน ($\bar{X} = 3.65$)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทางการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการรายงานผลและประเมินผลโดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ

(n = 159)

แนวทางการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1. จัดให้มีการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานจาก แผนชุมชน	3.43	.65	ปานกลาง
2. ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลและรายงานผลการ ดำเนินงานจากการจัดทำแผนชุมชน	3.65	.70	มาก
3. แผนงานตามแผนชุมชนสามารถนำไปใช้ในการแก้ไข ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4.06	.76	มาก

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
4. ประชาชนได้รับประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาประชาชน ได้อย่างยั่งยืน	4.48	.71	มาก
5. จากการจัดทำแผนชุมชน สามารถแก้ไขปัญหาประชาชนได้ อย่างยั่งยืน	3.13	.70	ปานกลาง
6. ประชาชนสามารถมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการแก้ไขปัญหา ที่มาจากแผนชุมชน	3.25	.70	ปานกลาง
7. แผนชุมชนสามารถใช้บูรณาการกับแผนงานของหน่วยงาน อื่น นอกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชน	3.48	.67	ปานกลาง
รวม	3.64	.45	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่าความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมด้านการรายงานผลและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้

ประชาชนได้รับประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาประชาชนได้อย่างยั่งยืน ($\bar{X} = 4.48$) แผนงานตามแผนชุมชนสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.06$) ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานจากการจัดทำแผนชุมชน ($\bar{X} = 3.65$) และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ แผนชุมชนสามารถใช้บูรณาการกับแผนงานของหน่วยงานอื่น นอกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ($\bar{X} = 3.48$) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดให้มีการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานจากแผนชุมชน ($\bar{X} = 3.43$) ประชาชนสามารถมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการแก้ไขปัญหา ที่มาจากแผนชุมชน ($\bar{X} = 3.25$) และจากการจัดทำแผนชุมชน สามารถแก้ไขปัญหาประชาชนได้อย่างยั่งยืน ($\bar{X} = 3.13$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมจำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และตำบลที่อาศัยอยู่

1. เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 159)

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	ระดับการศึกษา								
	ประถมศึกษา (n=61)		ระดับความคิดเห็น	มัธยมศึกษา หรือ ปวช. หรือ ปวส. (n=60)		ระดับความคิดเห็น	ปริญญาตรีขึ้นไป (n=38)		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1.ด้านศึกษาปัญหา									
การจัดทำแผน	3.83	.51	มาก	3.85	.44	มาก	4.27	.47	มาก
2.ด้านการวางแผน	3.87	.52	มาก	3.95	.65	มาก	4.30	.61	มาก
3.ด้านการดำเนินงานตามแผน	3.83	.51	มาก	3.68	.51	มาก	4.19	.49	มาก
4.ด้านการประเมินผลและรายงานผล	3.70	.44	มาก	3.51	.40	มาก	3.73	.52	มาก
รวม	3.80	.34	มาก	3.75	.38	มาก	4.12	.44	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา ปรากฏดังนี้

ประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.87$) ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน ($\bar{X} = 3.83$) ด้านการดำเนินงานตามแผน ($\bar{X} = 3.83$) และด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 3.70$) มัธยมศึกษาหรือปวช. หรือปวส. โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.95$) ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน ($\bar{X} = 3.85$) ด้านการดำเนินงานตามแผน ($\bar{X} = 3.68$) และด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 3.51$) ปริญญาตรีขึ้นไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.30$) ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน ($\bar{X} = 4.27$) ด้านการดำเนินงานตามแผน ($\bar{X} = 4.19$) และด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 3.73$)

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 159)

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน	ระหว่างกลุ่ม	5.40	2	2.70	11.72	.00*
	ภายในกลุ่ม	35.95	156	.23		
	รวม	41.35	158			
2. ด้านการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	4.66	2	2.33	6.51	.00*
	ภายในกลุ่ม	55.85	156	.35		
	รวม	60.51	158			
3. ด้านการดำเนินงานตามแผน	ระหว่างกลุ่ม	6.09	2	3.04	11.74	.00*
	ภายในกลุ่ม	40.49	156	.26		
	รวม	46.58	158			

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผน ชุมชนระดับตำบล อำเภอ ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
4. ด้านการประเมินผลและรายงาน ผล	ระหว่างกลุ่ม	1.45	2	.72	3.56	.03*
	ภายในกลุ่ม	31.80	156	.20		
	รวม	33.25	158			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3.56	2	1.78	11.96	.00*
	ภายในกลุ่ม	23.25	156	.14		
	รวม	26.82	158			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe ดังตารางที่ 10-13 ดังนี้

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน

การศึกษาปัญหาการจัดทำแผน		ประถมศึกษ ษา	มัธยมศึกษาหรือ ปวช.หรือปวส.	ปริญญาตรีขึ้นไป
	\bar{X}	3.83	3.85	4.27
ประถมศึกษา	3.83	-	.97	.00*
มัธยมศึกษาหรือ ปวช.หรือ ปวส.	3.85	-	-	.00*
ปริญญาตรีขึ้นไป	4.27	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน พบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน แตกต่างกับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาหรือ ปวช.หรือ ปวส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน มากกว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาหรือ ปวช.หรือ ปวส.

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้านการวางแผน

การวางแผน		ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษาหรือ ปวช.หรือ ปวส.	ปริญญาตรีขึ้นไป
	\bar{X}	3.87	3.95	4.30
ประถมศึกษา	3.87	-	.75	.00*
มัธยมศึกษาหรือ ปวช.หรือ ปวส.	3.95	-	-	.02*
ปริญญาตรีขึ้นไป	4.30	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการวางแผน พบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการวางแผน แตกต่างกับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาหรือ ปวช.หรือ ปวส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชน

ระดับตำบล ด้านการวางแผน มากกว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา หรือ ปวช.หรือ ปวส.

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทาง พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้านการดำเนินงานตามแผน

การดำเนินงานตามแผน		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาหรือ ปวช.หรือปวส.	ปริญญาตรีขึ้นไป
	\bar{X}	3.83	3.68	4.19
ประถมศึกษา	3.83	-	.31	.00*
มัธยมศึกษาหรือ ปวช.หรือ ปวส.	3.68	-	-	.00*
ปริญญาตรีขึ้นไป	4.19	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการดำเนินงานตามแผนแตกต่างกับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาหรือ ปวช.หรือ ปวส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบลด้านการดำเนินงานตามแผนมากกว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาหรือ ปวช.หรือ ปวส.

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง
พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่
มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้านการประเมินผลและรายงานผล

การประเมินผลและรายงานผล		ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษาหรือ ปวช.หรือ ปวส.	ปริญญาตรี ขึ้นไป
	\bar{X}	3.70	3.51	3.73
ประถมศึกษา	3.70	-	.09	.92
มัธยมศึกษาหรือ ปวช.หรือ ปวส.	3.51	-	-	.07
ปริญญาตรีขึ้นไป	3.73	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อ
แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการประเมินผลและรายงานผลพบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับ
ประถมศึกษา มัธยมศึกษาหรือ ปวช.หรือ ปวส. และระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อ
แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้าน
การประเมินผลและรายงานผลไม่แตกต่างกัน

1. เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการ
ดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่มีอาชีพต่างกัน

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการ
ดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
จำแนกตามอาชีพ

(n = 159)

แนวทางพัฒนาการ ดำเนินงานแผนชุมชน ระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	อาชีพ								
	รับราชการ /รัฐวิสาหกิจ (n=29)		ระดับ ความ คิดเห็น	เกษตรกร (n=115)		ระดับ ความ คิดเห็น น	อื่น ๆ (n=15)		ระดับ ความ คิดเห็น
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1.ด้านศึกษาปัญหา การจัดทำแผน	4.38	.42	มาก	3.86	.46	มาก	3.74	.54	มาก
2.ด้านการวางแผน	4.49	.48	มาก	3.90	.58	มาก	3.86	.68	มาก
3.ด้านการดำเนินงาน ตามแผน	4.36	.40	มาก	3.75	.49	มาก	3.74	.61	มาก
4.ด้านการประเมินผล และรายงานผล	3.81	.53	มาก	3.62	.42	มาก	3.41	.45	ปานกลาง
รวม	4.26	.38	มาก	3.78	.34	มาก	3.69	.46	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง
พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตาม
อาชีพ ปรากฏดังนี้

รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน
($\bar{X} = 4.49$) ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน ($\bar{X} = 4.48$) ด้านการดำเนินงานตามแผน
($\bar{X} = 4.36$) และด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 3.81$) เกษตรกร โดยรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก
มากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.90$) ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน ($\bar{X} = 3.86$)
ด้านการดำเนินงานตามแผน ($\bar{X} = 3.75$) และด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 3.62$) อื่น ๆ
โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน
เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.86$)

ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน ($\bar{X} = 3.74$) ด้านการดำเนินงานตามแผน ($\bar{X} = 3.74$) และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 3.41$)

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอาชีพ

(n = 159)

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน	ระหว่างกลุ่ม	7.05	2	3.52	16.03	.00*
	ภายในกลุ่ม	34.30	156	.22		
	รวม	41.35	158			
2. ด้านการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	8.54	2	4.27	12.81	.00*
	ภายในกลุ่ม	51.97	156	.33		
	รวม	60.51	158			
3. ด้านการดำเนินงานตามแผน	ระหว่างกลุ่ม	8.98	2	4.49	18.64	.00*
	ภายในกลุ่ม	37.59	156	.24		
	รวม	46.58	158			
4. ด้านการประเมินผลและรายงานผล	ระหว่างกลุ่ม	1.67	2	.83	4.13	.01*
	ภายในกลุ่ม	31.58	156	.20		
	รวม	33.25	158			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5.86	2	2.93	21.80	.00*
	ภายในกลุ่ม	20.96	156	.13		
	รวม	26.82	158			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 15 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่มีอาชีพต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe ดังตารางที่ 16-19 ดังนี้

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่มีอาชีพต่างกัน ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน

การศึกษาปัญหาการจัดทำแผน		รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร	อื่น ๆ
	\bar{X}	4.38	3.86	3.74
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.38	-	.00*	.00*
เกษตรกร	3.86	-	-	.63
อื่น ๆ	3.74	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอาชีพด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน พบว่าผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านศึกษาปัญหาการจัดทำแผน แตกต่างกับผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรและอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผนมากกว่าผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรและอาชีพอื่น ๆ

ตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง
พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
ที่มีอาชีพต่างกัน ด้านการวางแผน

การวางแผน		รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร	อื่น ๆ
	\bar{X}	4.49	3.90	3.86
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.49	-	.00*	.00*
เกษตรกร	3.90	-	-	.97
อื่น ๆ	3.86	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อ
แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
จำแนกตามอาชีพ ด้านการวางแผน พบว่าผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อ
แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้าน
การวางแผน แตกต่างกับผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรและอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.05 โดยพบว่าผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการ
ดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมด้านการวางแผนมากกว่า
ผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรและอาชีพอื่น ๆ

ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง
พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่มี
มีอาชีพต่างกัน ด้านการดำเนินงานตามแผน

การดำเนินงานตามแผน		รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร	อื่น ๆ
	\bar{X}	4.36	3.75	3.74
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.36	-	.00*	.00*
เกษตรกร	3.75	-	-	.99
อื่น ๆ	3.74	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอาชีพด้านการดำเนินงานตามแผน พบว่าผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการดำเนินงานตามแผน แตกต่างกับผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรและอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมด้านการดำเนินงานตามแผน มากกว่าผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรและอาชีพอื่น ๆ

ตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่มีอาชีพต่างกัน ด้านการประเมินผลและรายงานผล

การประเมินผลและรายงานผล		รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร	อื่น ๆ
	\bar{X}	3.81	3.62	3.41
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.81	-	.12	.02*
เกษตรกร	3.62	-	-	.25
อื่น ๆ	3.41	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามอาชีพ ด้านการประเมินผลและรายงานผลพบว่าผู้ที่มีอาชีพอื่น ๆ มีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการประเมินผลและรายงานผลแตกต่างจากผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจและอาชีพเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าผู้ที่มีอาชีพอื่น ๆ มีความคิดเห็น

ต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
ด้านการประเมินผลและรายงานผลน้อยกว่าผู้ที่มีรับราชการ/รัฐวิสาหกิจและอาชีพเกษตรกร

1. เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงาน
แผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่มีตำบลที่อยู่อาศัยต่างกัน

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการ
ดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตาม
ตำบลที่อยู่อาศัย

(n = 159)

แนวทางพัฒนาการ ดำเนินงานแผนชุมชน ระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	ตำบลที่อยู่อาศัย								
	ตำบลศรี สงคราม (n=15)		ระดับ ความ คิดเห็น	ตำบล นาเคื่อ (n=18)		ระดับ ความ คิดเห็น	ตำบลนาคำ (n=22)		ระดับ ความ คิดเห็น
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1.ด้านศึกษาปัญหาการ จัดทำแผน	4.12	.55	มาก	3.88	.58	มาก	3.72	.52	มาก
2.ด้านการวางแผน	4.05	.61	มาก	3.87	.72	มาก	3.88	.65	มาก
3.ด้านการดำเนินงาน ตามแผน	3.94	.47	มาก	3.77	.62	มาก	3.78	.60	มาก
4. ด้านการประเมินผล และรายงานผล	3.35	.33	ปานกลาง	3.76	.42	มาก	3.64	.48	มาก
รวม	3.86	.41	มาก	3.82	.50	มาก	3.76	.47	มาก

จากตารางที่ 20 พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทาง
พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตาม
ตำบลที่อยู่อาศัย ปรากฏดังนี้

ตำบลศรีสงคราม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำ
แผน ($\bar{X} = 4.12$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.05$) ด้านการดำเนินงานตามแผน ($\bar{X} = 3.94$) และอยู่

ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 3.35$) ต่ำลงมาต่อโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน ($\bar{X} = 3.88$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.87$) ด้านการดำเนินงานตามแผน ($\bar{X} = 3.77$) และด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 3.76$) ต่ำลงมาค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.88$) ด้านการดำเนินงานตามแผน ($\bar{X} = 3.78$) ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน ($\bar{X} = 3.72$) และด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 3.64$)

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามตำบลที่อยู่อาศัย

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	ตำบลที่อยู่อาศัย								
	ตำบลหาดแพง (n=15)		ระดับความคิดเห็น	ตำบลบ้านเอื้อง (n=22)		ระดับความคิดเห็น	ตำบลท่าบ่อสงคราม (n=11)		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1.ด้านศึกษาปัญหาการจัดทำแผน	4.32	.39	มาก	3.86	.52	มาก	4.12	.47	ปานกลาง
2.ด้านการวางแผน	4.32	.65	มาก	3.83	.55	มาก	4.05	.56	ปานกลาง
3.ด้านการดำเนินงานตามแผน	3.96	.68	มาก	3.93	.47	มาก	3.94	.45	ปานกลาง
4.ด้านการประเมินผลและรายงานผล	3.64	.39	มาก	3.68	.42	มาก	3.35	.41	ปานกลาง
รวม	4.06	.39	มาก	3.83	.31	มาก	3.39	.38	ปานกลาง

จากตารางที่ 21 พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการจากดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามตำบลที่อยู่อาศัย ปรากฏดังนี้

ตำบลหาดแพง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน ($\bar{X} = 4.32$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.32$) ด้านการดำเนินงานตามแผน ($\bar{X} = 3.96$) และด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 3.64$) ตำบลบ้านเอื้อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการดำเนินงานตามแผน ($\bar{X} = 3.93$) ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน ($\bar{X} = 3.86$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.83$) และด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 3.68$) ตำบลท่าบ่อสงคราม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.47$) ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน ($\bar{X} = 3.41$) ด้านการดำเนินงานตามแผน ($\bar{X} = 3.39$) และด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 3.29$)

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามตำบลที่อยู่อาศัย

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	ตำบลที่อยู่อาศัย								
	ตำบลโพธิ์สว่าง (n=15)		ระดับความคิดเห็น	ตำบลสามผง (n=22)		ระดับความคิดเห็น	ตำบลบ้านเช่า (n=19)		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1.ด้านศึกษาปัญหาการจัดทำแผน	4.11	.43	มาก	4.02	.35	มาก	4.03	.33	มาก
2.ด้านการวางแผน	4.10	.53	มาก	4.22	.52	มาก	4.15	.50	มาก
3.ด้านการดำเนินงานตามแผน	4.17	.52	มาก	3.91	.37	มาก	3.76	.48	มาก
4.ด้านการประเมินผลและรายงานผล	3.86	.59	มาก	3.70	.50	มาก	3.61	.33	มาก
รวม	4.06	.43	มาก	3.96	.28	มาก	3.89	.24	มาก

จากตารางที่ 22 พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง

พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามตำบลที่อยู่อาศัย ปรากฏดังนี้

ตำบลโพธิ์สว่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการดำเนินงานตามแผน ($\bar{X} = 4.17$) ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน ($\bar{X} = 4.11$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.10$) และด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 3.86$) ตำบลสามผง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.22$) ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน ($\bar{X} = 4.02$) ด้านการดำเนินงานตามแผน ($\bar{X} = 3.91$) และด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 3.70$) ตำบลบ้านข่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.15$) ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน ($\bar{X} = 4.03$) ด้านการดำเนินงานตามแผน ($\bar{X} = 3.76$) และด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 3.61$)

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามตำบลที่อยู่อาศัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY (n = 159)

แนวทางพัฒนาการดำเนินงาน แผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	M S	F	Sig
1. ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน	ระหว่างกลุ่ม	7.68	8	.96	4.28	.00*
	ภายในกลุ่ม	33.66	150	.22		
	รวม	41.35	158			
2. ด้านการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	7.57	8	.95	2.68	.01*
	ภายในกลุ่ม	52.93	150	.35		
	รวม	60.51	158			
3. ด้านการดำเนินงานตามแผน	ระหว่างกลุ่ม	4.77	8	.59	2.14	.03*
	ภายในกลุ่ม	41.81	150	.28		
	รวม	46.58	158			

แนวทางพัฒนาการดำเนินงาน แผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	M S	F	Sig
4. ด้านการประเมินผลและรายงานผล	ระหว่างกลุ่ม	3.76	8	.47	2.39	.02*
	ภายในกลุ่ม	29.49	150	.19		
	รวม	33.25	158			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4.15	8	.52	3.43	.00*
	ภายในกลุ่ม	22.66	150	.15		
	รวม	26.82	158			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 24 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทาง
พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่
มีตำบลที่อยู่อาศัยต่างกัน ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน

การศึกษาปัญหาการ จัดทำแผน		ตำบลศรี สงคราม	ตำบลนา เดื่อ	ตำบลนา คำ	ตำบล หาดแพง	ตำบล บ้านเอื้อง
	\bar{X}	4.12	3.88	3.72	4.32	3.86
ตำบลศรีสงคราม	4.12	-	.04*	.62	.99	.00*
ตำบลนาเดื่อ	3.88	-	-	.99	.00*	1.00
ตำบลนาคำ	3.72	-	-	-	.01*	.99
ตำบลหาดแพง	4.32	-	-	-	-	.00*
ตำบลบ้านเอื้อง	3.86	-	-	-	-	-
ตำบลท่าบ่อสงคราม	3.41	-	-	-	-	-
ตำบลโพนสว่าง	4.11	-	-	-	-	-
ตำบลสามผง	4.02	-	-	-	-	-
ตำบลบ้านข่า	4.03	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 25 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทาง
พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่
มีตำบลที่อยู่อาศัยต่างกัน ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน

การศึกษาปัญหาการจัดทำแผน		ตำบลท่าบ่อ สงคราม	ตำบลโพน สว่าง	ตำบลสาม ผง	ตำบลบ้าน ข่า
	\bar{X}	3.41	4.11	4.02	4.03
ตำบลศรีสงคราม	4.12	.00*	.00*	.00*	.93
ตำบลนาเคื่อ	3.88	.03*	.98	.99	.00*
ตำบลนาคำ	3.72	.92	.65	.82	.01*
ตำบลหาดแพง	4.32	.00*	.99	.89	.91
ตำบลบ้านเอื้อง	3.86	.58	.96	.99	.00*
ตำบลท่าบ่อสงคราม	3.41	-	.04*	.04*	.00*
ตำบลโพนสว่าง	4.11	-	-	1.00	.04*
ตำบลสามผง	4.02	-	-	-	.00*
ตำบลบ้านข่า	4.03	-	-	-	-

จากตารางที่ 24 – 25 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชน
ต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
จำแนกตามตำบลที่อยู่อาศัยด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผนพบว่าคณะกรรมการแผนชุมชนที่มี
ตำบลที่อยู่อาศัยต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล
อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผนแตกต่างกันในแต่ละตำบล
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 26 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทาง
พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่
มีตำบลที่อยู่อาศัยต่างกัน ด้านการวางแผน

การวางแผน		ตำบลศรี สงคราม	ตำบลนา เดื่อ	ตำบล นาคำ	ตำบลหาด แพง	ตำบล บ้านเอื้อง
	\bar{X}	3.47	4.10	4.22	4.15	4.05
ตำบลศรีสงคราม	3.47	-	.95	.88	.01*	.88
ตำบลนาเดื่อ	4.10	-	-	.60	.02*	.90
ตำบลนาคำ	4.22	-	-	-	.01*	.89
ตำบลหาดแพง	4.15	-	-	-	-	.03*
ตำบลบ้านเอื้อง	4.05	--	--	--	--	--
ตำบลท่าบ่อสงคราม	3.87	-	-	-	-	-
ตำบลโพนสว่าง	3.88	-	-	-	-	-
ตำบลสามผง	4.32	-	-	-	-	-
ตำบลบ้านข่า	3.83	-	-	-	-	-

ตารางที่ 27 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทาง
พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่
มีตำบลที่อยู่อาศัยต่างกัน ด้านการวางแผน

การวางแผน		ตำบลท่าบ่อ สงคราม	ตำบลโพน สว่าง	ตำบลสาม ผง	ตำบลบ้าน ข่า
	\bar{X}	3.87	3.88	4.32	3.83
ตำบลศรีสงคราม	3.47	.56	.99	.88	1.00
ตำบลนาเดื่อ	4.10	.89	.89	.78	.01*
ตำบลนาคำ	4.22	.90	.85	.94	.02*
ตำบลหาคแพง	4.15	.01*	.93	.95	.89
ตำบลบ้านเอื้อง	4.05	.59	.91	.88	.00*
ตำบลท่าบ่อสงคราม	3.87		.02*	.03*	.00*
ตำบลโพนสว่าง	3.88		-	.98	.02*
ตำบลสามผง	4.32		-	-	.00*
ตำบลบ้านข่า	3.83		-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 26 – 27 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทางการดำเนินการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามตำบลที่อยู่อาศัยด้านการวางแผนพบว่าคณะกรรมการแผนชุมชนที่มีตำบลที่อยู่อาศัยต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการวางแผนแตกต่างกันในแต่ละตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 28 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทางการดำเนินการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่มีตำบลที่อยู่อาศัยต่างกัน ด้านการดำเนินงานตามแผน

การดำเนินงานตามแผน		ตำบลศรีสงคราม	ตำบลนาเคือ	ตำบลนาคำ	ตำบลหาดแพง	ตำบลบ้านเอื้อง
	\bar{X}	3.47	4.10	4.22	4.15	4.05
ตำบลศรีสงคราม	3.47	-	.87	1.00	.02*	.97
ตำบลนาเคือ	4.10	-	-	.80	.04*	.82
ตำบลนาคำ	4.22	-	-	-	.02*	.97
ตำบลหาดแพง	4.15	-	-	-	-	.01*
ตำบลบ้านเอื้อง	4.05	-	-	-	-	-
ตำบลท่าบ่อสงคราม	3.87	-	-	-	-	-
ตำบลโพนสว่าง	3.88	-	-	-	-	-
ตำบลสามผง	4.32	-	-	-	-	-
ตำบลบ้านข่า	3.83	-	-	-	-	-

ตารางที่ 29 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่มีตำบลที่อยู่อาศัยต่างกัน ด้านการดำเนินงานตามแผน

การดำเนินงานตามแผน	ตำบลท่าบ่อสงคราม	ตำบลโพนสว่าง	ตำบลสามผง	ตำบลบ้านข่า
\bar{X}	3.87	3.88	4.32	3.83
ตำบลศรีสงคราม	3.47	.75	1.00	.99
ตำบลนาเคือ	4.10	.99	.89	.89
ตำบลนาคำ	4.22	.96	.65	.96
ตำบลหาดแพง	4.15	.00*	.98	.98
ตำบลบ้านเอื้อง	4.05	.68	.97	.98
ตำบลท่าบ่อสงคราม	3.87	-	.00*	.01*
ตำบลโพนสว่าง	3.88	-	-	.90
ตำบลสามผง	4.32	-	-	.00*
ตำบลบ้านข่า	3.83	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 28 – 29 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชน ต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามตำบลที่อยู่อาศัยด้านการดำเนินงานตามแผนพบว่าคณะกรรมการแผนชุมชนที่มีตำบลที่อยู่อาศัยต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการดำเนินงานตามแผนแตกต่างกันในแต่ละตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 30 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่มีตำบลที่อยู่อาศัยต่างกัน ด้านการประเมินผลและรายงานผล

การวางแผน		ตำบลศรีสงคราม	ตำบลนาเดื่อ	ตำบลนาคำ	ตำบลหาดแพง	ตำบลบ้านเอื้อง
	\bar{X}	3.47	4.10	4.22	4.15	4.05
ตำบลศรีสงคราม	3.47	-	1.00	.99	.00*	.89
ตำบลนาเดื่อ	4.10	-	-	.98	.01*	.95
ตำบลนาคำ	4.22	-	-	-	.01*	.99
ตำบลหาดแพง	4.15	-	-	-	-	.00*
ตำบลบ้านเอื้อง	4.05	-	-	-	-	-
ตำบลท่าบ่อสงคราม	3.87	-	-	-	-	-
ตำบลโพนสว่าง	3.88	-	-	-	-	-
ตำบลสามผง	4.32	-	-	-	-	-
ตำบลบ้านข่า	3.83	-	-	-	-	-

ตารางที่ 31 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทาง
พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่
มีตำบลที่อยู่อาศัยต่างกัน ด้านการประเมินผลและรายงานผล

การวางทำแผน		ตำบลท่าบ่อ สงคราม	ตำบล โพนสว่าง	ตำบล สามผง	ตำบล บ้านข่า
	\bar{X}	3.87	3.88	4.32	3.83
ตำบลศรีสงคราม	3.47	.78	1.00	.88	1.00
ตำบลนาเดื่อ	4.10	.88	.88	.87	.02*
ตำบลนาคำ	4.22	.78	.76	.92	.01*
ตำบลหาดแพง	4.15	.01*	.88	.98	.91
ตำบลบ้านเอื้อง	4.05	.98	.99	.99	.00*
ตำบลท่าบ่อสงคราม	3.87	-	.03*	.02*	.00*
ตำบลโพนสว่าง	3.88	-	-	.99	.04*
ตำบลสามผง	4.32	-	-	-	.00*
ตำบลบ้านข่า	3.83	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 30 – 31 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชน
ต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
จำแนกตามตำบลที่อยู่อาศัยด้านการประเมินผลและรายงานผลพบว่าคณะกรรมการแผนชุมชนที่มี
ตำบลที่อยู่อาศัยต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล
อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ด้านการประเมินผลและรายงานผลแตกต่างกันในแต่ละตำบล
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของคณะกรรมการแผน
ชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ตารางที่ 32 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของคณะทำงาน
แผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน	
1.1 ควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อจะได้อรรถาธิบายความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง	20
1.2 ให้มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่มาจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงแล้วนำมากำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา	15
1.3 ให้มีการจัดฝึกอบรมคณะกรรมการจัดทำแผนชุมชนระดับตำบลเพื่อให้ทราบบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและรู้ระเบียบหลักเกณฑ์ในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อให้การจัดทำแผนมีประสิทธิภาพมากขึ้น	18
2. ด้านการวางแผน	
2.1 เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนชุมชนแล้วควรมีการแจ้งให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งทราบทุกครั้ง	25
2.2 ควรจัดให้มีการประชุมเพื่อวางแผนในการจัดทำแผนชุมชนทุกครั้งก่อนดำเนินการจัดทำแผนชุมชน	15
2.3 เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม	18
3. ด้านการดำเนินงานตามแผน ชุมชนเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนทุกครั้ง	
3.1 ให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนทุกครั้ง	17
3.2 สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการจัดทำแผนชุมชน	19
4. ด้านการประเมินผลและรายงานผล	
4.1 ให้มีการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนชุมชนเพื่อจะได้อรรถาธิบายปัญหาและหาแนวทางแก้ไข	25
4.2 จัดให้มีคณะกรรมการติดตามการรายงานผลการปฏิบัติตามแผนชุมชน	16

จากตารางที่ 32 ข้อเสนอแนะของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ปรากฏดังนี้

1. ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อจะได้ทราบความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง (จำนวนความถี่ 20 คน) ให้มีการจัดฝึกอบรมคณะกรรมการจัดทำแผนชุมชนระดับตำบลเพื่อให้ทราบบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและรู้ระเบียบหลักเกณฑ์ในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อให้การจัดทำแผนมีประสิทธิภาพมากขึ้น (จำนวนความถี่ 18 คน) ให้มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่มาจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงแล้วนำมากำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา (จำนวนความถี่ 15 คน)

2. ด้านการวางแผนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนชุมชนแล้วควรมีการแจ้งให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งทราบทุกครั้ง (จำนวนความถี่ 25 คน) เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม (จำนวนความถี่ 18 คน) ควรจัดให้มีการประชุมเพื่อวางแผนในการจัดทำแผนชุมชนทุกครั้งก่อนดำเนินการจัดทำแผนชุมชน (จำนวนความถี่ 15 คน)

3. ด้านการดำเนินงานตามแผนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการจัดทำแผนชุมชน (จำนวนความถี่ 19 คน) ให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนทุกครั้ง (จำนวนความถี่ 17 คน)

4. ด้านการประเมินผลและรายงานผลเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ให้มีการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนชุมชนเพื่อจะได้ทราบปัญหาและหาแนวทางแก้ไข (จำนวนความถี่ 25) จัดให้มีการคณะกรรมการติดตามการรายงานผลการปฏิบัติตามแผนชุมชนคน (จำนวนความถี่ 16 คน)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมผู้วิจัยใช้แนวทางการดำเนินงานโครงการบูรณาการแผนชุมชนเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและเอาชนะความยากจน ปี 2545 ของกรมการพัฒนาชุมชน มาประยุกต์ใช้ในการกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับศึกษาประถมศึกษา จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 ระดับมัธยมศึกษา/ปวส./ปวช. จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 37.70 และระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 23.90 อาชีพส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 72.30 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 18.20 และอื่นๆ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40 ภูมิลำเนาส่วนมากอยู่ตำบลนาคำ 22 คน คิดเป็นร้อยละ 13.80 และตำบลสามผง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 13.80 รองลงมาคือตำบลบ้านข่า จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90 ตำบลนาเดื่อ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30 ตำบลศรีสงคราม จำนวน 15 คิดเป็นร้อยละ 9.40 ตำบลหาดแพง จำนวน 15 คิดเป็นร้อยละ 9.40 ตำบลโพนสว่าง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40 และตำบลท่าบ่อสงคราม จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90

2. ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนระดับตำบล ต่อแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผนด้านศึกษาปัญหาและจัดทำแผนดำเนินการดำเนินงานตามแผน และด้านการประเมินผลและรายงานผล

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และตำบลที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

4. คณะกรรมการแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ดังนี้

4.1 ด้านการศึกษาปัญหาการจัดทำแผน ควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อจะได้ทราบความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ให้มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่มาจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงแล้วนำมากำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา ให้มีการจัดฝึกอบรมคณะกรรมการจัดทำแผนชุมชนระดับตำบลเพื่อให้ทราบบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและรู้ระเบียบหลักเกณฑ์ในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อให้การจัดทำแผนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.2 ด้านการวางแผนเมื่อมีคำสั่งแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนชุมชนแล้วควรมีการแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับการแต่งตั้งทราบทุกครั้ง ควรจัดให้มีการประชุมเพื่อวางแผนในการจัดทำแผนชุมชนทุกครั้งก่อนดำเนินการจัดทำแผนชุมชน เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม

4.3 ด้านการดำเนินงานตามแผนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนทุกครั้ง รณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการจัดทำแผนชุมชน

4.4 ด้านการประเมินผลและรายงานผลให้มีการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนชุมชนเพื่อจะได้ทราบปัญหาและหาแนวทางแก้ไข จัดให้มีคณะกรรมการติดตามการรายงานผลการปฏิบัติตามแผนชุมชน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนระดับตำบล ต่อแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนระดับตำบล ต่อแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการแผนชุมชนระดับตำบล ส่วนใหญ่จบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี และเป็นเกษตรกรคณะกรรมการแผนชุมชนอาจจะยังไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตัวเองในการจัดทำแผน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องให้ความสำคัญในการให้ความรู้ โดยการจัดการฝึกอบรมให้กับคณะกรรมการแผนชุมชนให้มากขึ้น

ผลการวิจัยสอดคล้องกับสุรินทร์ นบนอบ (2550 : 72) ศึกษาเรื่อง การทำประชาพิชัย เพื่อการจัดทำแผนชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โคกยาง ผลการศึกษาพบว่า ด้านการยอมรับแผนแม่บทชุมชนให้การยอมรับในระดับสูงมาก ด้านความสามารถในการนำแผนแม่บทชุมชนไปปฏิบัติ มีความเห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติได้อยู่ในระดับสูง

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับ อารียา บุญเปลื้อง (2550:39) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ : เปรียบเทียบชาวไทยพื้นราบกับชาวไทยภูเขา พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยภาพรวมแล้ว อยู่ในระดับปานกลางไม่สอดคล้องกับโกมินทร์ วังอ่อน (2552 : 67) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ดับปัญหาอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับมานพ ลีลานบุตร (2552: 139) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ของกิ่งอำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการจัดพัฒนาตำบล โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 2 คณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล ที่มีระดับการศึกษา อาชีพและ ตำบลที่อยู่อาศัยต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับ ตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า คณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล ที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และ ตำบลที่อยู่อาศัยต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับ การศึกษา อาชีพ และตำบลที่อยู่อาศัยอยู่โดยรวมและรายค้านพบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะทำงานแผนชุมชนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีเนื่องจากผ่านการศึกษามากหลายสถาบันและได้พบปะผู้คนที่หลากหลายจึงทำให้มีแนวความคิดที่กว้างจึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับ มานพ ทีลาบุตร (2552:139) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ของกิ่งอำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี ผล การศึกษาพบว่าประชาชนมีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ การศึกษา รายได้ อาชีพ ระยะเวลาที่ อยู่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และตำแหน่งในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในกิจกรรมจัดทำแผนพัฒนาตำบล ในเขตกิ่งอำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มี ส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ในเขตกิ่งอำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล แตกต่างกัน เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะทำงานแผนชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรซึ่งมี ภาระในการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงครอบครัวรายได้ส่วนใหญ่มาจากการทำเกษตรกรรม

ประกอบกับยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการทำงานของตนเอง จึงทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ เกรซ (Grace, 2005 : 45, อ้างถึงใน วิวรรณน์ ชั้นเพี้ยแก้ว 2553 : 53) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการปฏิรูปกระบวนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในจาไมก้า ผลการศึกษาพบว่า มีการยอมรับมากขึ้นในด้านการศึกษาว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำชุมชน และประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ และปัจจัยในการพัฒนาการปกครองในบอบประชาธิปไตย และยังพบว่า เพศ และอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับ มานพ สีลาบุตร (2552 : 139) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ของกิ่งอำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ การศึกษา รายได้ อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และตำแหน่งในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในกิจกรรมจัดทำแผนพัฒนาตำบล ในเขตกิ่งอำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ในเขตกิ่งอำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่มีตำบลที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล แตกต่างกันไป ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะทำงานแผนชุมชนที่มีตำบลที่อยู่อาศัยแตกต่างกันในแต่ละตำบลจะมีวัฒนธรรมประจำของแต่ละหมู่บ้านแต่ละตำบล ผู้นำชุมชนมีความแตกต่างกันในแนวความคิดและการบริหารงานของหมู่บ้าน จึงทำให้มีความคิดเห็นที่ต่างกัน

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับ มานพ สีลาบุตร (2552 : 139) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ของกิ่งอำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ การศึกษา รายได้ อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และตำแหน่งในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในกิจกรรมจัดทำแผนพัฒนาตำบล ในเขตกิ่งอำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ในเขตกิ่งอำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการวิจัยความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ข้อ 1 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1.1 จากตารางที่ 3 คณะทำงานแผนพัฒนาชุมชน ควรดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำแผนพัฒนาให้อยู่ในระดับสูงสุด ทั้ง 4 ด้าน โดยการจัดอบรมปัญหา มีการร่วมการวางแผน ติดตามการดำเนินการและประเมินผล เป็นประจำหรือมีการนำปัญหามาปรับปรุงอยู่ตลอดเวลาเช่น มีการจัดเวทีประชาคมร่วมกัน

1.1.2 จากตารางที่ 7 หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ผู้นำชุมชน ร่วมกับหน่วยงานราชการให้มีการติดตามประเมินผลการจัดทำแผนชุมชนและการนำกิจกรรมหรือโครงการตามแผนชุมชน นำไปสู่การปฏิบัติ โดยจัดทำแผนการติดตามซึ่งกำหนด ผู้รับผิดชอบ การรายงานผลการปฏิบัติตามแผน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหา และประกาศประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนทราบ เช่น มีการแต่งตั้งหน่วยงานรับผิดชอบและรายงานผู้บังคับบัญชานำเข้าร่วมประชุมในแต่ละเดือน

1.2 วัตถุประสงค์ ข้อ 2 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.2.1 เนื่องจากทุกด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ควรมีการจัดประชุม อบรม หรือสัมมนาาร่วมกันเป็นประจำระหว่างระดับการศึกษา อาชีพ และตำบลทุกตำบลร่วมกัน เป็นประจำ เพื่อส่งเสริมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จะทำให้เกิดทิศทางร่วมกันและเดียวกันได้

1.2.2 เนื่องจากความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนที่จำแนกตาม ระดับการศึกษา อาชีพ และตำบลที่อยู่อาศัยส่วนมากอยู่ในระดับมาก ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบในการเข้าร่วมเวทีประชาคมในการจัดทำแผนชุมชน เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและชี้ให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นในการจัดเวทีประชาคมการจัดทำแผนชุมชน

1.3 วัตถุประสงค์ข้อ 3 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.3.1 จากตารางที่ 32 คณะทำงานแผนพัฒนาชุมชน ควรดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการวางแผน โดยเมื่อมีคำสั่งแต่งตั้งให้ใครเป็น คณะกรรมการในการจัดทำแผนชุมชนแล้วควรมีการแจ้งให้บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็น

กรรมการนั้นทราบด้วยทุกครั้ง ด้านการประเมินผลและรายงานผล ให้มีการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนชุมชนเพื่อจะได้ทราบปัญหาและหาแนวทางแก้ไข

1.3.2 ควรจัดให้มีการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนชุมชน เพื่อจะได้ทราบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขทุกเดือนหรือแบ่งเป็น 3 เดือน หรือ 6 เดือน เพื่อให้สามารถแสดงผลและติดตามได้และมีคณะทีมงานที่ชัดเจนในการดำเนินการ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยหรือแนวทางส่งเสริมแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนมให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2.2 ควรศึกษาและจัดเวทีประชาคมเพื่อหาสาเหตุความแตกต่างกันความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ของระดับการศึกษา อาชีพ และตำบลที่อาศัยอยู่ เพื่อไม่ให้เกิดความแตกต่างกันดังกล่าว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2547. ความหมายแผนชุมชน. [ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก : <http://www.cdd.go.th/>. 17 กรกฎาคม , 2556.
- กรมการพัฒนาชุมชน. กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545. แนวทางการดำเนินงานโครงการบูรณาการแผนชุมชนเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและเอาชนะความยากจน.[ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก : <http://www.cdd.go.th/>. 25 กรกฎาคม , 2556.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2554. แนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนการจัดทำหรือทบทวนแผนชุมชนสู่การพัฒนาท้องถิ่นและจังหวัด [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.thailocaladmin.go.th>. 17 กรกฎาคม , 2556.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2550. โครงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจผู้บริหารเทศบาลในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยกระบวนการแผนชุมชน [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.thailocaladmin.go.th/>. 17 กรกฎาคม , 2556.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2552. แนวทางการสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชน [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.thailocaladmin.go.th/servlet/DocumentServlet?documentType=2>. 17 กรกฎาคม , 2556.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2542. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.thailocaladmin.go.th>. 6 กรกฎาคม , 2556.
- การปกครองท้องถิ่น, เทศบาล. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org/wiki>.
กรกฎาคม , 2556.
- โกมินทร์ วังอ่อน. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ระดับปัญหาอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ขอนแก่น:มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552.

- ชานนท์ ปิยะนันท์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนของเทศบาลตำบลใน
เขตจังหวัดสกลนคร. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2549.
- จันทนา ทองแดง. แนวทางพัฒนาศักยภาพในการทำแผนชุมชน เทศบาลเมืองพนัสนิคม รัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2551.
- เฉลิมเผ่า อจละนันท์ และคณะ. ความพร้อมและความคาดหวังของประชาชนต่อการปฏิรูป
การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2547.
- ชวงค์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2536.
- ทักษิณ, มหาวิทยาลัย. รายงานประจำปี 2548 – 2549 มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา : นีโอพอยต์,
2550.
- นกรินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ. ทิศทางการปกครองท้องถิ่นไทยและต่างประเทศ
เปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2546.
- นันทวิทย์ นาคแสง. ความหมายชุมชน/หมู่บ้าน. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
บทบาทของผู้นำกับการพัฒนาชุมชน, 2541.
- บุญเชื้อ บัวสรวง. ความรู้เกี่ยวกับมาตรการบังคับทางปกครองความรับผิดชอบของ
เจ้าหน้าที่ : การบังคับทางปกครอง [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก. [http://www.cm-
ad.ago.go.th/story_01.pdf](http://www.cm-ad.ago.go.th/story_01.pdf). 17 กรกฎาคม , 2556.
- พัชรี महालग. ทฤษฎีแห่งความคาดหวัง [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
http://www.novabizz.com/NovaAce/Behavior/Expectancy_Theory.htm. 17
กรกฎาคม , 2556.
- มานพ ลีลาบุตร. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล : กรณีศึกษา ถึง
อำเภอนายาย จังหวัดอุบลราชธานี. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- ราชกิจจานุเบกษา. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/>. 20 กรกฎาคม 2556.

ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552.

[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.ratchakittha.soc.go.th/>. 16 กรกฎาคม , 2556.

วงศ์จันทร์ จันทรวงศ์. ความคาดหวังต่อความก้าวหน้าในอาชีพของพนักงานควบคุมจราจรทางอากาศในศูนย์ควบคุมการบินเชียงใหม่ บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด เชียงใหม่: , 2544.

วรางคณา ขาวเขียว. ความพึงพอใจต่อการให้บริการทางการแพทย์ตามโครงการประกันสังคมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.

วรวุฒิ สิงห์นิล. การปกครอง. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ กรุงเทพฯ:สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2550.

วีณา พงศ์พัฒนานนท์. บทบาทในการจัดทำแผนชุมชนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในเขตภาคกลาง, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต เชียงใหม่:มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.

วิวรรธน์ ชันเปียแก้ว. เจือปนใจพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน. องค์กรบริหารส่วนตำบลบัวตูม จังหวัดหนองคาย. รายงานการศึกษาอิสระ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553.

ศศิธร พูลสุข. ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีสำนักงานเขตพระนคร. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ:คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2548.

สาโรช คัชมาตย์. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล. ศึกษากรณีเทศบาลตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยสงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2554.

สุรินทร์ นบนอบ. การทำประชาพิชญ์เพื่อการจัดทำแผนชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกยาง รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.

สุริยา โพธิ์ศรี การจัดทำแผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสกลนคร.

วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553.

สุเชษฐ์ ทรัพย์สินเสริม. ความสัมพันธ์ระหว่าง สภาพการณ์ด้านจิตใจของมนุษย์กับ

สภาพแวดล้อมทางสังคม. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10

(พ.ศ. 2550 – 2554). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://www.krisdika.go.th/wps/portal/general>. 16 ตุลาคม , 2556.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. การบริหารจัดการกระบวนการ

ชุมชนเข้มแข็ง [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.nesdb.go.th/>. 22 กรกฎาคม ,

2556.

อภิญา สุมา. ความคาดหวังทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อโครงการ

พัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ ในตำบลท้องเนียน อำเภอขนอม จังหวัด

นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์

เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.

อรประภากร รัตน์หิรัญกร. ความพึงพอใจในการทำงานและความผูกพันองค์กรของ

ข้าราชการกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญา

โท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.

Cohen, J.M. and Uphoff. N.T. **Rural Development Participation : Concept and Measures**

For Project Design, Implementation and Evaluation. Rural Development

Committee Center for International Studies. Cornell University, 2003.

Fayol, H. **Public Administration Theory** [Online]. เข้าถึงได้จาก :

http://www.megguru.com/article_detail.php?navi=3&title_id=22&id=17, 15

กันยายน 2556.

Fornaroff, A. **Community involvement in Health System for Primary Health Care.**

Geneva : World Health Organization, 2000

Gantte, G.F. **Development theory.** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

<http://www.buildboard.com/.../B1406F5126T53504>. 17 กรกฎาคม , 2556.

- Henry, N. **Public Administration and Public Affairs**. Englewood Cliffs, N.J. :
Prentice-Hall, Inc., 1980
- Herzberg, F. **Motivation theory**. [Online]. เข้าถึงได้จาก <http://www.stat.rmutt.ac.th>. 20
กันยายน 2556.
- Herzberg, F. **Public Administration Theory** [Online]. เข้าถึงได้จาก :
http://www.stat.rmutt.ac.th/index.php?option=com_content&view=article&id=90:two-factor-theory&catid=37:researchaart&Itemid=86, 12 กันยายน,
2556.
- Imran, S. **Participation in developing Public Facility** : Staff Association of University of
Indonesia, 2005
- Maslow, A. **Public Administration** [Online]. เข้าถึงได้จาก :
http://www.novabizz.com/NovaAce/Behavior/Need_Theories.htm,
15 สิงหาคม ,2556.
- Mayo, E. **And behavioral sciences**. [Online]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.idis.ru.ac.th>. 15
ตุลาคม, 2556.
- Mayo, E. Mayo. **Public Administration Theory** [Online]. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.idis.ru.ac.th/report/index.php?topic=2011.0:wap2>, 15 กันยายน , 2556.
- McGregor. **Public Administration Theory** [Online]. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.idis.ru.ac.th/report/index.php?topic=1895.0>, 10 กันยายน , 2556.
- Patman, G. **Public Management. refrom : A Comparative Analiysis**. NewYork : Oxford
University Press, 2000
- Robso, W.A. n. **Government**. [Online]. เข้าถึงได้จาก :
<http://reg.ksu.ac.th/teacher/katanyu/lesson/lesson1/html>. 15 กรกฎาคม , 2556.
- Swerdlow, I. **Development theory**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.slideshare.net/ewsarana>. 15 ตุลาคม , 2556.

Taylor, F.W. **Public Administration Theory** [Online]. เข้าถึงได้จาก :

<http://std.kku.ac.th/5230211659/index-4.html>, 12 กันยายน , 2556.

Urwick, L. and Gulick, L. **Administration Theory**. [Online]. เข้าถึงได้จาก :

<http://www.idis.ru.ac.th/report/index.php?topic=2258.0>, 15 กันยายน , 2556.

Weber, M. **Public Administration Theory** [Online]. เข้าถึงได้จาก :

<http://www.idis.ru.ac.th/report/index.php?action=search2>, 13 กันยายน , 2556.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชน
ระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

คำชี้แจง

1. กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านต่อข้อคำถาม โดยทำเครื่องหมายลงในช่องว่างที่กำหนดไว้ หรือเติมคำตอบตามความคิดเห็นของท่านลงในส่วนที่กำหนดให้ แบบสอบถามนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการวิจัยของการศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ข้อมูลต่างๆ ที่สอบถามนี้เป็นข้อมูลในเชิงวิชาการและไม่มีผลสะท้อนกลับในแง่ลบแก่ท่านผู้ให้ข้อมูลแต่ประการใด จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้คำตอบในการตอบแบบสอบถามอย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง เพราะคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำข้อมูลไปพัฒนาชุมชนของท่านต่อไป

2. ผู้ตอบแบบสอบถามต้องเป็นคณะกรรมการแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

3. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชน ต่อแนวทาง

พัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม มี 4 ด้าน คือ ด้านศึกษาปัญหาการจัดทำแผน ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงานตามแผน และด้านการประเมินผลและรายงานผล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) ที่เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของคณะกรรมการแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

4. ข้อมูลที่ได้จะนำเสนอในภาพรวมเพื่อใช้ในการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด แต่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำแผนชุมชน ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

บุณชกริกา ไชยริบูรณ์

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทางการดำเนินงานแผนชุมชน
ระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาตอบคำถาม หรือกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุด

1. ระดับการศึกษา

- ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.
 ปริญญาตรีขึ้นไป

2. อาชีพ

- รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 เกษตรกร
 อื่นๆ

3. ตำบล

- ตำบลศรีสงคราม ตำบลนาเคื่อ ตำบลนาคำ
 ตำบลหาดแพง ตำบลบ้านเอื้อง ตำบลท่าบ่อ
 ตำบลโพธิ์สว่าง ตำบลสามผง ตำบลบ้านข่า

ตอนที่ 2 การศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นการดำเนินงานของคณะกรรมการแผนชุมชนต่อแนวทางการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในระดับความเห็นในแต่ละขั้นตอนของการจัดทำแผนชุมชนที่ผ่านมา ของคณะกรรมการแผนชุมชนระดับตำบลในเขตอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงช่องเดียว

5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับมาก

- 3 หมายถึง ระดับปานกลาง
 2 หมายถึง ระดับน้อย
 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินงานแผนชุมชน ระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
1. ด้านศึกษาปัญหาการจัดทำแผน						
1. ทราบบทบาทของคณะกรรมการจัดทำแผนชุมชนระดับตำบล						
2. ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้ส่งเสริมการจัดทำแผนชุมชน						
3. ได้มีการรวบรวมสภาพปัญหาและความต้องการของการจัดทำแผนชุมชนที่ผ่านมา						
4. ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน						
5. มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาเพื่อแก้ไขปัญหาและกำหนดแนวทางพัฒนา						
6. ได้ทราบสภาพปัญหาและความต้องการของการจัดทำแผนชุมชนที่ผ่านมา						
7. สามารถกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาของการจัดทำแผนชุมชน						
2. ด้านการวางแผน						
1. มีคำสั่งแต่งตั้งและได้รับแจ้งคำสั่งให้ทราบ						
2. ได้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนชุมชนเพื่อวางแผนการดำเนินงาน						
3. ได้แจ้งกำหนดการประชุมคณะกรรมการแผนชุมชนระดับตำบลเพื่อวางแผนการดำเนินงานล่วงหน้า						
4. ได้ให้ความสำคัญของการวางแผน และเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผน						

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานของคณะทำงานแผน ชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
5. ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น						
3. ด้านการดำเนินงานตามแผน						
1. ได้ร่วมประชาสัมพันธ์การดำเนินการจัดทำแผนชุมชน						
2. มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น						
3. มีส่วนร่วมในการประชุมการจัดทำแผนชุมชนในระดับหมู่บ้าน						
4. มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าประชุมเพื่อจัดทำแผนชุมชน						
5. มีส่วนร่วมในการชี้แจงสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำแผนชุมชน						
6. ได้มีส่วนร่วมในการสรุปสภาพปัญหาจากการจัดทำแผนชุมชนของหมู่บ้านเพื่อจัดทำแผนงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น						
7. ได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์แผนงานเพื่อรวบรวมเป็นแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น						
8. ได้มีส่วนร่วมในการรวบรวมแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น						
9. มีส่วนร่วมในการเสนอแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาต่อไป						

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานของคณะทำงานแผน ชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	มาก ที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อยที่ สุด 1	
4. ด้านการประเมินผลและรายงานผล						
1. องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้จัดให้มีการประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานจากแผนชุมชน						
2. ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลและรายงานผลการ ดำเนินงานจากการจัดทำแผนชุมชน						
3. แผนงานตามแผนชุมชนสามารถนำไปใช้ในการแก้ไข ปัญหาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น						
4. ประชาชนได้รับประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาจากการ จัดทำแผนชุมชน						
5. จากการจัดทำแผนชุมชน สามารถแก้ไขปัญหา ประชาชน ได้อย่างยั่งยืน						
6. ประชาชนสามารถมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการแก้ไข ปัญหา ที่มาจากแผนชุมชน						
7. แผนชุมชนสามารถใช้บูรณาการกับแผนงานของ หน่วยงานอื่น นอกจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อ พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน						

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของคณะทำงานแผนชุมชนระดับ
ตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

1. มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการจัดทำแผนอย่างไร

.....

.....

.....

2. มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวางแผนการจัดทำแผนอย่างไร

.....

.....

.....

3. มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนอย่างไร

.....

.....

.....

4. มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาการประเมินผลและรายงานผลอย่างไร

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอขอบคุณทุกท่านที่ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อ

บุณทริกกา ไชยริบูรณ์

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ข

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือศึกษา

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
p1.1	104.30	125.387	.395	.927
p1.2	103.74	124.598	.354	.928
p1.3	103.98	122.360	.569	.925
p1.4	103.92	121.020	.620	.924
p1.5	103.95	120.922	.601	.925
p1.6	104.01	122.108	.570	.925
p1.7	104.06	121.003	.635	.924
pa2.1	103.70	121.693	.590	.925
pa2.2	103.92	120.152	.656	.924
pa2.3	103.96	119.783	.694	.923
pa2.4	104.01	120.202	.627	.924
pa2.5	104.09	120.124	.674	.924
do3.1	104.29	123.220	.524	.926
do3.2	104.04	121.979	.635	.924
do3.3	103.82	122.011	.484	.926
do3.4	103.87	120.634	.604	.925
do3.5	103.99	120.867	.628	.924
do3.6	104.08	119.076	.723	.923
do3.7	104.18	119.349	.698	.923
do3.8	104.23	119.974	.685	.924
do3.9	104.21	120.321	.656	.924

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
re4.1	104.51	124.998	.385	.928
re4.2	104.29	123.966	.420	.927
re4.3	103.88	123.891	.383	.928
re4.4	103.47	124.947	.346	.928
re4.5	104.82	125.821	.300	.929
re4.6	104.69	124.734	.370	.928
re4.7	104.47	125.377	.345	.928

หมายเหตุ

N of Cases = 40

N of Item = 28

Alpha = .928

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

ค่าความสอดคล้อง (TOC) ของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยวิธีการหาค่า IOC (Index of Item-objective congruence) แบบสอบถาม ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชนต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ตารางภาคผนวกที่ 2 การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.	+1	+1	+1	3	1
2.	+1	+1	+1	3	1
3.	+1	+1	+1	3	1
4.	+1	+1	+1	3	1
5.	+1	+1	+1	3	1
6.	+1	+1	+1	3	1
7.	+1	+1	+1	3	1
8.	+1	+1	+1	3	1
9.	+1	+1	+1	3	1
10.	+1	+1	+1	3	1
11.	+1	+1	+1	3	1
12.	+1	+1	+1	3	1
13.	+1	+1	+1	3	1
14.	+1	+1	+1	3	1
15.	+1	+1	+1	3	1
16.	+1	+1	+1	3	1
17.	+1	+1	+1	3	1
18.	+1	+1	+1	3	1
19.	+1	+1	+1	3	1
20.	+1	+1	+1	3	1
21.	+1	+1	+1	3	1

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
22.	+1	+1	+1	3	1
23.	+1	+1	+1	3	1
24.	+1	+1	+1	3	1
25.	+1	+1	+1	3	1
26.	+1	+1	+1	3	1
27.	+1	+1	+1	3	1
28.	+1	+1	+1	3	1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศท ๐๕๔๐.๐๑/๑๒๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน

ด้วย นางอนุชาริภา ไชยบริบูรณ์ รหัสประจำตัว ๕๕๘๖๐๐๑๐๓๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์นครพนม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชน ต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชน ระดับตำบล อำเภอ ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไทวรรณ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๕๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/๑๒๐๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน

ด้วย นางบุญทริกา ไชยบริบูรณ์ รหัสประจำตัว ๕๕๘๖๐๐๑๐๓๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์นครพนม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินงานแผนชุมชน ต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชน ระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะทำงานแผนชุมชนระดับตำบล อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๑๒๐๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน

ด้วย นางบุญศรีภิกษา ไชยบริบูรณ์ รหัสประจำตัว ๕๕๘๔๖๐๐๑๐๓๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์นครพนม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของคณะทำงานแผนชุมชน ต่อแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแผนชุมชน ระดับตำบล อำเภอ ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านภาษา
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางบุณทริกกา ไชยริบูรณ์
วันเกิด	วันที่ 13 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2516
สถานที่เกิด	53 หมู่ 10 บ้านโชคชัย ตำบลป่งไธ อำเภอนงนุช จังหวัดหนองคาย
ที่อยู่ปัจจุบัน	65 หมู่ 3 บ้านเสี้ยวสงคราม ตำบลหาดแพง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
ตำแหน่งหน้าที่	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2539	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2558	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม